K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

"TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA TELEVİZYON ESTETİĞİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ"

Uygar ERDİM

LEFKOŞA

2016

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

"TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA TELEVİZYON ESTETİĞİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ"

HAZIRLAYAN
Uygar ERDİM
20033433

TEZ DANIŞMANI:

YRD.DOÇ.DR. İZLEM KANLI

LEFKOŞA

2016

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı
Yüksek Lisans Tezi

"TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA TELEVİZYON ESTETİĞİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ"

Hazırlayan:
Uygar ERDİM

Jüri Üyeleri

Yrd.Doç.Dr İzlem Kanlı	Yakın Doğu Üniversitesi Medya ve İletişim Çalışmaları
Doç.Dr.Gökçe Keçeci	Yakın Doğu Üniversitesi Medya ve İletişim Çalışmaları
Yrd.Doç.Dr.Yetin Arslan	Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün Onayı

Doç.Dr.Mustafa Sağsan
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür V

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
NEAR EAST UNIVERSITY
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

Tarih: 12/07/2016, Lefkoşa

2015/2016 Akademic Yıl Bahar Dönem

BEYANNAME

Tezin Türü: Yüksek Lisans ☒ Sanatta Yeterlik ☐ Doktora ☐

Öğrenci Numarası : 20033633

Bölümü : Medya ve İletişim Çalışmaları

Ben. Uygar Erdim İsimli öğrenciniz "Türkiye ve Kıbrıs Türk Televizyonculuğunda Televizyon Estetiği ve Karşılaştırmalı Analizi" konulu tez çalışmamı "Yrd.Doç.Dr. İzlen Kanlı" adlı danışmanın gözetiminde kendim yaptığımı; ayrıca intihal test sonucunun bir kopyasının da tezin içinde bulunduğunu, tez çalışmamı Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün Tez Yazım Kuralları Yönergesi'ne azami uyarak hazırladığımı ve bilerek hiçbir kuralı ihlal etmediğimi belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Saygılarımla,

İmza:

ÖZ

"TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA TELEVİZYON ESTETİĞİ VE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ"

Hazırlayan: **Uygar Erdim**

Haziran, 2016

KKTC ve Türkiye'deki televizyon yayıncılığı estetik çatısı altında incelenip karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırılmanın yapılabilmesi için Türkiye ve KKTC'den, birer devlet televizyonu olan BRTK 1, TRT 1, her iki ülkenin ilk özel televizyon kuruluşları STAR TV ve KANAL T, iki tematik haber kanalı olan NTV ve KANAL SİM'in ana haber bültenleri örneklem olarak seçilmişlerdir. Analizler kuramsal çerçeve üzerinden temellendirilmiştir. KKTC televizyon yayıncılığındaki görsel ve işitsel sorunlar, sadece teknik altyapısızlıktan dolayı değil fakat genel anlamda estetik tercihlerin eksikliğinden, uygulamadaki yaratıcı sürecin sekteye uğramasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'deki televizyon yayıncılığında ise altyapısal sorunlar daha az olmakla birlikte, yaratıcı süreç genel anlamda yinelenen bir süreçtir. Çok hızlı yayıncılığın ve çok fazla bilgi verisinin aktarılmaya çalışılması da estetik süreci etkileyen faktörlerdir. Yapılan analizler sonucunda özellikle ekonomik ve teknik altyapı sorunlarının var olduğu Kıbrıs Türk televizyon yayıncılığında, hem daha ekonomik çözümler, hem de sade ve yaratıcı çözümler sunması bakımından minimal estetik tarzının çözüm olabileceği önerisi getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Estetik, Televizyon, Görüntü, Televizyon Estetiği, Görüntü Estetiği, Minimal Estetik, Minimalizm, Medya

ABSTRACT

"A COMPARATIVE ANALYSIS OF TELEVISION BROADCASTING AESTHETICS IN NORTHERN CYPRUS & TURKEY"

Prepared by**: Uygar Erdim**

June, 2016

Television broadcasting in TRNC and Turkey is analyzed within the frame work of aesthetics. To do this analysis, main news programme of the television channels are selected. The channels are TRT 1 – BRTK 1 which both of them are state channels in both countries, STAR TV and CHANNEL T which are the first private TV channels in their countries, NTV and CHANNEL SIM which are the two thematic news channels of Turkey and TRNC. Analysis made in the direction of literature search. Visual and auditory problems of television broadcasting in TRNC is not only lack of the infrastructure of technology, but because lack of aesthetic choices and creative approaches in general. In Turkey's television broadcasting, there is no infrastructure problem at all and creative process is repeated. The fast broadcasting and tons of data flowing on television screen affects the aesthetic process negatively. By conclusion of the analysis, it is foreseen that minimal aesthetic approach will offer both cheaper and both creative solutions to whole broadcasting structure, especially for Turkish Cypriot television broadcasting and alike, where there is infrastructual and economical problems.

Keywords: Aesthetics, Television, Sight, Television Aesthetics, Visual Aesthetics, Minimal Aesthetic, Minimalism, Media

ÖNSÖZ

Televizyonculuk söz konusu olduğunda günlük hayatta sık karşılaşılan diyaloglardan biri, KKTC televizyonlarının Türkiye televizyonlarından kalite bakımından geride kalmasıydı. Ekonomik ve altyapısal faktörler düşünüldüğünde bu çok da adil bir karşılaştırma değildi. Üstelik televizyon yayıncılığı sadece kaliteden ve teknolojiden ibaret değildir. Bu karşılaştırma yapılacaksaydı içerisinde hem sanatın hem de felsefenin olacağı bir temelde olması gerekiyordu. İlk olarak karşılaştırmaya tam olarak nereden başlayacağımı bilemiyordum çünkü hem estetiğin kendisi hem de bir iletişim aracı olarak televizyon yayıncılığının kendisi çok derin konulardı ve ortak bir noktada buluşturulması gerekiyordu. Estetik, bu buluşturma için en uygun sahaydı.

Daha önce böyle bir karşılaştırmanın ve KKTC televizyonculuğı için böyle bir analizin yapılmaması bilinmezleri fazla tutuyordu. Televizyonculuk sektöründe sahip olduğum tecrübelerin, hem analitik, hem teorik hem de pratik bilgiyi bir araya getirip estetik çatısı altında toplamamın katkısı büyük olmuştur. Tezi yazarken, asıl konunun teknik ifadelerin, tanımlamaalrın ve uygulamalrın altında ezilmemesine dikkat ettim. Asıl konu, yaratıcı süreçle ve estetikle ilgilidir. O yüzden ortaya çıkacak kaynağın teknik bilgi veren bir kaynak olmasından çok, yartıcı sürecin ve yaratıcı seçimlerin ön planda olacağı bir kaynak olması için çalıştım.

Benim gibi kendisini mesleğinde geliştirip akademiye uzun bir ara verdikten sonra tez yazımına girişmek biraz zorlu bir süreç oldu. O yüzden ilk teşekkür, bana çizdiği yön ve verdiği motivasyon için Yrd.Doç.Dr İzlem Kanlı'ya aittir.

Konuyu kafamda daha da netleştirmeme yardımcı olan ve tez süresince manevi olarak hep yanımda bulunan arkadaşım Yrd.Doç.Dr Nalan Sınay'a, hiçbir zaman benden manevi desteğini esirgemeyen arkadaşım İpek Halim'e, kapısını her çaldığımda tüm sıkışıklığına rağmen güleryüzünü esirgemeyen dekanımız Doç.Dr. Gökçe Keçeci'ye, sadece sohbetinin bile yardımcı olduğu canımız hocamız Atila Türk'e, şimdi olduğum yerde olmamı sağlayan iyi ve kötü tecrübeler yaşadığım tüm çalışma arkadaşlarıma ve her koşulda yanımda olan anneme ve babama teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET…….. I

ABSTRACT……... II

ÖNSÖZ…….. III

İÇİNDEKİLER…… IV

TABLOLAR LİSTESİ…… VI

EKLER …… VII

1. GİRİŞ……... 1

1.1. Çalışmanın Konusu……..…. 1
1.2. Çalışmanın Amacı …….. 2
1.3. Araştırma Soruları …….. 3
1.4. Çalışmanın Yöntemi…… 3

2. KURAMSAL ÇERÇEVE……. 4

2.1 Estetik ve Felsefe …….. 4
2.1.2 Sübjektivist Estetik …….. 7
2.1.3 Objektivist Estetik…….…….……..... 8
2.1.3.1 Fenomenolojik Estetik ……..… ……. 9
2.1.3.2 Ontolojik Estetik.……..… …….. 9
2.1.3.3 Marxist Estetik.…….…….. 10
2.1.3.4 Minimalist Estetik……..... 11

2.2 Televizyon Estetiği …….……..…… 11
2.2.1 Televizyon Yayınında Estetik Unsurlar ……..……. 17
2.2.1.1 Çekim …….……..……. 19
2.2.1.2 Kurgu …….……..……. 21
2.2.1.3 Aydınlatma …….……..…… 22
2.2.1.4 Renk…..……..…….. 24
2.2.1.5 Mekan …..…….……..…… 25
2.2.1.6 Grafik – Tasarım ……..……..... 27
2.2.1.6.1 Jenerik ……..……... 27
2.2.1.6.2 KJ (GC) ……..... 27
2.2.1.6.3 Yazı Karakterleri ve Kullanımı …….. 28
2.2.1.6.4 Diğer Ekran Grafikleri …… 29
2.2.1.7 Ses ……..……..……..... 29

3. TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA GÖRSEL UYGULAMALAR…… 31

3.1.1 İki Devlet Televizyonu olan TRT – BRTK Karşılaştırması…… 35

3.1.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım ……. 35

3.1.1.2 Çekim – Aydınlatma …….. 44
3.1.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler…….. 49

3.2.1 İki ilk özel kanal olan STAR TV – KANAL T Karşılaştırması……. 52

3.2.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım……. 53
3.2.1.2 Çekim - Aydınlatma……... 61
3.2.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler……. 64

3.3.1 İki Tematik kanal olan NTV – KANAL SİM Karşılaştırması……... 65

3.3.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım……..66
3.3.1.2 Çekim - Aydınlatma……... 72
3.3.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler……..74

4. SONUÇ ve ÖNERİLER……. 75

4.1 Sadelik Estetiği ve Minimalizm……. 80

KAYNAKÇA..... 85

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 02.05.2016…… 87
Tablo 2: TRT 1 Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 28.04.2016…….. 88
Tablo 3: KANAL T Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 24.04.2016……..... 89
Tablo 4: Star TV Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 14.04.2016…… 90
Tablo 5: Kanal Sim Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 27.05.2016…… ……91
Tablo 6: NTV Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 28.05.2016……. 92

EKLER:

Ek 1: BRTK 1 ve TRT 1 Logo …….. 94
Ek 2: BRTK 1 Ana Haber Jeneriğinden Bir Kare …… 94
Ek 3: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Birinci Timalapse Görüntüsü..... 94
Ek 4: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği İkinci Timalapse Görüntüsü.....94
Ek 5: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Üçüncü Timalapse Görüntüsü..... 95
Ek 6: BTRK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 1 (Bütün)…… 95
Ek 7: BTRK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 2 (En Alttaki band)……. 95
Ek 8: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Orta Band)…….. 96
Ek 9: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Üst Band)……..…. 96
Ek 10: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 4 (Alt ve üst band bitişik)……. 96
Ek 11: TRT 1 Ana Haber Bülteni Jeneriğinden Bir Kare..... 97
Ek 12: TRT 1 Ana Haber Bülteni KJ Örneği..... 97
Ek 13: TRT1 ana haber bülteni görüntülü canlı bağlantı şablonu..... 97
Ek 14: TRT1 Ana Haber Bülteni Büyük Ekranda Fotoğraf Uygulaması..... 98
Ek 15: BRTK 7. Haber 98
Ek 16: BRTK 11.haber Su işleri dairesi arşiv görüntüsü 98
Ek 17: TRT 1 genel stüdyo görünümü çekim bölümü için örnek..... 99
Ek 18: TRT 1 ilk haber çekim örneği 99
Ek 19: TRT 1 stüdyo farklı kadraj örneği..... 99
Ek 20: TRT 1 stüdyo çekiminde panel ekrana doğru yapılan kamera hareketi 100

Ek 21: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden çekim örneği..... 100
Ek 22: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden pilotla yapılan röportajdan..... 100
yaratıcı bir kare
Ek 23: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden yaratıcı bir çekim örneği..... 101
Ek 24: TRT 1 haber bülteni kapanış çekimi..... 101
Ek 25: BRTK 1 Mekan – Stüdyo Örneği 101
Ek 26: TRT 1 Mekan – Stüdyo Örneği..... 102
Ek 27: Kanal T logosu ve Star tv logosu 102
Ek:28 Kanal T Jenerik 102
Ek 29: Kanal T ana haber bülteni özetler bölümünde kullanılan geçiş görseli.....103
Ek 30: Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu..... 103
Ek 31: Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu 2..... 103
Ek 32: Kanal T Ana Haber Bülteni KJ Örneği..... 104
Ek 33: Aynı Kamera Hareketinin Kurguda Arka Arkaya Verildiği Görüntüler.... 104
Ek 34: Star Tv jeneriğinden bir kare..... 104
Ek 35: Star Tv jeneriğinden bir kare..... 105
Ek 36: Star Tv jeneriğinin başlangıç karesi 105
Ek 37: Ana haber sunucu bilgisi KJ'si 105
Ek 38: Twitter bilgisi KJ'si 106
Ek 39: Ana haber kj'si birinci slayt 106
Ek 40: Ana haber kj'si ikinci slayt..... 106
Ek 41: Star Tv ana haber bülteni birinci haberde dramatikleştirilmiş kurgu..... 107
Ek 42: Haberlerde kullanılan görsel efektlere bir örnek..... 107
Ek 43: Özel haberde ekranın ikiye bölündüğü kurgu örneği..... 107
Ek 44: Kanal T ana haber bülteni stüdyo görüntüsünden bir kare..... 108
Ek 45: Stüdyo sığ alan derinliğine bir örnek..... 108
Ek 46: Star TV Özel haber fotoğrafik kare örneği..... 108
Ek 47: Kanal T stüdyo dekorundan bir kare..... 109
Ek 48: Star TV ana haber stüdyosundan bir kare 109
Ek 49: Star TV ana haber stüdyosundan suncunun bel planında olduğu bir kare.. 109
Ek 50: Kanal Sim ve NTV logoları 110
Ek 51: Kanal Sim ana haber jeneriğinden bir kare……..110
Ek 52: Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görüntüsünde yer alan grafik öğeler.. 110
Ek 53: Kanal Sim haber KJ'si 111

Ek 54: Kanal Sim 27.05.2016 tarihli ana haber bülteninin birinci haberinden .... 111 ekran görüntüsü karesi
Ek 55: NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare..... 111
Ek 56: NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare..... 112
Ek 57: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 1 112
Ek 58: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 2 112
Ek 59: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 3..... 113
Ek 60: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 4..... 113
Ek 61: NTV ana haber bülteni arka plandaki fonda fotoğraf uygulaması..... 113
Ek 62: NTV ana haber bülteni ekran arayüzü uygulaması..... 114
Ek 63: NTV alt bant uygulaması 1 114
Ek 64: NTV alt bant uygulaması 2..... 114
Ek 65: NTV alt bant uygulaması 3..... 114
Ek 66: NTV alt bant uygulaması 4..... 115
Ek 67: NTV alt bant uygulaması 5..... 115
Ek 68: NTV ana haber KJ'si uygulaması 1..... 115
Ek 69: NTV ana haber KJ'si uygulaması 2..... 115
Ek 70: NTV yeni gelişme KJ'si..... 116
Ek 71: NTV şehit haberleri KJ uygulaması 116
Ek 72: NTV canlı bağlantı şablonu..... 116
Ek 73: NTV grafik haber şablonu örneği 117
Ek 74: Kanal Sim stüdyo görüntüsü örneği 117
Ek 75: NTV stüdyo genelinden çekim örneği..... 117
Ek 76: NTV sunucunun bel planından verildiği bir çekim örneği..... 118
Ek 77: NTV genel plan örneği..... 118
Ek 78: Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görünümü..... 119
Ek 79: NTV ana haber stüdyosu genel görünümü..... 119

1. GİRİŞ:

1.1 Çalışmanın Konusu:

Günümüzde kitle iletişim araçları içerisinde en etkili konumda olan 'televizyon', görüntüyü ve sesi bir arada taşıdığı için diğer iletişim araçlarından ayrılır. Televizyonlar yaygınlaşıp insanların evlerine girmeden önce aynı görevi sinema salonları üstlenmekteydi. Televizyon haberciliğinin ilk yayınları sinema salonlarında gösterilir. Dolayısıyla, televizyon görselliğinin kökeni sinema ve kurgu sanatıdır. Televizyon bir tüketim nesnesi olup insanların gündelik hayatına girdiğinde, insanların haberdar olma ve eğlence alışkanlıkları da değişir. Televizyonun izleyiciyi çekmesi daha kolaydır ama ürünün ortaya çıkması daha zordur. Hem ekonomik hem de içerik bakımından standartları daha yüksektir ve sürekli kendini yenilemek zorundadır. Televizyon yayıncılığında bir televizyon kanalı diğer kanallardan farkını gösterebilmesi için, sadece bilgi vermek ve eğlendirmekten öteye gidip, daha yaratıcı olmak durumundadır. Birçok televizyon programı formatı vardır ancak hepsi, tüm içerik farklılıklarına rağmen ortak bir noktada birleşir. Bu ortak nokta estetiktir.

'Televizyon yapımcılığında estetik' konusuna geçmeden önce 'estetik' hakkında derleyici bilgiler verilecektir: Estetik daha çok bir sanatsal norm olarak kabul edilirken, televizyonculuğa etkisi nasıl olmuştur? Başka ülkelerde nasıl ele alınır? Kıbrıs'ın kuzeyindeki televizyon yayıncılığının estetik boyutu nelerdir? Estetiğin felsefi olarak ilk tartışıldığı zamanlarda, objektivist ve subjektivist estetikten bahsedilir. Subjektivist estetik; sanat eserini insan algısı ve beğenisi ile sınırlandırmaya çalışır. Objektivist estetik ise, sanat eserinin kendi bir değeri ve insan algısından da bağımsız olarak varolabileceğini savunur. Bu felsefi tartışmalar, televizyon yayıncılığı için de bir temel kabul edilebilir. Çünkü yayınlanan televizyon programlarını bütün insanlar izlememektedir. Her televizyon programı kendi kitlesini oluşturmaktadır. Televizyon yayınları bir sanat eseri olmasa bile, sinemanın estetik boyutundan beslenerek bugünlere gelmiştir. Televizyonda bugün izlenilen birçok program formatının temeli sinemaya kurgunun girmesiyle atılmıştır. Görüntülerde fotoğrafik kompozisyon, senkron, dinamizm ve görüntüler arası geçişlerde bir uyum vardır. Sinemaya kurgunun dahil olup sanat haline gelen süreç gittikçe gelişir ve bugün canlı anların kurgulu bir şekilde televizyonda verilmesiyle dönüşüme uğrar. Yüz yıl önce sinemada geçerli olan kural bugünün televizyonculuğunda da bir temel

oluşturur. Değişen zamandır ve teknolojidir. Ancak kurgu bilinci ve estetik düşünce, zamandan bağımsız olarak oradadır.

'Kurumsal kimlik' Kıbrıs'ın kuzeyinde profesyonel iş hayatına geç giren bir ifadedir. İşbu bahsedilen estetik boyut, kurumsal bir kimliği oluşturmada başlıca rol oynar. Ekranda izlediğimiz her görsel öğe, bize hangi kanalı izlediğimiz hakkında bir ipucu verir. Televizyonculukta, verilmek istenen her mesajın ve düşüncenin görsel bir karşılığı olmak zorundadır. O yüzden ekrandaki renk ve grafik seçimi uyumu çok önemlidir. İzleyici, ekranın bir köşesinde kanatlarını rengarenk açmış bir kuğunun olduğu logoyu gördüğünde, izlenilen kanalın hemen CNBC-e olduğunu anlar. Görsel başarı ve kurumsal kimlik böyle bir şeydir. İnsanların görsel hafızasına iyi temas edebilmek gerekir.

İzleyicinin 'izlerken' izlediğinin farkına varması akışta bir bozukluk meydana geldiğinin göstergesidir. İzleyicinin konsantrasyonu bozulmadan programın devam etmesi gerekir. Eğer seyirci ara sıra izlediği programdan kopuyorsa, formülde bir tutarsızlık var demektir. İşte bu tutarsızlıkların mümkün mertebe az olduğu ve izleyiciye hissettirmeden akışı sağlayan programlar, başarılı programlardır diyebiliriz. Peki bu başarıda estetiğin payı nedir ve TV programlarında estetik nasıl yer alır? Tez bu soruları cevaplayacak ve örnekleyecek bir kaynak niteliğinde olacaktır.

1.2 Çalışmanın Amacı:

Bu tezin amacı; hem genel anlamda günümüzdeki televizyon yayın ve yapımlarını görsel estetik bakımdan değerlendirmeye almak hem de Türkiye'de ve ülkemizde uygulanma yöntemlerini incelemektir. Televizyonculuk ciddi anlamda sermayeyle ilgili bir yayın şeklidir. Dolayısıyla sermayenin daha büyük olduğu yerlerde çeşitliliğin ve farklı yapımların daha çok olması ve daha çok izleyiciye ulaşması tartışılmaz bir gerçektir. Bu çalışmada değinilmek istenen nokta ise, kalite ve estetiğin farklı yerlerde durduğunu anlatmaya çalışmaktır. Kalite, belirli bir sermaye ve formüllerle gelebilir ve sürekli tekrarlanabilir bir şeydir. Ömrü günümüz teknolojisiyle doğru orantılıdır. Estetik ise, daha orijinaldir ve içeriğe yöneliktir. Bir takım formüllere uyması gerekse de onun yönlendirici olma özelliği vardır. Zamana bağımlı değildir. Kalite daha çok 'iş' ile ilgilidir, estetik ise felsefe ve sanatla ilgilidir. Otuz yıl öncesinin programlarını kalite açısından günümüzle kıyaslayamayız ama estetiğiyle kıyaslayabiliriz. İzleyici kalite – ki çoğu zaman bundan kasıt temiz görüntü ve sestir- talep eder. Ama asıl takdir ettikleri –veya tatmin oldukları - estetiktir.

Seyircinin bu seçimleri bilinçli olarak yapması gerekmez. Bu ortaya çıkan ürünün yapısıyla ilgilidir.

Bu tez aynı zamanda televizyonculuk mesleğine yeni başlayanlar veya şu an meslekte olup da mesleklerine daha farklı bir pencereden bakmak isteyen çalışanların yararlanabileceği bir kaynak olabilir. Bu sayede belki de estetiğe önem veren yayın ve yapımlarda artış yaşanır.

1.3 Araştırma Soruları:

- Televizyon yayıncılığında estetik nasıl yer alır?
- TC ve KKTC televizyon yayıncılığnda estetik nasıl yer alır?
- TC ve KKTC televizyonlarının ana haber bültenlerinde estetik öğeler nasıl kullanılır?
- Türkiye ve Kıbrıs Türk televizyon yayıncılığında estetik eksiklikleri nelerdir ve bu eksiklikler nereden kaynaklanır?
- Minimal estetikten, Türkiye ve Kıbrıs Türk televizyon yayıncılığında nasıl yararlanılabilinir?

1.4 Çalışmanın Yöntemi:

Televizyon programcılığında estetiği ve KKTC'de nasıl uygulandığını araştırmak için karşılaştırmalı analiz yöntemine gidilecektir. Bu bağlamda her iki ülkeden üçer temsili kanal seçilmiştir. Devlet kanalları TRT-BRTK, ilk özel televizyon kanalları STAR TV- KANAL T ve NTV- KANAL SİM olmak üzere iki tematik kanal örnek olarak seçilmişlerdir. Adı geçen televizyon kanallarının kurumsal görselliğinin yanında ana haber bültenlerinde görselliğin nasıl kullanıldığı incelenecektir. Ana haber bültenleri hem her televizyon kanalının yayın akışında olduğu için, hem de kanalların görsel kimliğini en çok temsil eden yayınlar olduğu için örnek olarak seçilmiştir.

Bunun yanında stüdyo, dekor uygulaması ve estetik görüntüye nasıl ulaşılır sorusuna cevap bulmak için yazılı kaynaklardan da yararlanılacak ve literatür taraması gerçekleştirilecektir.

1.5 Öneri:

Özellikle KKTC'de yayın yapan yerel kanalların çoğu görsel bir kirliliğe ve düzensizliğe sahiptir. Bu görsel kirlilikten ve karmaşadan uzak durarak temiz yayıncılık yapmanın yolu minimal bir görsel disiplin oluşturmaktan geçer. Teknolojinin hızına henüz ayak uyduramamış, HD yayıncılığa geçememiş televizyon kanalları, çok fazla görsel unsuru ve uyumsuz renkleri kullanarak bilginin iletilme gücünü de minimum düzeye indirmektedirler. Temiz, sade ve şık görünümlü bir ekran yüzü için yüksek bütçeli yatırımlar yerine, önce minimal disipline ve felsefeye açık olmak gerekmektedir. Minimal estetik sayesinde derinlik hissinin yitik olduğu stüdyo görüntülerine hem derinlik hem de yaratıcı bir perspektif kazandırılması öngörülmektedir. Bu bağlamda, sadeliğin çeşitli dekor uygulamalarında ve grafiksel arayüzlerde nasıl estetik sonuçlar verdiği anlatılması planlanmaktadır. Minimal estetik, sadece KKTC teleizyon kanalları için değil, analize alınacak Türkiye kanalları için de önerilen bir felsefedir. Görsel açıdan iyi bir kaliteye sahip olsunsa da, parlak bir ekran arayüzü olsa da, estetik, ulaşılması daha ileri bir boyutta durmaktadır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 ESTETİK VE FELSEFE:

Estetik, adından da anlaşılabileceği gibi sadece akıl yoluyla değil, aynı zamanda duyu ile beraber algılanan, 'şey'leri algılayan bir bilimdir. Bu yoruma varılabilmesi için 'estetik' çeşitli tezlerden geçmiştir. Estetik terimi, Yunanca bir terim olan ve duyum, duyular, algı, duygu ile algılamak gibi anlamlar taşıyan 'aisthesis' veya 'aisthanesthai' kelimelerinden gelmektedir.[1]

Estetik terimi, ilk olarak 18. Yüzyılda filozof Alexander Gottlieb Baumgarten (1714-1762) tarafından kullanıldı. A.G Baumgarten 1750-1758 yıllarında yayınladığı *Aesthetica* adlı yapıtıyla, ilk kez böyle bir bilimi temellendirir, onun konusunu belirler ve bu bilimin sınırlarını çizer. [2]

Estetik'in ortaya çıkışının önemini 'Estetik'in Kısa Tarihi' isimli kitabında Hakkı Hünler şöyle dile getirir:[3]

> "Onsekizinci yüzyılda Estetik'in bağımsız bir felsefi araştırma alanı olarak kuruluşu, kendiliğinden-apaçık bazı duyusal kesinliklerin ve sanat eserlerinin artık kendilerini anlamlandıran bağlam çerçevelerindne kopup başıboş halde dolaştıkları olgusuna ve bu başıboşluğa bir son verme arzusuna işaret eder. Bu anlamda, Baumgarten'ın *Aesthetica*'sı, dünya çapında yaşanan bir *katastroph*'un duyarlık ve sanat üzerindeki yıkıcı etkilerine ister istemez tanıklık eder ve bu tanıklığı açısından o, bütün kendinden emin duruşuna rağmen, maruz kaldığı felâketin duyusallığa nüfuz eden tahribatınının hakikatının ilk büyük ifadesidir. *Aesthetica,* kendi nesneleri olarak gördüğü oraya buraya saçılmış parçaları tutarlı bir şekilde sistematize edip, tekrar bir harmoniye sokmaya çabalayan hayali dünyadaki fizik, kimya, bioloji gibi bilimlerle aynı statüye sahip gibi görünür".

Bu cümlelerden de anlaşılabileceği gibi, 'estetik' öncesi sanat, sanat eseri, sanat anlayışı birbirinden kopuk, düzensiz ve insan ile sanat eseri arasında mesafe barındıran düşüncelerle ifade ediliyordu. Estetik'in ortaya çıkışı ile, hisler ve düşünceler, insan ve sanat arasındaki mesafe kısalır.

İlk kullanılmaya başlandığı dönemden günümüze kadar neyin estetik olup neyin estetik olmadığı tartışılmaya devam etmektedir. Çünkü estetik, mutlak cevapları

---

[1] Nimet Keser**, Sanat Sözlüğü**, (Ankara: Ütopya Yayınevi, 2005), 122.
[2] İsmail Tunalı, **Estetik**, 11. bs. (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008), 13.
[3] Hakkı Hünler, **Estetik'in Kısa Tarihi**, (İstanbul: Paradigma Yayınları, 1998), 29.

olmayan ama tarihsel, sosyal, kültürel birikimler dahilinde sorularını soran bir bilim dalıdır. Cevaplardan ziyade sorularla ilgilenmesi estetik'i felsefenin değerlendireceği bir konu haline getirir. Böylelikle, 'mantık' ve 'ahlak'tan sonra 'estetik de felsefenin içinde ayrı bir bilim olarak yer alır. Estetik, 'güzel'i kendisine konu ederken, mantık; doğruluk ve hakikat', 'ahlak' ise iyilik kavramıyla ilgili cevaplar arar. Estetik'in hem felsefeye, hem de sanat eleştirisine getirdiği bir diğer yenilik de, 'güzellik' kavramının 'göze güzel görünen' sınırlı anlayışından çıkarmasıdır. Çünkü, çirkinlik, yücelik, komik, trajik, naif gibi kavramlar da duyularımıza hitap eder ve onlar da estetiğin içinde yer alabilirler. Antik çağdan itibaren filozofların tartıştığı 'güzellik' kavramı böylelikle kendini 'estetik'in ilgileneceği duyular birikiminin içinde bulur. Baumgarten'ın estetik'i terim olarak ilk kez kullanmasından sonra, onun bir bilim haline gelmesinde Alman düşünür İmmanuel Kant'ın yaptığı çalışmalar büyük ölçüde etkilidir. Kant estetik bakımdan önemli olanın obje'nin kendisi değil, onu algılayan süje'de uyandırdığı duygu olduğunu ileri sürer. "Yargıgücünün Eleştirisi" (1790) isimli eseriyle Kant, rönesanastan bu yana sanatın özerkliği iddiasını uygun bir felsefi bakış açısıyla temellendirir ve 'Kant Estetiği' felsefe tarihinde bir çıkış noktası olarak yerini bulur. Kant'a göre estetik yargılar, matematik ve fiizkteki gibi nesnel evrensel değildir, öznel evrenselliktir. Sanat'ı yapmak için bir dehaya ihtiyaç vardır. İnsanın bir doğa ürünü olduğu gibi, sanat yaratımı da bir deha ürünüdür.

Kant'ın en önemli takipçilerinden Schiller ise insana etki yapabilmenin yolunun içerikten ziyade biçim yoluyla mümkün olabileceğini savunur. Burada içerik, dışsallaştırılmaktan ziyade, biçimin, şeklin önemine vurgu yapılır. Yani obje ilk etapta dışsal görünüşü ile süjeyi kendisine bağlar ve içerik bundan daha sonra gelip, başka duyulara hitap eder.

Kant'tan sonra estetikte adı en çok anılan isimlerden bir diğeri ise Hegel'dir. Hegel'e göre estetik, güzelin bilimidir. Güzel olan, doğada bulunur ancak asıl güzel olan 'sanattaki güzel'dir. Hegel estetiğinde ağır olan unsur, duygudan ziyade düşüncelerdir. Bu düşüncelerde tinsellik ağır basar.

Benedetto Croce'nin ortaya atacağı sava kadar, estetik güzel sanatlar kavramının içinde değerlendirilir. Croce ise ilkesel olarak buna karşı çıkar ve geleneksel estetikten farklı olarak, estetiği 'sezgi' ile ele alır.

> "B.Croce'ye göre estetik'in konusu tümel bir varlık alanı olan 'sezgi'dir. Sezgi (intuition), kavramsal bilgiden önce gelen, onun temelini oluşturan, bize bireysel olanı veren en yalın bir bilme biçimidir… Sezgi, bize bireysel olanı verir, ama, bundan ötürü de o algıyla aynı şey anlamına gelmez. Algılar, gerçeği, real olan şeyi bize verirler, oysa sezgiler gerçekliği bildirdikleri gibi gerçek olmayanı da, hayalsel olanı da bildirirler". [4]

Croce'nin bu görüşleri sanat eserini bütünsel anlamda kavrama anlamında önemlidir. Sanat eseri, ortaya çıkıp vücut bulmadan önce, sanatçının sezgilerinden ibaretti. Yaratma sürecinin kendisi de aslında estetik bir disiplinden geçer.

Estetik'in ortaya çıkışıyla sanat, sanat eseri, insan ve doğa arasındaki ilişki yeniden ele alınır. Sanat yapıtı, ya da obje kendi başına bir önem taşımakta mıdır yoksa onun insan üzerinde bıraktığı etki mi onu bir varlık haline getirir? Bu soru, estetik'in terim olarak kullanılmaya başlandıktan sonra, estetik'in algılama biçimi üzerine yapılan esas tartışmadır. Bu algılama biçiminde iki önemli unsur vardır. Bunlardan biri süje (özne) diğeri de obje(nesne)dir. Özne; algılayan, nesne ise algılanan durumundadır. Dolayısıyla bu algılama farklılığından iki karşıt görüş ortaya çıkar: Sübjektivist Estetik ve Objektivist Estetik.

Yine de sanattaki bu algı sadece nesne ve özne arasında geçmemektedir. Bayer, özne ve nesne arasındaki ilişkiye sanatçı'yı da katar. Ortaya bir eserin çıkabilmesi için sanatçının bazı yetkinliklere sahip olması gerekmektedir. Aynı şekilde, öznenin (süjenin) sanat eserini de anlayabilmesi için belli yetkinliklere sahip olması gerekmektedir. "Basit algılama nesnelerin yardımıyla olur, estetik algılama niteliklerin yanyana gelişiyle, ayıklamayla ve didik didik eden bir bakış açısıyla olur".[5] Böylelikle Bayer, hem objenin hem de süjenin estetik açıdan hakkını verir diyebiliriz. Sübjektivist estetik ve objektivist estetik kavramlarına geçmeden önce 'estetik nesne'nin ve 'estetik özne'nin tanımlarına bakmak gerekir. 'Sanat Sözlüğü' kitabında estetik nesne'nin tanımı "estetik beğeniye sahip olan bir insanın yöneldiği ve güzelliğin taşıyıcı olan nesne."[6] şeklinde yapılır. Estetik özne'nin tanımlaması ise Güzelliğin taşıyıcısı olan nesneye yönelen, güzelliğin değerini algılayan, belli bir estetik beğeniye sahip olan kimse." olarak yer alır.[7]

---

[4] İsmail Tunalı, **Estetik**, 11. bs. (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008), 17.
[5] Afşar Timuçin, **Estetik**, Bulut Yayınları (2003), (s.59)
[6] Nimet Keser**, Sanat Sözlüğü**, (Ankara: Ütopya Yayınevi, 2005), 124.
[7] **age,** 124.

2.1.2 Sübjektivist (Psikolojik Estetik):

Estetiğin algılanan objede değil de, algılayan (süje) tarafta bıraktığı duygusal etkide, yani insanın objeye karşı hisettiği güzel duygularda olduğunu belirten görüştür. Estetik objenin, estetik nesne olmadan herhangi bir değeri olmadığı savunulur. 'Estetik' isimli kitabında Tunalı, 'süje' ve 'obje'nin tanımını yapar:

> "Genellikle 'süje' bir bilgi öğesi olarak anlaşılır. İnsan bilinç sahibi bir varlık olarak, kendisinin dışında bulunan nesneleri kavradığı gibi, kendi varlığını, iç gözlemle kendi bilincini de kavrar. Bu kavramaya *bilme* adı verilir. Bilme olayında bu algılayan, kavrayan bilinç varlığına, ben' 'süje' dendiği gibi, algılanan, kavranan varlığa da 'obje' denir."[8]

Bu etkileşim esnasında, süje, artık sadece bilgiyi kabul eden konumunda değildir. Objeye karşı bir yakınlık hissi, bir hoşlanma söz konusu olduktan sonra kişi, 'estetik süje' olur. Bu hoşlanma hissinden dolayı obje, psikolojik bir etki bıraktığı için 'estetik obje' olur. Bu doğa tarafından oluşturulan bir obje için de geçerlidir, insan yapımı bir sanat eseri için de geçerlidir.

Objenin değeri, süje üzerinde bıraktığı his açısından değerlendirilir. Kant, bunun kontemplativ (seyirsel) bir tavır olduğunu vurgular. Yani, objenin estetik değeri kendi saip olduğu değerden ziyade, onu algılayan kişide bıraktığı duygulanım önemlidir. "Kant'ın estetik sorunları incelediği ve bir bakıma da estetik dediğimiz felsefe bilimini kurduğu 'Yargı Gücünün Eleştirisi' (Kritik der Urteiskraft) adlı yapıtının Birinci Kitabının 5. Maddesinde beğeni yargısını belirlerken şöyle der: 'Bunun için beğeni yargısı salt kontemplativ'dir, yani bir obje'nin varlığının karşısında ilgisizdir, o obje'nin özelliğini ondan duyulan haz ya da nahoş duygusuna bağlar.' Bu sözleriyle Kant, estetik olanın estetik tavrın kontemplation özelliğini bu tavrın ilgi kurduğu obje'nin real varlığı ile değil de, bu obje'nin estetik tavra sahip süje üzerinde uyandırdığı etki ile, süje'nin o obje'den haz duyup duymaması ile temellendirmek istiyor. Estetik bakımdan önemli olan, obje'nin kendisi değil, tersine onu estetik olarak algılayan süje'de uyandırdığı duygudur." [9]

Sübjektivist Estetik'de değinilen diğer bir konuda 'Özdeşleyim' (Einfühlung, Empathy),dir. 'Özdeşleyim' açıklamasını psikolojik estetik'e kazandıran isim Thodor Lipss'dir. Burada belirtilen, algılanan durumundaki obje'ye insanın kendisini obje'nin yerine koyarmış gibi hissetmesi durumudur. Süje empatik bir deneyim yaşar. Tunalı,

---

[8] İsmail Tunalı, **Estetik**, 11. bs. (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008), 23.
[9] **age,** 27.

Estetik isimli kitabında yıkık bir sütun örneğini verir ve bu yıkıklık aslında sütunun kendisiyle ilgili değil ancak insana ait bir duygu olduğunu yine de bu duyguyu objenin kendisindeymiş gibi düşündüğümüzü söyler. Tunalı'nın ifadesiyle, "nesneler tıpkı bizim gibi duygusal bir canlılık kazanırlar". [10] Özdeşleyim, özne ile nesnenin bu denli birbirine yakınlaşmasından dolayı 'gizemcilik' ile tarif edilir. Çünkü gizemcilikte diyalektik ilişki yoktur, kendini akla uygun açıklamalar yapmak zorunda hissetmez. Nesnenin beğenilmesini düşünce ile değil duygu ile yorumlar. 'Gizemci estetik'in çekici olmasına rağmen, ussal temellere dayanmadığı için dönemin düşünürleri tarafından yetersiz bulunması kaçınılmazdır. Özdeşleyim'in olabilmesi için, özne ve nesne arasında bir özdeşliğin bulunması gerekir. Kant, insan zihninde evrensel olan (a priori) evrensel şey'in doğadan geldiğini savunur ve böylelikle tüm bu özdeşleyim sürecini temellendirir. Özdeşleyim kavramından yola çıkarak, 'özdeşleşme' (Sich einfühlen) kelimesi üstünde duran Viktor Basch; özdeşleyim estetiğini deneysel estetikle felsefi estetiğin bir kavuşma noktası olarak yorumlar. Özdeşleyim kavramından söz etmişken, Aristoteles'in 'katharsis' kavramına da değinmek gerekir. Estetik hazzın önemi, ilk olarak Aristo döneminde ortaya konulur. "Estetik haz, bizi değiştiren bize mutluluk veren bir hazdır. Bundan ötürü vaktiyle *Aristoteles* (M.Ö. 384-322) tragedyanın (biz bugün buna, tüm sanatın da diyebiliriz) ereğini '*katharsis ton pathe ma ton*' (ruhun tutkulardan arınmasın) da bulmuştu. [11]

Katharsis ve özdeşleşme kavramları, sinema sanatında da geçerli olan bir kuraldır ve süje ne kadar çok bu duygulanımları yaşarsa objeye o kadar kendini yakın hisseder bu da objenin, yani filmin, televizyonda ise programın başarısını sağlar. Televizyon Estetiği bölümünde bu kavramlara yine değinilecektir.

2.1.3 Objektivist Estetik:

Objektivist Estetik; kısaca güzeli nesnede arayan görüş olarak tanımlanabilir. Sübjektivist Estetik'in aksine, objenin bir değeri olması için süjenin varlığına ihtiyaç duymaz. Tunalı, 'Estetik Beğeni' isimli kitabında objektivist estetik için; "estetik olayı açıklamak için, estetik objenin bir estetik obje olarak sahip olduğu kaliteleri

[10] **age,** 41.
[11] **age,** 44.

incelemekle, doğrudan doğruya estetik objenin kendisinden hareket eder''[12] tanımını yapar. Objektivist estetik'i daha iyi anlamak için, estetik objenin çözümlenmesine bakmak gerekir. Tunalı'nın 'Estetik' isimli eserinden hareketle, obje'yi; Fenomenolojik, Ontolojik, Marxist objektivist tavır ile çözümleyeceğiz.

2.1.3.1 Fenomenolojik Estetik:

Sübjektivist estetik'in en önemli düşünürlerindne biri olan Theodor Lipps'e göre "estetik haz, insanın kendi dışında bulunan bir obje'de kendi kendinden haz duymasıdır".[13] Fenomenolojik estetik, bu görüşün tam karşısında kendine yer bulur. Süje'yi bir tarafa bırakıp, objeye dönmeyi seçer. "Fenomenolojik estetik, psikologist estetik'e yaptığı tepkide, şeylere, fenomen'lere dönmek ve fenomenlerden hareket etmek gerektiğini öne sürer."[14] Fenomen ise burada 'öz' anlamında kullanılmıştır. Her sanat yapıtının kendi içinde barındırdığı 'öz' veya 'idealite'dir.

> "Fenomenolojik estetik, 'şeylere dönelim' formülüyle şeyleri, fenomenleri bir idealite, realiteden sıyrılmış bir öz, eidos olarak anlamakla, nesnelerin real varlığını görmemezlikten geliyor, bunun doğal bir sonucu olarak da, gerçek varlığa yönelik olan tavrından uzaklaşmış oluyor. Elbette böyle bir durumda, sanat obje'lerini gözden kaçırdığı için, beklenen başarıya, ontolojik yönden beklenen başarıya ulaşamıyor… Fenomenolojik estetik, estetikte şansını yitirmiştir. Ama, fenomenolojik estetikten ders almış olan bir başka estetik'in bugün bir şans ile estetik alanında olduğunu görüyoruz. Bu büyük düşünüş sistemi, *ontoloji*'dir, daha doğrusu, *sanat ontolojisi*dir." [15]

2.1.3.2 Ontolojik Estetik:

Ontolojilk estetik'e geçmeden önce ontoloji'nin tanımına bir bakmak gerekir. Prof.Dr.Turan Karataş, Ontoloji için bize şu bilgiyi verir:

> "Var olan her şeyi, salt var olmaları bakımından inceleyen felsefe kolu. Çağdaş sanat felsefesinin belki de en önemlisi olan ontoloji, sanat eseri dediğimiz varlığı, bütün ve somut olarak ele alıp, çözümlemek amacını güder. Ontolojiye göre sanat insan içindir. Kendiliğinden var olmamış, yaratılmış, yapılmış, meydana getirilmiştir. Sanat eserinin estetik değeri, onun güzelliği anlamına gelir, değerli bir şiir, güzel bir şiir demektir.[16]

---

[12] İsmail Tunalı, **Estetik Beğeni – Çağdaş Sanat Felsefesi Üstüne**, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2010), 13.
[13] İsmail Tunalı, **Estetik**, 11. bs. (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008), 48.
[14] **age,** 48.
[15] **age,** 49.
[16] Prof.Dr.Turan Karataş**, Edebiyat Terimleri Sözlüğü,** (İstanbul: Perşembe Kitapları, 2001), 327.

Her ne kadar bu tanımlama sübjektivist estetike yakın dursa da, ontolojik estetik bütün önemi süjeye kaydırmaz. Onun çıkış noktası objenin kendisidir. Bu duruşu bakımından ontolojik estetik, hem psikolojik estetik hem de objektivist estetiğin dışında durmakta fakat ikisinden de özellikler barındırmaktadır. "İlkin estetik objenin ne olduğu sorulmalıdır. Estetik obje, sanat eseri dediğimiz şey nedir? Buna ontolojik Estetik , estetik obje, varolan birşeydir diye cevap verecektir."[17]

2.1.3.3 Marxist Estetik:

Marx, 'salt doğa objesi' ve içerisinde insan emeği bulunan obje arasında bir ayırım yapar ve objeyi tüketim kategorisi altında ele alır. İnsan emeğiyle yaratılan obje, ürünleşir ve ürünleştiği için obje, toplumsal-tarihsel bir anlam kazanır. Marx'a göre objenin bu tarihsel boyutu, onu estetik obje yapar. Fakat doğal objenin sahip olduğu estetiklik de gözardı edilmez. Onu algılamak için sübjektivist bir tavır takınılması gereklidir. Çünkü sanat, 'insan için varolma'yı gerektirir. Obje süjeye gereksinim duyar ama süje'nin de obje için süje olması gerekir. İsmail Tunalı'ya göre estetik obje'nin bir varlık alanı olması için estetik süje'ye ihtiyaç duyması Marxist estetiğin temel varsayımıyla çelişse bile, bunu temel olarak kabul eder.

Marxist estetikte, bir sanat yapıtını sanat yapıtı kılan iki nitelik vardır:

1- Sanat Yapıtının Düzeni

2- Sanat Yapıtının Sosyal-Sınıfal Niteliği

Estetik, sadece sanat için sorulan bir soru değildir. Marksist felsefenin de belirttiği gibi, emek harcanarak ortaya çıkmış ürünün de içindedir. Televizyon Estetiği konusu da bu yaklaşımla ilintirilendirilebilir.

> "Bilim olarak estetik yeni bir bilim olduğu halde, estetik problemler genelde çok eskidir, insan düşünmesi kadar eskidir. Bu bakımdan estetik'in konusunu belirlemek, bir anlamda bu problemlerin ne tür problemler olduğunu ortaya koymak anlamına gelir. O halde, burada sormamız gereken yeni bir soru ortaya çıkıyor. Estetik problemler ne tür problemlerdir?" [18]

Televizyon programlarının birer sanat eseri olup olmamasından ziyade, ortaya çıkan ürünlerin estetik değerleri vardır. Bir tarafta televizyonda yayınlanan program, yani estetik obje, diğer tarafta onu algılayan izleyiciler, yani estetik süje vardır. İkisi

[17] İsmail Tunalı, **Estetik Beğeni – Çağdaş Sanat Felsefesi Üstüne**, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2010), 15.

[18] İsmail Tunalı, **Estetik**, 11. bs. (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008), 17.

birbirinden bağımsız düşünülemez. Televizyon programları birer sanat eseri midir veya değil midir ayrı bir tartışma konusu olabilir, ancak ortaya çıkan bu görsel ve işitsel ürünlerin kökeni sinemadır, fotoğraftır, mimaridir ve dolayısıyla güzel sanatlardır. Televizyondaki görselliği bu normlar açısından ele almak ve tartışmak ve içindeki estetik yapıyı belirlemek mümkündür.

2.2 TELEVİZYON ESTETİĞİ

Bu bölümde, televizyonda estetik nasıl yer alır sorusu cevaplanmak amaçlanmaktadır. Televizyon, görselliğe dayanan bir iletişim aracı olduğu için, sorulacak olan estetik soruları görüntü ile ilgilidir. Fakat, görsellikle beraber ses yayını da aynı kanaldan geldiği için, televizyonda 'estetik'i işitsel açıdan da değerlendirmek, televizyon estetiğini değerlendirmek bakımından tamamlayıcı olacaktır. 'Estetik' kavramından bahsederken onun objektivist ve sübjektivist yaklaşımcılar tarafından farklı yorumlandığına değinmiştik. Televizyon estetiğinde böyle bir tartışmaya girmek zorunda değiliz fakat bu çalışmada televizyon estetiğinin ele alış biçimi eleştirel açıdan objenin kendisine, yani televizyon yayınına yönelik olacaktır. Çünkü yapılacak olan karşılaştırma ve analizlerden sonra özellikle KKTC'deki görsel estetiğin, ya da estetik görselliğin bir haritasını çıkarmak amaçlandığından, objenin biçimsel özelliklerine, onların izleyici üstünde bıraktığı etkiden daha çok değinilecektir. Önemli bir sanat kuramcısı, ressam ve Bauhaus Okulu[19] eğitmenlerinden olan Wassily Kandinsky, bir eseri incelerken o eseri oluşturan unsurlardan başlayıp tümevarım yöntemiyle değerlendirilmesi gerektiğini

[19] "Bauhaus Okulu, 20. yüzyılın sanat ve tasarım dünyasında bir dönüm noktasıdır. Mimari, tasarım, görsel sanatlar ve uygulamalı sanatlar alanlarında yeni akımların kaynağı olmuştur. Walter Gropius tarafından 1919 yılında kurulmuş olan okul, Nazi rejiminin emriyle 1933'te kapatılmıştır. Ayrıca Kandinsky'nin bağlı olduğu Bauhaus Okulu, sanat eğitimine getirdiği yaklaşımla bir ekol oluşturur. Topluma sadece sanatçı kazandırmak için değil, aynı zamanda tasarımcılar yetiştirmeyi hedeflerken, geliştirdikleri müfredatta ortaya koydukları tümevarımcı yaklaşımla ilklere imza atmışlardır."
Yusuf Kadri Şirinkan, **Görsel Estetik Ders Notları 04.pdf**, (2016) 88.
https://wiki.zirve.edu.tr/users/yusuf.sirinkan/

savunur ve onun bu düşüncesi birçok kuramcıya yol gösterir. Kandinski; "görüntünün temel ögeleri olarak, noktalar, çizgiler, dolu ve boş alanlar, renk ve denge gibi birçok farklı açıdan resimlerinin çözümlenmesi yolunu seçer."[20] Bu çalışmada da tek tek objelerden yola çıkarak tümevarım yöntemi benimsenmiştir.

"Televizyon kelimesi Grekçe Tele; uzak ve Latince Vidi; görme kelimelerinin birleştirilmesinden ortaya çıkmış olup "uzaktan görme" anlamına gelmektedir."[21] Televizyonda görünen imgeler, gerçekliğin kendisi değil, yeniden üretimidir. Günümüzde özellikle yayıncılık teknolojisinin hızlı bir şekilde gelişmesi sonucu, yeniden üretim hem daha kolay hem de daha hızlı olmaktadır. Televizyonda görünen hareketli görüntüler, aslında bir illüzyondan ibarettir ve teknik anlamda durgun fotoğrafların arka arkaya gelmesiyle elde edilir. İnsan gözü bunu kesintisiz bir hareket olarak algılar. Fotoğraftan söz etmişken, Levend Kılıç 'Görüntü Estetiği' isimli kitabında Walter Benjamin'in fotoğraf sanatıyla ilgili şu sözlerine yer verir: "Bugün insanların, şeyleri kendilerine ya da daha fazla, kitleye, daha yakınlaştırmak yönünde olduğu kadar, her durumun biricikliğini aşmak için onu çoğaltmak yönünde de tutkulu bir eğilimleri var''[22] Bu eğilim, kitle iletişim araçlarının doğasıdır. Daha çok insana daha çabuk ulaşmak için teknolojinin gelişmesi gerekiyordu. "İnsanlığın bu çoğaltım tutkusu her zaman estetik kaygılardan uzak başlamıştır. Tahtabaskı ile dini metinlerin çoğaltılmasının tek amacı, ilgili dinin yaygınlaşmasını sağlamaktır. Bu tekniği kullanan sanatçıların da ilk zamanlarda kaygıları aynı idi. Amaç, dini resimleri olduğu kadar çok sayıda ve kaliteli çoğaltabilmekti. Aynı tekniği yıllar sonra kullanan sanatçılar ilk gündekinden çok farklı amaçların, estetik kaygıların peşinde düştüler. Bu süreç, kitle iletişim araçlarının hepsi için geçerlidir."[23] Televizyon yayıncılığına da estetik kaygı sonradan gelmiştir. Teknoloji geliştik sonra, televizyon yayınları da bu teknoloji ile doğru orantılı olarak biçim değiştirmeye başlar. Teknolojinin getirdiği her yenilik önce kendi kendini tanıyacağı ve ifade edeceği bir zamana ihtiyaç duyar. 1970'li yıllarda izlenilen yayınlarla, 1980'li yıllar, 1990'lı yıllar ve takiben 2000'li yıllar arasında görsel anlamda çok fark vardır. Öyle ki, günümüzde yayınlanan herhangi bir programda, 1980'li yılların canlandırılması yapıldığında, o döneme ait tüplü televizyonlar ve dönemin televizyon yayınları da o dönemin belirgin renkleri bir

[20] **age,** 88.
[21] Aybike Serttaş Ertike, **Televizyonda Görüntü Düzenlemesi**, (Ankara: Detay Yayıncılık, 2009) 2.
[22] Levend Kılıç, **Görüntü Estetiği**, 5. bs. (İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2013), 4.
[23] **age,** 4.

özel efekt aracılığı ile verilir. Halbuki, şimdiki zamanda özel efekt yapılıp verilerek sağlanan bu biçim, o dönem sahip olunan teknolojinin 'doğal' yapısıydı. Teknoloji geliştik sonra estetik kaygılar biçim değiştirmeye başlar. Çünkü yeni sayısal teknoloji, hem çekim esnasında, hem kurgu ve de yayın esnasında daha çok çeşitlilik sunabilecek kapasitededir. Estetik, ona ulaşılma isteği bakımından kaygı taşınmasına rağmen, bu çokluluk içerisinde kaybolma riski daha fazladır. O yüzden televizyonda estetik konusunu incelerken, yalınlık ve sadelik prensipleri üstünden hareket etmekte fayda vardır. Çünkü televizyon bir iletişim aracıdır ve iletişim ne kadar yalın bir dille aktarılırsa, izleyici tarafından kabul edilmesi o kadar kolay olur. Çeşitli sanatsal prensiplerden yararlanılacak olsa da, televizyonun, vereceği mesaj bakımından bir sanat eseri gibi karmaşık olması gerekmez. Bir televizyon yayınının bütününü değerlendirebilmek için önce onu birleştiren parçalara bakmak gerekir. Bu noktada değerlendirmeye girecek olan bu parçalar, bizim 'obje'lerimiz olacaktır. Onları, izleyiciden bağımsız olarak ele alacağız. Bu, izleyicinin önemsiz olduğu anlamına gelmemelidir. Çünkü televizyon, izleyici sayesinde bir anlam kazanır. Fakat televizyon yayınlarındaki öğeleri, 'obje'ler olarak ayrıca değerlendirmek mümkündür. Değerlendireceğimiz her objenin bir diğer objeyle ilişkisi vardır. Televizyon yayınları izleyicisi ile iletişime geçtiği gibi, yayın esnasında görülen her obje de kendinden sonra gelen başka bir objeyle iletişim içerisindedir. Bu iletişim, sinema sanatında ki kurgu formülüyle benzeştirilebilir. Her bir plan, kendisinden bir önceki planın devamı niteliğindedir. Aynı kurgu mantığı televizyon yayınları için de geçerlidir. Özellikle haber yayınlarında obje, gerçek hayattaki rolü neyse abartılmadan, değiştirilmeden, başka bir forma sokulmadan olduğu haliyle aktarılır.

Dijital teknolojinin gelişmesiyle, teknolojinin kendisinin de estetik bir süreçten geçtiğini söylemek yanlış olmaz. Yeni medya teknolojileri, şimdilerde hem yayın sürecini hızlandırmakta, hem de yapım sürecini kolaylaştırmaktadır. Çabukluğa dayalı yayın şekillerinde, televizyon kanalındaki teknik ekibe kolaylık ve hız kazandıracak çözümler önem kazanır. Estetik, sanatsal anlamda olmasa bile, teknolojik boyutta kendini gösterir. İletişim araçlarının teknoloji ile ilişkisinin değerlendirilmesinde iki önemli yaklaşım vardır. Bunlardan biri 'kabullenici' yaklaşım diğeri ise 'kabullenmeyen' yaklaşımdır. Kabullenici yaklaşımın en önemli temsilcisi Marshall McLuhan, iletişim araçlarını gelişme evresine göre sıcak ve soğuk olarak ikiye ayırır. Yazılı basını sıcak araç olarka tanımlarken, televizyonu soğuk araç

kategorisine yerleştirir. Televizyonun soğuk olması, onu izleyen bireyleri daha katılımcı olmaya zorlar ve elektronik çağın mekanik çağa göre daha aktif bir toplum üyesi yarattığını savunur. 'Kabullenmeyen' yaklaşımının bazı önemli temsilcileri arasında Thodor Adorno, Walter Benjamin, Max Horkheimer ve Jurgen Habermas bulunmaktadır. Habermas'a göre teknoloji, egemen güçlerin iktidarda kalma sebebidir. Adorno ve Horkheimer ise teknolojinin hayatın kendisi durumuna geldiğini ve toplumun kendisine yabancılaşmasına sebep olduğunu ve egemen olanların teknolojiyi bir pazar alanına çevirerek ekonomiyi yönettiğini savunurlar. Walter Benjamin ise teknoloji ve ekonominin birlikteliğinde tek tipleşen ürünlerin çıkacağını ve sanattaki kullanımıyla da biricikliğin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya gelebileceğine dikkat çeker. Yeni dönem medya yayıncılığında teknolojinin sunduğu imkanlara güvenerek estetik değerleri göz ardı etmek, yayıncılığın düşebileceği tehlikelerden biridir. Özellikle belli bir içsel zevke sahip olmayan veya herhangi bir pratik-teorik eğitimden geçmeyen medya çalışanları, teknolojinin sunduğu bazı kolaylıkları (kurguda ve yayında kullanılan özel efektler) düzensiz, bağlamsız ve birbiri içerisinde ilişkisiz bir şekilde kullanarak programın kendine özgü sinemasal estetiğinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Bir şeyin sadece güzel görünmesi onu estetik yapmaz. Güzel görünen, bir anlamsal veya içeriksel bütünlüğe uyduğu takdirde estetik olur. Televizyon programcılığı bir ekip işi olduğu için, onun estetik değerini ölçmek için birkaç sanatçının elinden çıkmış bir eser olarak incelemek yanlış olmaz. Sanatçılar, yani televizyon çalışanları arasında ne kadar çok uyum varsa, estetik anlamında başarıya ulaşılması veya en azından, estetik bir bütünlüğe sahip olunması o kadar olasıdır.

Herbert Zettle, 'Applied Media Aesthetics' isimli kitabında, insanların farketmeden de olsa günlük hayatlarının her alanında estetik tercihler yaptığını belirtir.[24] Televizyon her ne kadar bir iletişim aracı da olsa, kökeni sanattır ve sanattaki kaygılardan hareket ederek kendine bir yön bulmuştur. Zaten televizyon yayıncılığı ilk olarak sinema salonlarında başlamıştır diyebiliriz. Haber bültenleri, televizyonlardan önce sinema salonlarında insanlara gösteriliyordu. Yine de o dönem televizyon haberciliğindeki etik unsurlardan ziyade, iktidar propagandasının yapıldığı bir habercilik anlayışı söz konusudur. Teknoloji geliştik sonra, bu yayınlar insanların evlerinde oturdukları odaya kadar girer. Bir zamanlar sadece haber verme amaçlı

[24] Herbert Zettle, **Applied Media Aesthetics**, 2. Bs. (California: Wadsworth Publishing Company, 1990), 1.

kullanılan yayınlar çeşitlilik göstermeye başlar ve televizyon, hem gündelik hayatın bir alışkanlığı, hem de gündelik hayatı belirleyen bir araç haline gelir. "Televizyonla ilgili en önemli saptama, insanların onu izlemeleridir; adına 'televizyon' denmesinin nedeni de budur. Ve insanların izledikleri, izlemekten hoşlandıkları şey hareketli resimlerdir- kısa süreli durmadan değişen milyonlarca resim. Görsel ilginin gerekliliklerini karşılamak, yani gösterinin değerlerini karşılamak amacıyla fikirlerin içeriğinin geri plana atılması zorunluluğu bu aracın *(medium)* doğasından gelmektedir." [25] Bu cümlelerde televizyonun estetikle olan iki ilişkisini yakalamak mümkündür. Birincisi seyretmek eylemidir. Kant, Yargı Gücünün Eleştirisi'nde, beğeni yargısının salt kontemplativ olduğunu vurgulamıştı. Kontemplation latince seyretmek anlamına gelir ve psikolojik estetik'e göre süje(izleyici) sadece seyretme hazzını doyurmak için seyrediyordu. İnsanların televizyonu izlemesi de bu hazzı doyurmak için izlediği varsayımı yapılabilir. Estetik haz kısmı ise, televizyonun estetik ile olan bağının ikinci kısmını oluşturur. Sadece seyretmek amaçlı seyredilseydi, izleyiciler herhangi bir sebep aramaksızın herhangi bir kanalı rastgele seyrederlerdi. Estetik haz, bu rastgeleliliğin önüne geçer. Birçok televizyon kanalının içinde birçok televizyon yayınından sadece bir tanesinin seçilmesi, izleyicinin (süje) seçtiği televizyon programında (obje) kendisine ait birşeyler hissettiği için (özdeşleyim) seyretme eylemini yaptığı sonucunu doğurur. Yukarda belirtilen 'görsel ilginin gereklerini karşılamak' ifadesi estetik hazla ilintili bir vurgudur ve bu hazzı yaşatmak, televizyon programının yapımcılarının ve çalışanlarının sorumluluğundadır. Böylelikle, estetiğin hem felsefi hem de sanatsal boyutta televizyonla olan ilişkisini kurmuş oluyoruz. Estetik yargı felsefi boyutla, estetik haz ise sanatsal boyutla ilgilidir. Televizyon yayınlarının ideolojik süzgeçlerden geçtiğini de göz önüne alırsak, dördüncü bölümde analizlerde neden hem Türkiye'den hem de KKTC'den birer devlet kanalı ve ikişer özel kanalın örnek olarak seçildiği daha iyi anlaşılır. Görsel imgeler, hem toplumsal kültürün bir sonucu olarak hem de bir ideolojinin ürünü olarak kitle iletişim araçlarında kendini gösterirler ve bu imgeler aynı zamanda kitleleri yönlendirme gücüne de sahiptir. John Berger "görmek sözcüklerden önce gelir; bir çocuk konuşmadan önce görür ve tanır" diyerek görsel imgelerin önemini anlatmıştır. "İmgesel ve görsel kültürün doğuşu 19.yüzyılda başlamış, oradan gazeteler ve reklamlara taşınmıştır. 20. yüzyılın en önemli sanat

[25] Ozan Otan, **Televizyonda Gerçeklik Algısı**, (İstanbul: Agora Kitaplığı, 2014), 104.

biçimi ve görsel imgenin kaynağı olan sinemayla artmıştır ve şimdiye kadar icat edilen en güçlü imge makinesi televizyonla doruk noktasına ulaşmıştır. Kitle iletişim araçları, özellikle de televizyon belli grupların çıkarlarını savunan politik söylemi, onların da sahip olduğu kodlar aracılığıyla yayar ve onları bir zevk biçimi içerisinde meşrulaştırır." [26]

Mcluhan televizyonu 'global elektronik köy' olarak adlandırır ve televizyonun ilettiğinden daha fazla etkilediğini öne sürer. "Post-endüstriyel toplumların kültürlerinin görünür hale gelmesini sağlayan görselliği ağırlıklı olarak kitle iletişim araçlarının, özellikle de televizyonun ürettiği görülmektedir" İletişim aracı olarak televizyon, kitleleri en çok çekme özelliğine sahip araçtır. Televizyonun bu çekici özelliğini incelemek için sanatsal bazı formlardan yararlanmak gerekir. Televizyon estetiği fotoğraftan, sinemadan, tasarımdan ayrı düşünülemez.

2.2.1 Televizyon Yayınında Estetik Unsurlar:

Sinema kuramcısı Rudolf Arnheim televizyonla ilgili olarak şöyle der: "İnsanın merak alanı duyularının erişebileceğinden öteye geçer. Bu tutarsızlığı azaltmaya hizmet eden teknik buluşlar içinde televizyon en sonuncusu ve belki de en önemlisidir." [27]

Bütünü yorumlamak için parçalardan hareket edilecektir. Bir filmin en küçük yapı birimi 'çekim'dir. Çekimler sahneleri ve sahneler sekansı oluşturur. Bir filmi çözümlemek için nasıl onu parçalara ayırıyorsak, televizyondaki estetiği de anlamak için farklı unsurları bir araya getirip değerlendirmeyi öyle yapmak gerekir. Yeri geldiğinde teknolojik bilgiler ve açıklamalar yapılacaksa da bu analizin amacı görselliğin teknik boyutu değil, kuramsal ve estetik boyutudur. Televizyon yayınlarındaki estetik tarz, program türlerine göre değişiklik gösterir. Bir haber programında aranılan biçim ve estetik değerle bir yarışma programında aranılan değer farklıdır. Genelde içerik, biçimi belirler. Bir içeriğe uygun olmayan bir biçim, bir bedende çok bol veya çok dar duran bir elbise gibidir.

---

[26] Ozan Otan, **Televizyonda Gerçeklik Algısı**, (İstanbul: Agora Kitaplığı, 2014), 106.
[27] Rudolf Arnheim, **Sanat Olarak Sinema**, (Ankara: Öteki Ajans, 2002), 160.

The Aesthetics of Television isimli makalesinde Tanya DiTommaso; Televizyon estetiği ile ilgili sorulacak soruların izleyicinin onu nasıl tecrübe ettiği ile cevaplanabileceğini belirtir. "Televizyon izlemek estetik bir tecrübe barındırır mı yoksa o daha çok araçsal (instrumental) bir yönelim midir?"[28] Yazar bu sorunun cevabını ararken, televizyon programlarının bir pazarlama metodu doğrultusunda manipüle edildiğini ve kurgulandığını, izleyicinin ise belli bir amaçla televizyonu izlediğini göz önünde bulundurmamız gerektiğini belirtmektedir. Yine de izleyiciden yola çıkarak televizyon estetiğini tanımlamak tam anlamıyla yeterli bir çözümleme olmaz. Televizyon yayıncılığında amaç, izleyicinin dikkatini bozmadan izlemeyi sürdürmesini sağlamaktır. O yüzden içerik belirlenirken o içeriğe uygun biçimi, tıpkı bir terzi gibi ölçüp tartmak gerekir. İzleyicinin neyi tercih edeceği her zaman bilinemese de, hangi tarzı seçeceğini bilmek televizyon çalışanlarının görevidir. İzleyici her teknik unsuru veya görsel tasarımı bir sanat eleştirmeni gibi farkedemese de, akışta olabilecek bir düzensizliği fark eder. O yüzden hangi tür program olursa olsun, devinime, görüntülerin kaç saniyede bir değiştiğine, ses ve görüntü arasındaki senkronizasyona dikkat edilmesi gerekir. Örneğin, bir canlı yayında bir sunucu ve bir konuk varsa, o an konuşan kimse onu uzun uzadıya görüntüyü değiştirmeden ekranda tutmak izleyicinin ilgisinin azalmasına yol açacaktır. İzleyicinin dikkatini açık tutmak için belli zaman aralıklarıyla görüntüyü değişmek gerekir. Bu görüntüyü değişirken de arkasından gelecek olan görüntü bir öncekini tamamlayıcı olmak zorundadır. Aynı sürükleyicilik haber bültenleri için de geçerlidir. Haberlerde sadece tek bir sunucu varken (bazı kanallarda ikili sunulan bültenler de vardır) amaç her ne kadar bilgi vermekse bile, izleyiciye iyi bir özet sunulması ve haberin uzun uzadıya verilmemesi önemlidir. Bazı televizyon kanalları, bunu daha da aşarak haberi ilgi çekmesi açısından daha da kurgusallaştırırlar. Dramın aşırı şekilde kullanılması, ya da gerçekliğin aşırı şekilde dramlaştırılması, haberi asıl amacından uzaklaştırır. Haberin, izleyicilere mümkün olabildiğince gerçeğin en yalın haliyle (hem içerik hem görsel anlamda) sunulması gerekir. Bir haber programının estetik ölçüsü önce onun sadeliğinden geçmelidir. KKTC televizyon haberciliğinde, bu konuda Türkiye'deki kanalların aşırı dramatikleştirilmiş habercilik anlayışından esinlendiği, hatta bazı estetik anlayışlarını kopya etmeye çalıştığını gözlemlemekteyiz. Hangi tür yayın

[28] Tanya DiTommaso, **The Aesthetics of Television, (**Crossings - Volume 3, Issue 1), 3.

programı olursa olsun, bizim estetik kaygı arayışımız belli görsel unsurları çeşitli başlıklar altında inceleyerek mümkün olabilir. Haber programlarındaki içeriksel ve biçimsel yapıya araştırmanın üçüncü bölümünde detaylı bir şekilde değinilecektir.

Bir televizyon yayınında bulunan estetik öğeleri yedi başlık altında incelemek mümkündür:

1- Çekim
2- Kurgu
3- Aydınlatma
4- Renk
5- Mekan
6- Grafik-Tasarım
7- Ses

Bu unsurların her biri kendi içinde çok ayrıntılı konulardır ve biçimle ilgilidir. Daha önce belirtildiği gibi, bu unsurların teknik açıdan tanımlamalarını değil, onların konu içinde nasıl kullanıldığı anlatılacaktır. Herbert Zettle 'Uygulamalı Medya Estetiği' isimli kitabında estetik incelemeyi ışık ve renk, iki boyutlu uzam, üç boyutlu uzam, zaman-hareket ve ses olmak üzere beş ayrı alanda yapar. Bu çalışmada iki boyutluluk, üç boyutluluk ve ses kavramları çekim ile mekan başlıkları altında değerlendirilecektir.

2.2.1.1 Çekim:

Televizyonda bir görüntü oluşturmak, sinemada bir görüntü oluşturmakla çok benzerlik taşır. Sinemada, mizansen oluşturulduğu gibi televizyon programcılığında da ekranda görünen her unsur bir görsel düzenlemeyle oluşturulur. Teknik olarak boyut bakımından daha çok sınırlama söz konusudur. Çekim unsurunun bir tercih meselesi olduğunu unutmamak gerekir. Çekim teknik anlamıyla kullanıldığında 'kameraya kaydetmek' gibi bir anlamı varsa da içerik bakımından bundan çok daha fazlasıdır. Kameranın gördüğü herşeyi izleyici de görür. O yüzden kameranın

kullanımı, kamera içindeki ışık ayarı, kamera hareketi, kadraj, kamera açıları, lens ve alan derinliği bu başlık altına giren konulardır. Televizyon yayıncılığında çekim, dış mekanlarda doğal ışık altında yapılıp kamera ayarlarının daha ön planda olduğu 'dış çekim' ve stüdyo ortamında iç aydınlatma'nın ön planda olduğu stüdyo çekimi (iç çekim) olarak iki şekilde ele alınabilir. Görüldüğü üzere çekim, ışık ve aydınlatma'dan ayrı düşünülemez. Levend Kılıç 'Görüntü Estetiği' kitabında estetik öğe olarak ışığı, elektronik görüntü açısından 'dış ışık' ve 'iç ışık' olarak ele alır. Bu çalışmada 'iç ışık' çekim başlığı altında, 'dış ışık' ise aydınlatma bölümünde ele alınacaktır. "Videoda iç ışık, görüntünün üzerinde belirdiği ekrandaki ışıklı elektronik noktacıklardan meydana gelir."[29] Bir başka deyişle, kameraya giren ışığın, kamera üstündeki ayarlarla kontrol edilmesidir. Kamera içindeki ayarlarla estetik bir sonuca ulaşmak için, temel fotoğrafçılık bilgisinden faydalanmak gerekir. Doğru pozlama elde edebilmek için diyaframın (aperture) ve örtücü perde (shutter) arasındaki oranlamanın iyi yapılması ve her bir öğenin kendi başına görüntüde ne gibi bir etki yaptığının bilinmesi gerekir. Eğer bir müzik videosu veya video art yapımından bahsetseydik, tercih sanatçının kendisine kalırdı ancak televizyonda doğru pozlandırılmış bir görüntü vermek temel hedef olduğundan dolayı, kameradaki diyafram ayarı estetik bir görüntü elde etmek bakımından önem kazanır. Diyafram ne kadar açık olursa kameraya o kadar çok ışık girer ve bu öncelikli olarak alan derinliğini etkiler. Diyafram ne kadar açıksa, içeri ne kadar ışık giriyorsa alan derinliği o kadar azalır. Az, yani sığ alan derinliği, çerçevede vurgulanmak istenen objeyi net, çerçevede geri kalan kısımları bulanık görmemizi sağlar. Böylece ekranda vurgulanmak istenen neyse, seyircinin dikkati o obje üstünde yoğunlaşır ve izleyene, farketmeden görsel bir haz duymasını sağlar. Alan derinliğinin seçilen kompozisyonla da ilgisi vardır. Yakın planlarda genellikle alan derinliği sığ iken, genel planlarda alan derinliği daha çoktur. Bir televizyon stüdyosunda iki kişilik bir canlı yayında devamlılığı sağlamak bakımından üç temel açı söz konusudur. Birinci açı iki kişinin de görünebileceği genel veya ikili açı, ikinci açı birinci kişinin bel ya da göğüs plandaki açısı, üçüncü açı ise ikinci kişinin bel ya da göğüs plandaki açısıdır. Yayın masasında verilen her bir görüntünün arkasından gelen görüntü ile yönsel bir devamlılık olması zorunludur. Eğer birinci kişi, solda duruyorsa ve sağ tarafa doğru bakıp konuşuyorsa, arkasından gelecek görüntüde eğer yakın planda ikinci kişi

[29] Levend Kılıç, **Görüntü Estetiği**, 5. bs. (İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2013), 21.

verilecekse, bakış boşluğunun sol tarafta olması gerekir ve bir önceki kompozisyondaki boşlukla aynı oranda olmasına dikkat edilmelidir. Oranlama televizyon görselliğinde çok önemlidir. Bu ihtiyacı karşılaması için yayıncılık tekniğinde önizleme denilen bir yöntem geliştirilmiştir. Yayına çıkmadan önce reji personelinin görüntüyü önceden görüp, görüntüde bir düzenleme gerekip gerekmeyeceği ön izlemede belli olur. Bazı durumlarda kişiler üstünde fazlaca bir baş boşluğu bırakılabilir. O an kameramanın ne kadar baş boşluğu veya bakış boşluğu bırakacağını resim seçici veya yönetmen belirler. Çünkü yayında baş boşluğunun olduğu yere bir grafik bilgisi yerleştirilecektir ve klasik fotoğrafçılık kadrajları bu noktada geçerliliğini yitirmeye başlar. Ekranda artık daha farklı bir kompozisyon tercihi ve devinim söz konusudur. Analiz bölümünde estetik öğe olarak çekim, stüdyo çekimi ve dış çekim olarak iki kategoride değerlendilecektir.

2.2.1.2 Kurgu:

Kurgu, sinemayı sanat yapan unsurdur. Günümüzde, televizyon yayınclığı dışında müzik klipleri, video art yapımları ve avantgarde video türleri sahip oldukları bağımsızlığı kurguya borçludurlar. Kurgu, tek başına kurgulamak veya parçaları birleştirmek (montaj) anlamına gelse de, zaman, devinim, hareket, öykü gibi kavramları içinde barındırır. Kurgu, sanıldığının aksine, teknikle alakalı bir alan değil, içeriksel ve felsefi bir olaydır. Kurgucu dediğimiz kişi, parçaları birleştirip bir bütün haline getirirken hangi görüntüyü seçip hangisini seçmeyeceği ve seçtiği görünütleri ne kadar süreyle kullanacağı ve arkasına hangi görüntüyü getirip hangisini eleyeceği gibi felsefi kararlarla yol alır. Kurgu'nun teknikle alakalı bir iş olduğunu düşünmek bir yanılgıdır. Kurgu öyle güçlü bir keşiftir ki sinemayı belgeselden sanata dönüştürmüştür. Kurgu, önce düşünsel boyutta var olur. Teknik ise daha sonraki bir süreçtir ve o noktaya gelindiğinde işin zaten önemli bir kısmı bitmiştir. Kurgu programını bilmek kurgucuyu mükemmel yapmaz, çabuk yapar. Yani kurgu programı kullanmakla kurgu bilmek aynı şeyler değildir. Kurgunun teknikle ilgili olan ilişkisi bir yola benzetilebilir. Kurgu yolculuktur, teknik ise o yolda gitmek için ihtiyaç duyulan araçtır. Kurgucunun bir zihin haritası vardır ve masaya oturmadan önce o yolu gidip gelmiştir bile.

Çalışmanın başında belirtildiği gibi, izleyicinin izlerken izlediğinin farkına varması akışta bir bozukluk meydana geldiğinin göstergesidir. Kurgu hakkında çok önemli bir kaynak olan ve Aleksey G. Sokolov'un yazdığı 'Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu' isimli kitabın giriş cümlesini hatırlatmakta fayda var:
"Kendini hissetiren organ hastadır." (Hüseyin Ebu Ali İbn Sina)[30]

Estetik değer, teknolojik gelişmelere bağlı değildir fakat bir görüntünün estetik açıdan bazı unsurları teknolojinin gelişimine göre değişiklik gösterebilir. Kurgu, teknolojik yenilenmeler ışığında dijitalleşti. İngilizcede 'dijital' yerine farklı bir sözcük kullanımı tercih edilir. O kelime ise 'Nonlinear' yani 'doğrusal olmayan'dır. Bu sözcüğün kullanımı anlam bakımından da daha doğrudur. Çünkü daha önceden, kurgu tekniği düz bir zaman diliminin içine sınırlandırılmış durumdaydı. O yüzden bu teknolojik gelişmenin getirdiği isim değişikliği, teknikten öte içeriksel bir değişikliktir. Kurgu, zamanla da ilgili bir kavramdır. Analog dediğimiz doğrusal kurgu sistemlerinde kurgucu; bir kurguyu yapmak için baştan başlayıp düz bir zaman dilimi içerisinde sonuna kadar devam eder. Uzunluğu en çok manyetik band'ın (kaset) uzunluğu kadardır. Doğrusal olmayan kurgu sisteminde ise herşey kurgucunun gözünün önündedir. Materyaller ve onları birleştireceği alan (sequence) hemen gözünün önündedir. Kurgucu istediği an istediği saniyeye, dakikaya gidip değişiklik yapabilir ve kaset gibi herhangi bir süre sınırlaması yoktur. Bu çalışma değişikliğinden dolayı analog ve dijital kurguya 'linear(doğrusal-düz)' ve 'nonlinear(doğrusal olmayan)' kurgu denilmektedir. Daha fazla teknik detaya inmeden bu teknolojinin getirdiği estetik değişikliklerden bahsetmekte fayda vardır. Kurgu yapacak olan kişi, bazen rastlantısal denemeler yoluyla bir ürün ortaya çıkartsa da, yapacağı işi, tıpkı bir sanatçı gibi işin bitmiş halini kafasında canlandırarak teknik masaya oturur. İşte bu yüzden kurgu aşamasında verilen kararlar önemlidir. İşlem olarak kurgucunun asli görevi 'parçaları birleştirmek' olarak düşünülse de, aslında gerçek görevi zengin bir bütün ortaya çıkarmaktır.

Kurgu, bu çalışmada iki şekilde ele alınacaktır. Birincisi, önceden yayına hazırlanmış olan programlar ve ikincisi canlı yayın kurgusudur. Canlı yayın kurgusu, ayrı bir bölüm olarak 'yayın' başlığı altında ele alınabileceği gibi, yayın esnasında

[30] Aleksey G. Sokolov, **Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu**, (İstanbul: Agora Kitaplığı, 2006)

seçilen görüntülerin de yine aynı kurgu mantığına dayanmasındna dolayı, kurgu başlığı altında ele alınmıştır.

2.2.1.3 Aydınlatma:

Her ne kadar bu çalışmada teknik detaylara girilmeyecek olsa bile çeşitli aydınlatma tekniklerinden söz etmek yararlı olacaktır. Çünkü aslında herşey ışık ile başlar. Işık, fotoğrafın, resmin ve rengin kaynağıdır. Hem bir varoluş malzemesidir, hem de estetiğin doğmasına sebep olmuştur. Görüntüde estetik bir ifade yaratmak, önce ışığı kullanmakla başlar. Işıkla estetik bir görüntüye ulaşmanın formülü ise gölgeleri kullanmaktan geçer. "Gölgenin yüzey üzerindeki önemini anlamak için de gölgenin resim sanatındaki gelişimine bakmak gerekir. Resim sanatında çizgisellik ve gölgesellik iki farklı üsluptur. Batı resmi 16. Yüzyılda çizgisel iken, 17.yüzyılda gölgeselliğe doğru gelişme göstermiştir. Dürer için çizgisel, Rembrandt için gölgesel üslubun ustaları denilebilir. Çizgisel üslup çizgileri, gölgesel üslup kitleleri görür."[31] Bu aydınlatma türlerinden bahsetmişken kısaca ne olduklarına bakmak bu noktada yararlıdır. Rembrant aydınlatmasında, vurgulanmak istenen bölgeler aydınlık, geri kalan kısımlar ise tamamen karanlık veya yarı karanlıktır. Aydınlık olan kısımlarda sert ışık değil yumuşak ışık kullanılır böylelikle aydınlık bölgelerden karanlık bölgelere geçiş sert değil yumuşak olur. Bir görüntüde, aydınlık ve karanlığın bir arada kullanılarak zıtlık oluşturmasına *Chiaroscuro Aydınlatması* denir. "Aydınlık-karanlık alanlar arasındaki zıtlığın derecesine göre chiaroscuro aydınlatması üç ana biçime ayrılmaktadır. Bunlar; *Rembrandt Aydınlatması*, *Cameo Aydınlatması* ve *Siluet Aydınlatması* dır." [32] Cameo aydınlatması ise dikkati belli bir noktaya yoğunlaştırmak için kullanılır ve arka planın bir önemi yoktur. Önemli olan mekan değil objenin kendisidir ve Rembrant aydınlatmasına göre derinlik hissi daha azdır. Siluet aydınlatmasında, Cameo aydınlatmasının zıttı söz konusudur. Bu defa amaç dikkati ışıkla değil gölgeyle sağlamaktır. Kontrastın en yüksek seviyede olduğu aydınlatma biçimidir. Kontrast demek, görüntüdeki en parlak alanla en karanlık alanın arasındaki fark demektir. Kontrastın ise az veya çok olması bir tercih meselesidir ve konuya göre artırılması veya azaltılması söz konusudur. Bu tarz aydınlatmaların, yani

[31] Levend Kılıç, **Görüntü Estetiği**, 5. bs. (İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2013), 15.
[32] Levend Kılıç, **Görüntü Estetiği**, 5. bs. (İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2013), 18.

Chiaroscuro aydınlatma tekniklerinin dışında düz aydınlatma da denilen, Notan aydınlatma yöntemi de vardır. Bu yöntem de kontrast yoktur ve dolayısıyla gölgesiz görüntüler söz konusudur. Bu tarz aydınlatmada estetik kaygı yoktur. Televizyon yayıncılığında, düz aydınlatma stüdyolarda tercih edilen bir yöntemdir. Televizyon stüdyolarında gölgelere genelde yer verilmez fakat derinliği sağlamak amacıyla, bazı bölgeler, özellikle sunucunun ve konukların olduğu bölgeler daha çok ışıklandırılmış, geri kalan alanlar ise daha yumuşak bir aydınlatmayla ton farklılığından yararlanarak derinlik oluşturulmuştur. Televizyon programcılığında nasıl bir estetik kaygı oluşturulacağı, programın formatıyla ilgili bir sorudur. Tartışma programlarında kullanılan aydınlatmayla, eğlence programlarında kullanılan aydınlatma yöntemi farklıdır. Kimi programda sert ışıklar tercih edilip konuşmacıların yüzlerinin bir kısmı gölge içerisinde bırakılabilir veya tam tersine hiçbir gölgeye yer verilmeyecek şekilde düz aydınlatma yöntemi kullanılabilir. Aydınlatmanın izleyecide, psikolojik etkisi olduğu da kaçınılmaz bir gerçektir. O yüzden her aydınlatma tekniğinin farklı bir psikolojik etkisi vardır. Işık, her görüntüye hayat veren ham madde olduğu gibi, insan psikolojisini veya hissiyatını değiştirme potansiyeline de sahiptir. Sabah ışığının verdiği etki ile öğlen ışığının verdiği etki birbirinden çok farklıdır. O yüzden bu psikolojik değişmelerin de olmaması için genelde stüdyodaki aydınlatma hep sabit kalacak şekilde ayarlanmıştır. Kamera içerisindeki iç ışıkla yapılacak değişiklik de buna dahildir. Eğer yayın esnasında kameranın ışık ayarı değiştirilecek olursa izleyici onu hemen sezer ve zaman algısı değişime uğrar. Çünkü yapılacak değişiklik görüntünün daha sarı veya daha mavi görünmesini sağlayacak bir değişikliktir. Bu da sabah var olan gün ışığı ile öğleden sonra var olan ışığın verdiği duygunun farklılığına değer bir durumdur. O yüzden aydınlatmanın renk üzerinde de bir etkisi, dolayısıyla insan algısı üzerinde psikolojik bir etkisi bulunmaktadır.

2.2.1.4 Renk:

Herhangi bir görüntünün meydana gelmesi ve renkleri algılayabilmemiz aslında bir tür illüzyonun sonucudur. Renk, ışığın farklı dalga boylarının cisimlere çarpması sonucu gözümüz aracılığıyla zihnimiz tarafından algılanır. “Renk üç etmenle açıklanır. Ton, doygunluk ve parlaklık. Ton rengin kendisidir; (mavi, yeşil, kırmızı), doygunluk renk gücünü ifade eder (donuk, canlı, solgun…), parlaklık veya

aydınlık ise rengin koyu mu açık mı olduğunu belirtir."[33]

Renk, bu çalışmada üç şekilde ele alınacaktır. Birincisi; objelerin sahip olduğu renklerin kullanımı, ikincisi; aydınlatmanın etkisiyle ortaya çıkan renk tonlaması ve üçüncüsü ise kameranın iç ışığıyla elde edilen renk değerinin görüntüye olan etkisi. Bu incelemeleri üçünce bölümde örnekler üzerinde değerlendirmeden önce bazı teknik bilgiler vermek yararlı olacaktır. Objelerin sahip olduğu renklerin kullanımı derken, göze en doğal renk tonuyla görünen değerden bahsedilir. Fakat gün içinde ışığın da değişken değerleri olduğu için renklerin görünümü de bu değişimden etkilenir. Öğlenki ışık değeri ile akşamki ışık değeri farklıdır. Cisimlerin sahip olduğu rengin en doğal tonu beyaz ışık denilen ışık değeri kabul edilir. Işığın renk değeri fotoğrafçılıkta ve videoda 'kelvin' ile belirtilir ve 5500 K değeri, beyaz ışığın verdiği sıcaklık değeridir. Kameranın iç ayarlarıyla görüntüdeki renk değerini değiştirmek, varolan ışığı modifiye etmek mümkündür. Varolan ışığın görüntüde biraz daha sıcak veya soğuk görünmesini kamera ayarlarıyla sağlamak veya çok sarı renk değeri olan bir görüntüyü kamera içindeki ayarlarla beyaza daha yakın görünmesini sağlamak mümkündür ve estetik bir karardır. Renk, analizde bütünlüklü açıdan ele alınacaktır. Ekrandaki görünen her bir rengin bütüne bir katkısı var mı veya varsa nasıl bir etkisi vardır sorularına cevap verilecektir. Ekrandaki renk tercihi televizyon kanalının kurumsal kimliğinin oluşturulmasında da çok etkilidir. Logo, kullanılan grafiklerin renkleri, font renkleri, mekandaki objelerin renkleri, buna bağlı olarak sunucunun giydiği kıyafetin rengi de bu konu içerisinde değerlendirilebilecek öğelerdir.

2.2.1.5 Mekan (stüdyo – dekor):

Mekan kullanımı, televizyonda estetik görüntü yaratmanın başka bir unsurudur. Mekanın diğer televizyon estetiği objelerinden farkı daha az teknik düzeyde ele alınabilmesidir. Günlük hayatta, insan gün içerisinde değişik mekanlarda bulunur. O yüzden insanın mekanla olan etkileşimi diğer estetik unsurlara göre daha fazladır. Estetik yargıya daha kolay varılabilir. Aslında stüdyo dizaynı titiz matematik hesaplamalarından ve teknik düzenlemelerden geçilerek yapılır fakat mekanın estetik

[33] Aybike Serttaş Ertike, **Televizyonda Görüntü Düzenlemesi**, (Ankara: Detay Yayıncılık, 2009) 72.

bir haz vermesi, kameranın veya kurgu ünitesinin vereceği hazza göre daha az teknik içeriklidir. Mekan yaratmak, gündelik hayatımızın da bir parçasıdır. Nasıl ki aydınlatmada estetik bir ifade yaratmak için ve bir derinlik kazandırmak için gölgelere ihtiyaç duyuyorsak, mekanda da bir derinlik kazanmanın yollu boşluktan geçer. Televizyon yayınında görsel bir estetik ve derinlik hissi vermek için zıtlıklardan yararlanılması gerektiğini söylemek yanlış bir tabir olmaz. Ekranda yer kaplayan boşluk, doluluğun değerini daha çok artırır.

Mekanın görsel bir boyutu olduğu gibi, işitsel bir boyutuda vardır. Görüntüdeki boşluk gibi, mekandaki sessizlik de estetik bir bütünlük yaratma açısından önemlidir. Daha iyi bir ses kalitesi yaratmanın yolu, sesler arasında bulunan sessizliğin varlığıdır. Bu ses estetiğini sağlaması için radyo ve televizyon stüdyolarının duvarları bir tür yalıtım malzemesiyle çevrelenir. Çünkü anlaşılır bir ses iletmenin yolu, yüksek bir ses seviyesi değil, seslerin olduğu ortamdaki sessizliktir. Müzikte öyledir. Müzik, notaların bir araya gelmesiyle değil es'lerle meydana gelir.

Çekim yapılan her yer mekandır. Mekanı sadece stüdyo ile sınırlamamak gerekir. Önemli olan mekanın nasıl kullanılacağıdır. Televizyon yayını için başarılı bir mekan yaratmada derinlik, biçim, renk ve ton kullanımı başlıca önem taşır. Ekranda izleyiciye üç boyutlu bir his verebilmek için mekanın derinliğini kullanmak önemlidir. Mekanın büyüklüğü, alan derinliğinin serbestçe kullanılabileceği çapta olmalıdır veya varolan alanın mümkün mertebe izleyene derinlik hissi uyandıracak şekilde düzenlenmesi gerekir. Bunu sağlamak için iki yöntemin uygulanması gerekmektedir. Birincisi, ekranda görünecek kişilerin veya objelerin, arka plandan yani dekordan mümkün mertebe uzak olması gerekir. İkinci yöntem ise, kameranın objeye olan uzaklığı ile ilgilidir. Alan derinliğinin sağlanması geniş diyafram aralığının kullanılmasıyla olabileceği gibi, objelerin arka plana ve kameraya olan uzaklığı ile de elde edilebilir. Kişilerin, veya objelerin arka plandan uzak olması aydınlatma için de gerekli bir durumdur. Eğer objeler arka plana çok yakın durursa, ışığın geldiği yöne göre gölgelerin arka plana düşme riski vardır. Bu gölgelerden kaçınmak için, objelerin arka plandan uzaklaştırılması gerekmektedir.

Mekanın biçimi derken, bütünsel olarak görünüşün hakim olduğu tarz kastedilmektedir. Mekana ilk olarak bakıldığında dikkati çeken şekiller nedir? Çizgiler, noktalar var mıdır veya hangi objeler kullanılmıştır? Bu objelerin birbirine

olan uzaklığı nedir ve bütünle bir uyum sağlamakta mıdır? Mekana uzaktan genel planda bakıldığında bir derinlik hissi veriyor mu gibi soruların cevaplandığı veya planlandığı bölümdür.

Mekanda derinlik yaratmanın diğer bir yolu da renkler ve tonlardır. Mekandaki renk kullanımında zıtlıkların buluşmasına imkan tanımak gerekir. Bu zıtlıkların birbirini yok edecek boyutta değil, birbirini tamamlamayacak ve dengeleyecek şekilde kullanılması gerekir. Ton ise iki şekilde etkisini gösterir: Ortamdaki genel aydınlatmanın tonu ve ekranda görünen objelerin, mekanın renklerinin tonu. Tonlamalar arasında kontrast bırakmak veya daha az kontrast bırakıp gözü rahatsız etmeyen tonlamalar kullanmak bir estetik tercih meselesidir.

2.2.1.6 Grafik-Tasarım:

Televizyon ekranını bir ressamın tuvali veya bir tasarımcının çalışma alanı olarak düşünebiliriz. Televizyon estetiğini oluşturan unsurlar bu çalışmada ayrı ayrı ele alınsada hepsinin bir araya gelince bir bütünü oluşturduğu unutulmaması gerekir. Televizyon kanalının herhangi bir kimliğe saip olması için, bir kurgucu gibi, herşeyin önceden tasarlanıp uygulamaya girişilmesi gerekmektedir. Çekimler yapıldıktan sonra sıra kurguya gelir. Kurgudan sonra sıra bu işlerin sunulacağı yayına gelir. Yayın aşamasında stüdyo veya dış-mekanın görsel özellikleri de belirlendikten sonra sıra onlara isim vermeye, izleyiciyi bakar bakmaz bilgilendirecek olan tasarım'a gelir. Grafik tasarımın iki ayrı süreci vardır. Bunlardan birincisi önceden hazırlanan kalıplardır. Bu kalıplar zaman zaman değişebilceği gibi uzun yıllar da değişmeden kullanılabilinmektedirler. İkincisi ise o an, yayının olduğu an kullanılan yazı ve animasyonlardır. Yayın esnasında kullanılan yazıların sınırını, boyutunu önceden hazırlanmış kalıplar belirler. Televizyon yayınclığında yapılan bu hazırlık, bir inşaatın yapısına benzetilebilir. İnşaat yapılırken, öncesinde mimarın çizdiği plana sadık kalınmak zorundadır. Herhangi bir odanın planı yapılırken nerede elektrik fişi olacağı, nerede lambanın duracağı önceden bellidir. Televizyon ekranında da benzeri bir durum söz konusudur. Hangi yazının hangi fontta olacağı, hangi büyüklükte olacağı, logonun nerede duracağı, diğer grafik öğelerinin nereye konulacağı hep önceden yapılan bir çalışmanın sonucu olması gerekmektedir. Üçüncü bölümde Türkiye ve

KKTC'deki televizyon kanallarının karşılaştırmalı görsel analizi yapılırken, grafik-tasarım başlığı şu konular ele alarak incelemesi yapılacaktır:

- **2.2.1.6.1 Jenerik:**

  Programın başında ve sonunda kullanılan kısa videodur. Jenerik izlenilen programın formatı hakkında ipucu veren görseller sunar. Televizyon programcılığında izleyiciyi ekrana çekmek için başlangıçlar önemlidir. İyi bir jenerik, programın ne olduğunu merak ettiren bir jeneriktir. Her programın kendine ait bir jeneriği bulunur. Programda emeği geçen kişileirn isim listesinin gösterildiği bölümdür.

- **2.2.1.6.2 KJ (GC):**

  Karakter Jeneratörünün kısaltılmış adıdır ve bir televizyon terminolojisidir. Karaket Jeneratörü (character generator); televizyon ekranına sabit veya hareketli yazı aktarmaya yarayan aygıta veya yazılıma verilen isimdir. Adını teknik bir cihazdan almasına rağmen, KJ zamanla bir televizyon jargonu olmuştur. Televizyon ekranında, genellikle ekranın alt köşesinde kullanılan ve bir grafik şablonu içerisinde verilmiş bilgilendirici yazılardır. O yüzden ingilizce de 'lower thirds' olarak da kullanılmaktadır. 'Lower thirds' denmesinin sebebi, ekranı üst-orta-alt olmak üzere üç parçaya ayırıp çerçevenin üçte birlik altta kalan kısmının tanıtıcı yazılara yer verilmesidir. Oran olarak üçte birlik bir kısımdan daha da küçük bir yer kaplayabilir. Ekran boyutu ise teknolojiye paralel olarak değişiklik göstermektedir. Ekran boyutu ne olursa olsun (SD, HD veya ulta HD) tanıtıcı bir grafik şablonunun ekranın üçte birlik bir bölümünden fazla yer kaplamaması gerekmektedir.

- **2.2.1.6.3 Yazı Karakterleri ve Kullanımı:**

  Yazı her zaman uzam tarafından sınırlandırılmıştır. İlk zamanın taş tabletlerinden parşömen üstüne yazılan yazılardan, gazete baskısından televizyon ve bilgisayar dönemine kadar yazı her zaman belli bir alana sığdırılmak zorundadır. Bu sınırlandırılma onun estetik alanını da belirler. Tüm olay, zaman ve mekanın nasıl kullanıldığı ile ilgilidir. Bir ağaca bile ismini yazmaya çalışan bir kişi, ağacın gövdesinin alanı ile sınırlandırılmıştır ve bu alanı elinden geldiğince iyi kullanmak, yazanın içinden gelen bir

istektir. İnsan farkında olmadan yaptığı işle estetik bir bağ kurar. Yazmak, böyle bir eylemdir. El yazısı daha farklı bir konudur fakat dijital çağda tercih edilen yazı şekilleri ve ölçüleri böyle bir seçim süreci ve istekle ortaya çıkmıştır. Font dediğimiz yazı türü, hem serbestliğin hem de uyumun simgesidir. Ekranda kapladığı alan bakımından programın temsilini oluşturan en küçük öğedir. Bir yazı karakteri belirlemek başlı başına estetik bir süreçtir ve estetik bir kaygıdır. Televizyon ekranında, küçük alanları doldurmak göründüğünden zor bir iştir. Yazı hem teknikle hem de içerikle ilgilidir. Ekranda yazı ile bilgi verilirken, yazının sadece karakteri ve büyüklüğü değil, hangi kelimelerin kullanıldığı da ayrı bir estetik süreçtir. Habercilerin bu konuda hem hızlı hem de sahip oldukları alana göre uygun miktarda kelime sayısı seçmeleri ve üretmeleri gerekmektedir. Bu dar alan, habercinin düşünce estetiğini de geliştirmeye yardımcı olabilir. Kısa sürede, daha az kelime ile haber özeti aktarmak hem zor bir süreçtir hem de haberciye veya editöre çabuk ve etkili düşünmeye alıştırmaya zorlamak, televizyoncluğun tüm sürecine estetik anlamda olumlu bir gelişme kazandırır.

- **2.2.1.6.4 Diğer Ekran Grafikleri:**

  Diğer ekran grafikleri dediğimiz kısıma ise logo ve KJ'den ayrı olarak, ekranda tanıtım ve reklam amaçlı çıkan, ekranlanın herhangi bir köşesinde beliren KJ'den daha az yer kaplayan grafik ve yazılardır. Örneğin o an izlenilen programdan sonra hangi programın olduğu, döziv kurları ve hava tahmin raporu, saat ve sürekli altta yeni, güncel haber veren haber bandı, telefon bağlantılarında kullanılan grafik şablonu bu tarz ekran grafiklerindendir. Teknik olarak, hepsi ayrı bir KJ türüdür ancak KJ'yi diğerleirndne ayırt edebilmek için, bu tarz ekran grafikleri temsil ettiği işlevle adlandırılır. Telefon KJ'si, son dakika KJ'si, döviz verileri, maç sonuçları örnek olarak verilebilir. Bu tarz grafikler, tematik kanallarda daha yaygın kullanılmaktadır. Önceliği haber verme amacı olan kanallar, kendi kurumsal renklerine uygun grafik tasarımlarıyla haber vermeyi çekici kılmaya çalışırlar. KJ'de dahil olmak üzere, ekran grafikleri sabit veya animasyonlu olarak verilebilir. Animasyonlu grafiklerin kullanılma amacı izleyicinin programı

izlerken, dikkatini geçici olarak başka bir bilgi verisine vermektir. Animasyonun hızı bu noktada önem kazanmaktadır. Sadece görselliği güzel olduğu için kullanılan animasyonlu grafikler, bir zaman diliminden sonra itici ve rahatsız edici olabilmektedir. Temeli yine kurgu olan bu grafik seçimi ve kullanımında, ritmi arasıra değiştirmek faydalı olur. Sürekli hareketli grafik animasyon kullanılan programlarda, hareket bile belli bir zamandan sonra izleyicinin zihninde bir durgunluk etkisi yaratır. Bu dinamizmi iyi yakalmaak gerekir. İzleyici, izlediği şeyden çabucak kopabilir veya ilgisini kaybedebilir. O yüzden grafik kullanımında amaç, sadece güzel görseller yaratmak değil, uyumlu ve kolay izlenilebilir olması amaçlanmalıdır.

3. TÜRKİYE VE KIBRIS TÜRK TELEVİZYONCULUĞUNDA GÖRSEL UYGULAMALAR

Bu bölümde iki ülkenin televizyon yayıncılığındaki uygulamaların karşılaştırılması, ana haber bültenlerinin görsel yapısı incelenerek yapılacaktır. Haber bültenleri, hemen hemen her televizyon kanalında yayınlanan programlar oldukları için örnek araştırma konusu olarak seçilmişlerdir. Bir televizyon kanalının görselliğini ve de ideolojisini en çok temsil eden program türleri haber bültenleridir. Bir iletişim aracı olarak televizyonun, birincil görevi haber verme ve izleyicinin onu izlemesinin amacı haber almaktır. Günümüzde televizyon, insanların daha çok eğlenme amaçlı vakit geçirdikleri bir durum haline gelir ve bu da estetik yargının, sanattaki işleyişinden ziyade günlük yaşam alanı çerçevesinde belirlenmesine sebep olur. Televizyon yayınını bu noktada sanattan uzaklaştıran olgu olmuştur. Fakat yine de bu, televizyonun görselliğinin estetik bir boyutu olmadığı anlamına gelmez. Herbert Zettle'in de belirttiği gibi estetik beğeni, insanların günlük yaşantısının içerisinde farkında olmadan veya sorgulamadan yaptığı tercihlerin içindedir. İzleyicinin isteğine göre mi yayınların şekillendirilmesi gerektiği ayrı bir sorudur.

Karşılaştırılan kanalların arasında ülke koşulları sebebiyle büyük bütçe farklarının mevcut olduğuna dikkat çekmek gerekir. Fakat bütçenin düşük olması televizyon yayınındaki estetik değeri değil, teknolojik kapasiteyi ve kaliteyi etkiler. KKTC televizyon yayıncılığını değerlendirme bağlamında bu noktada yanlış denilebilecek bir görüş mevcuttur. Bütçe azlığı, teknolojik imkan bakımından görüntü kalitesinin düşük olmasına sebep olabilir fakat daha az bütçeyle daha az estetik olması gibi bir tutum olamaz. Estetiğin her türlü koşul içinde var olma potansiyeli vardır. KKTC televizyon yayıncılığında içine düşülen bu yanılgı, analizlerde de görüleceği üzere, Türkiye televizyonları veya başka dünya ülkelerinin televizyon yayınlarına benzeme çabasında kendini gösterir. Estetik sorunsalı, bu noktada ortaya çıkmaya başlar. Yeni denemelerden, tarzdan veya biricilikten uzak, varolan başka örnekleri bir nevi kopyalamaya çalışarak estetik bir ürünün ortaya çıkması söz konusu değildir. Benzeri bir durum Türkiye televizyonları için de geçerlidir. Sürekli birbirine benzer ürünlerin ortaya çıkması, estetik kaygıdan uzaklaşıp bildik formüllerle

izleyiciye eskimiş bir 'yeni' sunulması, yayınların yaratıcılıktan uzak tekdüze şekilde devam etmesine neden olabilmektedir.

Teknolojik imkan denildiğinde ise, akla önce stüdyo tasarımı ve kullanılan cihazlar gelmektedir. Elbette teknolojik yeterliliğin televizyon estetiğine olumlu katkısı da vardır. Mesela, daha geniş bir stüdyoda alan derinliğini istenilen ölçüde azaltma veya artırma imkanı, daha çok kamera açısı ve hareketi kullanma şansı vardır. KKTC televizyonlarında genel eğilim, kanallardaki stüdyo sayısı az olduğundan dolayı bir stüdyoyu birkaç köşeye bölüp kullanılması şeklindedir. Televizyon kanallarında tek bir mekanı tamamıyla kullanıp değişebilir dekorların tercih edilmesi görselliğin güzelleşmesine katkı koyacaktır. Sinemadan sonra üç boyutlu televizyon yayınları başlasa da derinlik hissinin artması için mekansal düzenlemelere ihtiyaç vardır. Derinlik algısı KKTC televizyon kanallarında yayınlanan birçok stüdyo programında eksik hissedilen bir görsel unsurdur. Stüdyoda arka plan dekoru ile sunucu ve konuklar arasında mümkün olduğunca bir boşluk bırakılması gerekir. Genelde yapılan uygulama, stüdyoların küçük olmasından dolayı, konuklar ve sunucuların arka plana çok yakın bir şekilde yerleştirilmesi şeklindedir. Televizyon stüdyosu kurmak, yüksek maliyetleri olan bir iştir. Maliyetler çerçevesinde yüksek bütçeli bir stüdyo kurmak yerine, var olan mekan bir kaç parçaya bölünerek daha da küçük hale getirilip her bir köşede programın formatına göre dekor oluşturmak daha çok tercih edilmektedir. Dolayısıyla, dekor önündeki kişiler arka plana yapışık gibi görünür. Herhangi bir görüntü oluştururken, o görüntüyü oluşturmanın belli bir amacı vardır. Konuşmacı, arka plana yapıştırılırsa ve arka planda dikkat dağıtıcı grafikler varsa izleyici ilgisini konuşmacının üstünden çeker. Yapılması gereken, stüdyo çok dar bile olsa, dekor ve konuşmacı arasında mümkün olduğunca boşluk bırakarak derinlik hissini artırmaktır. Sinema ve fotoğrafta, 'alan derinliği' denilen konu, estetik görüntü oluşturmanın en etkili yöntemlerinden birisidir. Sinema kuramcısı Andre Bazin, bu konunun önemini şu şekilde anlatır: "Alan derinliği, gerçekçiliğin aynı mantığı dolayısıyla, Yurttaş Kane'in yaratıcısını planı sekansla özdeşlemeye de götürecekti."[34]

[34] Pascal Bonitzer, **Kör Alan ve Dekadrajlar**, (Metis Yayınları, 2011), 15.

Televizyon yayıncılığındaki estetiği herhangi bir sınırlama içerisinde olmadan, herhangi bir idealizme saplanıp kalmadan varolan koşullarda değerlendirmek daha faydalı olacaktır. Daha iyi kameralar olsaydı, daha geniş bir stüdyo olsaydı, daha çok ışık kaynağı olsaydı gibi ifadeler estetik konusunun içine girmez. Estetik, ortaya o an çıkan sonuçla ilgilidir ve her ekipmanın en iyisine sahip olmakla elde edilen bir olgu değildir. Televizyon ve teknoloji birbirine bağlı konular olabilir fakat estetik, teknolojik gelişmelerden etkilense bile, teknolojiden aynı zamanda bağımsızdır. Televizyonda bir görüntü oluşturmak, sinemada bir görüntü oluşturmakla çok benzerlik taşır. Sinemada, mizansen oluşturulduğu gibi televizyon programcılığında da ekranda görünen her unsur bir görsel düzenlemeyle ortaya çıkar. Bir televizyon programının sanatsal olma özelliği taşıması gerekmez ama güzel bir görüntü oluşturmak için fotoğrafçılık, grafik tasarım, sinema gibi görsel sanatlardan ve mimariden yararlanılması gerekmektedir.

Televizyonculukta kurumsal kimliği oluşturmanın en belirleyici yöntemlerinden birisi grafik tasarımdır. Ekran grafiklerinin öyle bir hazırlanması lazımdır ki, izleyicinin hem dikkatini dağıtmaması hem de ne izlediğine dair bir bilgiyi oradan alabilmesi lazımdır. Bunu yaparken yayın yapılan formatın (SD-HD) ölçülerine göre grafik boyutlarının ayarlanması gereklidir. Kıbrıs'ın kuzeyinde özellikle grafik yaratımı ve kullanımında bir düzensizlik hakimdir. Belli standart ölçülere uyulmaması söz konusu televizyon kanalının ekranında çeşitli uyumsuzluklara yol açar. Yayınlanan tüm programların da belli ölçülere sahip grafikleri olduğundan, bu standardın dışında yapılan bir uygulama ekrandaki diğer bilgileri kapatacak ya da çok karmaşık ve rahatsız edici bir görüntü çıkmasına sebep verecektir. Bu noktada düşülebilecek yanılgı, ekrana ne kadar çok ve ne kadar hareketli grafik konursa albeniyi artıracağı inancıdır. Bu bahsedilen görsel unsurlarının hepsinin haber bültenlerinde kullanıldığını görmekteyiz. Ana haber bültenleri, bu bağlamda analiz edilmesi için seçilen televizyon programları olmuştur.

Analizler haber bültenlerinden yola çıkılarak yapılacağı için, genel bağlamda habercilik ve haber bültenlerinden de söz etmek yararlı olacaktır. Her haber, aynı zamanda bir üründür. Marxist Estetik teorisine göre, obje doğa tarafından yaratılan obje ve insan emeğiyle yaratılan obje olarak iki şekilde yorumlanır ve insan emeğiyle yapılan obje artık ürünleşir, yani 'ürün' olur. Bu bağlamda düşünecek olursak, hem

haber, hem de televizyon programları aynı zamanda birer üründür ve izleyicinin tüketim tutkusunu karşılamaya yönelik olarak hazırlanmaktadırlar. "Ürün olarak haber, izleyiciyi kendisine bağlı tuttuğu oranda değişim değeri yüksek olmaktadır. Sonuçta, değişim değerinin hedef alınması, bilginin aktarılmasının esas alındığı kullanım değerini ortadan kaldırarak, olayın belli biçimlerde satışa hazır (izlenip tüketilme) paketler (kurgu ile oluşturulmuş biçimler) içine konmasıyla sonuçlanmaktadır."[35] Her koşulda, bu paketlerin hazırlanıp beğeniye sunulması bir kurgunun ürünüdürler. Antik yunan çağı felsefesinden bu yana tartışılan estetik kavramı, böylelikle modern çağda gündelik hayatın içerisindeki en sıradan tercihlerin içerisinde bile kendini ortaya koymaya başlar. Televizyon yayınları, insan emeği ve yaratıcılığı ile yoğrulmuş birçok ürün ortaya koyduğundan, estetiğin bir televizyon programında nasıl vücut bulabileceği sorusu kendiliğinden ortaya çıkar. Konuyu daha da somutlaştırmak gerektiğinden, televizyon programları içerisinde en çok takip edilen yayınlardan olan ve amacı aynı zamanda bilgilendirmek de olan haber bültenleri analiz konusu olarak seçilmişlerdir.

Analizlerde, devlet kanalları TRT 1- BRTK , ilk özel televizyon kanalları STAR TV- KANAL T ve NTV- KANAL SİM olmak üzere iki tematik kanal örnek olarak seçilmişlerdir. Bu şekilde bir karşılaştırma yapılmasının sebebi , ortaya en iyiyi çıkarmak gibi sınırlı idealist bir tutum değil, yayınlarda nasıl bir görsel anlayış tercih edildiği ve bunun sonucunda televizyon kanallarının estetik kaygıya ne denli önem verdiğini, estetiği hangi boyutlarda ele aldıklarını incelemektir. Yapılacak olan öneriler, bu analizler sonucu ortaya konulacaktır. Bu bağlamda, adı geçen televizyon kanallarının örnek olarak bir ana haber bülteni, ve eğer varsa spor ve hava durumları ile beraber değerlendirilmeye alınmıştır. Üçer televizyon kanalının seçilmesinin nedeni ise, farklı temsillerin farklı görsel ve estetik tercihleri kullanabilme olasılığı olmasından dolayıdır. Devlet kanalları, daha sade bir yayın anlayışı ve görselliği benimserken, özel televizyon kanalları daha dramatik kurguların olduğu, daha komplike ve daha çok görsel-işitsel çeşitlilik kullanabilmektedir. Tek bir ideal televizyon yayıncılığından bahsedilemeyeceği için, farklı temsillerin farklı örneklerini ve bu farklı örneklerin birbirine benzer yanlarını ortaya koymak, analizin derinliği açısından önem taşımaktadır.

---

[35] E. Nezih Orhon, **'Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi' – Teknolojik ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri, (**T.C. Anadolu üniversitesi Yayınları , 2004), 8.

3.1.1. İki Devlet Televizyonu olan TRT 1 – BRTK 1 Karşılaştırması:

TRT 1 ve BRTK 1'in görsellikleri yapısal ve biçimsel olarak birbiriyle benzeşmektedir. Bölüm bölüm incelemeye geçmeden önce iki kanalın da logosuna göz atmakta fayda vardır.[36]

Her iki kanalın da logoları benzerlik taşımaktadır. İlk bakışta göze çarpan unsur kırmızı dikdörtgen kutu içerisindeki beyaz renk '1' rakamıdır. Devlet kanalı olunmasından dolayı kırmızı ve beyaz renklerin kullanımı iki ülkenin bayrağın renklerine gönderme olması muhtemeldir. Logoların yazı karakterlerine bakılacak olursa, TRT 1 büyük harf, Kalın ve keskin kenarlı bir font tercihi yaparken, BRTK 1 ise küçük harfleri ve daha yuvarlak bir yazı karakteri tercihi yapmıştır. Ekrandaki kullanılıma bakılacak olursa, TRT1 logosu ekranın sağ üst köşesinde, BRTK1 logosu ise sol üst köşede yer alır. İncelemek için seçilmiş örnek yayınlar, TRT 1'in 28 Nisan 2016 tarihli ana haber bülteninden, BRTK 1'in ise 2 Mayıs 2016 tarihli ana haber bülteninden alınmıştır.

3.1.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım:

Değerlendirmeye alınacak estetik öğeler herhangi bir önem sırasına değil de programın akışına göre seçilmişlerdir. Her program, bir jenerikle başlar ve jenerik, o an izlenilen şeyin özeti, tanıtımı niteliğindedir. İngilizce 'ident' olarak da kullanılmaktadır ve kimlik anlamına gelen 'identification' sözcüğünün kısaltmasıdır. Seyircinin ne izlediğini bilmesi bakımından jenerik, programla ilgili görsel unsurları kısa bir süre içerisinde sunmak durumundadır. Bu yüzden jenerikte programı tasvir etmesi bakımından kullanılan görüntüler, renkler ve müzik bir uyum içinde olmalıdır. Jenerik, program için çekilmiş olan görüntülerden kurgulanıp derlenebileceği gibi tamamen grafiksel bir çalışmayla da yapılabilir. Söz konusu eğer bir haber jeneriği ise, üç boyutlu veya iki boyutlu dönen dünya animasyonu uzunca bir zaman birçok ülkede birçok televizyon kanalında kullanılan bir çalışmadır ve hâlâ birçok televizyon kanalında kullanıldığı görülmektedir. Haber, çok geniş bir içeriği olduğu için ve çoğunlukla tüm dünyadan haberler verildiği için, belli başlı arşiv görüntüleri kullanmak yerine grafiksel çalışmalarla jeneriği yapılması daha çok tercih edilir bir

[36] **Ek 1:** BRTK 1 Logosu ve TRT 1 Logosu

durumdur. Bir jeneriği daha uzun yapmak onu daha iyi veya açıklayıcı yapmaz. Her ne kadar kesin bir jenerik süresinden bahsedilemezse bile beş-onbeş saniye arası televizyon programcılığında benimsenen jenerik süreleridir. Yine de dizi ve belgesel gibi özel jenerik konsepti olan programların jenerikleri bu sürelerden daha uzun olabilmektedir.

BRTK 1 kanalınının ana haber bültenini estetik açıdan incelemeye jenerikle başlayabiliriz. Jenerik on saniye uzunluğundadır ve hem grafik öğeler hem de gerçek görüntüler kullanılmıştır.[37]

Diğer haber bültenlerinin aksine, farklı olarak jenerikte üç tane timelapse[38] görüntüsü vardır. Jenerikte timelapse görüntülerinin kullanılması haber içeriğine de uyum sağlayan bir tercihtir. Çünkü haber sürekli değişmekte ve sürekli olmakta olan birşeydir. Günümüz televizyon yayıncılığında çabuk olmak ve çoğu zaman haberi ilk veren olmak, kanallar arasında bir amaç haline gelmiştir. Hızlı hızlı akan bu görüntüler, haberciliğin bu amacını gösterir niteliktedir. Bundan çıkacak ikinci sonuç ise, televizyon kanalının, yani BRTK'nin bu haberleri toplamada ve bildirmede çabuk olduğu iddiasıdır. Timelapse görüntülerine tek tek bakacak olursak, birinci görüntüde gece vakti sokak lambalarının aydınlattığı herhangi bir yolda gelen geçen arabaların olduğunu görürüz.[39] Burada estetik anlamda doğru görüntü doğru bir teknik uygulama ile verilmiştir. Timelapse, teknik olarak birçok fotoğrafın bir araya getirilmesiyle oluşan hareketli görüntülerdir ve özellikle gece çekimlerinde uzun pozlamayla birlikte uygulanır. Jenerikte, yolda akıp giden görüntüler de uzun pozlama tekniği de kullanılmış ve bunun sonucu olarak görüntüde sokak lambalarının ışıkları ve yolda gelip giden arabaların ışıkları birbirine karışmıştır. Böylelikle izleyen de zaman algısını değiştiren bir durum ortaya çıkar. Hem bir devinim hem bir süreklilik söz konusudur. Arka planda düşünsel olarak ortaya çıkan fikir ise, haberin sürekli olarak çıktığıdır. Bir başka açıdan da düşünülecek olursa, haber sokaktadır. Bu anlamda jenerikte kullanılan ilk timelapse görüntüsü, içeriğe ve biçime katkı koyan bir tercihtir. İkinci timelapse görüntüsünde ise, BRTK haber merkezinin çalışma anını

[37] **Ek 2:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriğinden Bir Kare
[38] **timelapse:** Arka arkaya çekilmiş birçok fotoğrafın birleştirilerek elde edilen hareketli görüntü tekniğidir. Jargonlaşmış bir kelime olmasına rağmen, türkçedeki karşılığı 'zaman atlaması'dır.
[39] **Ek 3:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Birinci Timalapse Görüntüsü

gösteren veya tasvir eden görüntülerden oluşmaktadır.[40] Görüntülerde, sürekli aktif halde ve hızlı çalışan bir haber merkezi tasviri vardır. Bilgiler hızlı bir şekilde gelip gitmekte, çalışanlar ofisten ayrılmakta ve ofise tekrar gelmektedirler. Bu ikinci görüntünün de iki yol arasında kullanılması da devamlılık açısından güzel bir seçim olmuş. Üçüncü timelapse görüntüsünde ise Kuzey Kıbrıs'ın bilinen yerlerinden Gönyeli çemberinin gündüzden geceye geçişi gösterilir.[41] Bu zaman yansıtıcı görüntü ise haberin her an çıkabilirliğini tamamlayan bir seçim olmuştur. Görüntülerin kadrajları ise geniş açıda ve estetik olarak doğru belirlenmiş oldukları söylenebilir. Jenerikte timelapse görüntüleri desteklemek amacıyla grafik öğeler de kullanılmıştır. Sadece timelapse görüntüler kullanılsa idi, görsel olarak güzel görünse bile, jenerik ifadesi açısından yeterli olmayabilirdi. Görüntüler, donuk beyaz bir zeminin üstüne dikdörtgen olarak yerleştirilmiş ve kırmızı beyaz renkli şekillerle geçişler sağlanmıştır. Kırmızı beyaz renkli şekillerin geçişte kullanılması logoyla da bir bütünlük oluşturur. Efekt olarak ise 'cam efekti' denilen bir tür efekt uygulanmıştır. Bu tarz bir görüntü efekti, aynı görüntünün farklı kısımlarının bazen daha büyük veya daha küçük görünmesine veya izlendiğinde sanki bir camın arkasından bakarmış hissi duyulmasına neden olur. Bu efekt de, geçişlerde kullanılan şekillerle benzerlik taşıdığı için jeneriğin bütünselliğine katkıda bulunmuştur. Görsel efektler, dikkatli ve tutumlu kullanılmaları gereken efektlerdir. Bir görüntü, bilinçaltında insanlara başka düşünceleri anımsatma görevi üstleniyorsa ve görüntüde ne göstermek amaçlanıyorsa ona hizmet edecek görsel unsurlar kullanılmalıdır. Efektler çoğu zaman, göze güzel görüneceği düşüncesiyle fazlaca kullanılırlar ve asıl algılanması istenen mesajı algılatmakta zorluk çıkarırlar. O yüzden efektler uygun yerlerde kullanıldığı zamanlar aslında bizim amacımıza hizmet etmiş olur. BRTK Ana haber bülteni jeneriğinde kullanılan efektlerin ise hem amaca uygun hem de görsel beğeniye hitap edecek şekilde kullanıldığı söylenebilir. Sade ve dikkat çekici fontların seçilmesi jeneriğin genel anlamdaki sade ve dikkat çekiciliği ile de uyum sağlamıştır. Jenerik konusunda son olarak sesin kullanımına değineceğiz. Kullanılan müzik, görüntülerin hareketleriyle bir senkron sağlaması bakımından jeneriği pozitif anlamda tamamlayıcı olmuştur. Bazen program jeneriklerinde, çok iddialı müzikler kullanılarak hem görselliğin gücünün azalmasına hem de uyumun genel anlamda bozulmasına sebep olunur. Sadece belli başlı unsurların tek başına 'çok iyi' olması, genel anlamda zayıf

[40] **Ek 4:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği İkinci Timalapse Görüntüsü
[41] **Ek 5:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Üçüncü Timalapse Görüntüsü

bir bütünün çıkmasına neden olabilir. O yüzden kullanılacak müziğin, veya kanal için özel olarak üretilecek müziğin, görsel kullanıma ve görsel kimliğe göre seçilmesi veya inşa edilmesi gerekmektedir. BRTK ana haber bültenin jeneriğinde kullanılan müzik, hem görüntülerle senkronu sağlaması hem de genel anlamda hissettirdiği devinim, iletişim, bilişim ve teknolojiyi çağrıştırdığı tınılarla bütünün tamamlanmasına olumlu anlamda katkıda bulunmuştur. Müziğin arka planında ise ses efekti olarak kullanılan sinyal sesinin ise artı bir güzellik kazandırdığı söylenebilir.

Jenerikten sonra yaklaşık yedi saniye genel planda stüdyo görüntüsü verildikten sonra sunucuyu bel planında görürüz. Kamera açıları ve çekim detayları hakkında çekim-aydınlatma bölümünde değerlendirme yapılacaktır. Haber bültenlerinde stüdyoda eğer iki kamerayla çalışılıyorsa, genelde ikinci plan sunucunun tekli verildiği plandır ve sunucuya geçiş yapıldıktan sonra başka bir açıya geçme ihtiyacı hissedilmez. VTR denilen haber bandı yayına girene kadar sunucu tekli planda verilmeye devam edilir. Bazı televizyon kanallarının haber bültenlerinde KJ spiker sunumunu yaptıktan sonra, VTR yayına girildiğinde verilir fakat BRTK ana haber bülteninde KJ spiker sunumunu yaparken verilir. Spiker sunumunu yaparken tek satır ve daha büyük boyutta verilen bilgi yazısı, konuyla ilgili haber VTR'si ekrana gelince küçülür ve altında ikinci satırda bir cümle daha belirir. Bu, haberin kurgusunun canlı yayında da devam ettiğinin bir göstergesidir. Kurgu denilince genelde önceden hazırlanmış haber VTR'leri akla gelir fakat aslında haber bülteninin kendisi olduğu gibi bir kurgu halidir ve canlı yayında değişme potansiyeli olan bir kurgudur. Bu kurgu tek başına bir kişi tarafındna yapılmamıştır. Haber merkezinde o gün editörler tarafından belirlenen başlıklar, hem kurgucuya hem de yayıncıya verilir. Televizyon kanalında üç birimin -haber merkezi, kurgucular ve reji çalışanları- koordineli bir çalışması sonucu yayında bu kurgu oluşmuştur. Bunlarında öncesinde grafik-tasarımcılar tüm bu kurgunun gerçekleşmesi için, ekrana gelecek bilgilerin şablonu hazırladığı bir süreç vardır. Televizyon ekranının sahip olduğu dikdörtgen şeklindeki sınırlama, haber merkezi çalışanının kaç kelimeyle bilgi yazısı yazabileceğini belirler. Bilgi yazısının içinde bulunduğu grafik şablonu habercinin kelimerle yaratıcılığını göstereceği alandır. Haber devam ettiği sürece, bu başlıklar arasıra değişip yerine yenileri gelebilir. BRTK ana haber bülteninde, spiker sunumunu yaparken KJ'nin verilmesi ve haber VTR'si ekrana geldiğinde iki saniye boyunca ekranda durup, sonra yeni KJ metninin ekrana gelmesi, hem stüdyodan VTR'ye geçişte devamlılığı sağlamış hem de sürekli bir bilgi verisi için izleyicinin dikkatini

açık tutmuştur. Alt bantdaki KJ üç kısımdan oluşmaktadır.[42] En altta sürekli ekranda kalan ve sağdan sola kayarak sürekli verilen güncel haberlerin olduğu bant yer alır. Aynı bandın sol köşesinde dijital bir saat arayüzü ve hemen yanında kırmızı kutu içerisinde beyaz renkli 'haber' yazısı bulunur. Kayan yazılar, haber yazılı kutunun dış sınırına geldiğinde kaybolur.[43] Bu bandın hemen üstünde ise haber KJ'si yer alır ve bilgi şablonunun en büyük kısmını oluşturur.[44] Üçüncü band ise haber KJ'si şablonunun üstünde yer alan ayrı bir bilgi yazısıdır.[45] Bu bantın içindeki bilgi hep sabittir. İçinde 'anahaber' ve 'Programı brtk.net'ten tekrar izleyebilirsiniz.' Yazısı vardır. Alt bant KJ'si Bir bütün olarak ele alındığında hareketli bir KJ olduğunu görürüz. Ekranda sürekli duran birinci ve üçüncü bantlardır fakat haber kj'si verileceği zaman üst bant yukarı doğru kalkar ve haber KJ'si bu iki bant arasında yerini bulur. Haber KJ'si geri çekileceğinde ise üst bant aşağıya doğru kapanır ve en alttaki bant ile yeniden birleşir.[46]

Kurgu denildiğinde genelde akla 'parçaları birleştirmek' gelir. Televizyon ekranında görünen her nesne bir görsel kurgunun tezahürüdür. O yüzden KJ, grafik tasarım ve yazı gibi öğeler de kurgu dahiline girebilir. İlk haberin kurgusuna bakıldığında, kurguda tekdüzelikten uzak durmak için zaman zaman ekranı ikiye bölme tekniği uygulanmıştır. Birinci ekran bölümünde KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı ile ilgili haberde, Akıncı'nın söyledikleri cümleler alıntı yapılarak hem seslendirme de hem de yazılı olarak ekranın bölünen tarafında verilmiştir. Çok fazla görüntü çeşitliliği kullanılmayan haberde dinamizm daha çok ekranın bölünmesiyle yakalanmaya çalışılmıştır. Haberin bir yerinde ise, sağ tarafta siyah boşluğa verilen yazının son cümlesi KJ'nin altında kalmıştır. Böyle problemler her ne kadar televizyon yayıncılığında normal kabul edilse de, daha önce değinildiği gibi, ekran boyutunun iyi ayarlanması gereklidir. Tüm haberlere tek tek detaylı olarak değinilmeyecektir fakat karşılaştırılmalı analizlerin daha derinlikli yapılabilmesi için belli başlı örneklere ağırlık verilecektir. Özellikle Türkiye televizyon kanallarında bir haberde kullanılan görüntü sayısı Kıbrıs'taki televizyon kanallarına göre çok fazladır. Bu durum biraz da televizyon kanallarının arşiv mekanizması ile ilgilidir. Daha büyük

[42] **Ek 6:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 1 (Bütün)
[43] **Ek 7:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 2 (En Alttaki band)
[44] **Ek 8:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Orta Band)
[45] **Ek 9:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Üst Band)
[46] **Ek 10:** BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 4 (Alt ve üst band bitişik)

arşiv demek daha büyük dosya boyutları ve teknolojik kapasite demektir. Kurguda yapılacak bazı tercihlerle – ekranı ikiye veya üçe bölmek, grafik şablonları kullanmak gibi – haberdeki algı bozulmasının önüne geçilebilir. Ek'lerde her kanalın haber bültenlerinin matematiksel bir karnesi de çıkarılmıştır. Genel bir idealleştirmeden ziyade, daha çok televizyon estetiğinin zamanla olan ilişkisini ortaya koymak için bu yöntem uygulanmıştır. Zaman ise kurguyla en yakından ilişkisi olan kavramdır. İkinci haberde ise B-roll[47] görüntülerle birlikte haberde konusu geçen kişilerin açıklama görüntüsü beraber verilmiştir. Geri kalan haberlerin sayısal analizleri, görüntülerin kaç saniyede bir değiştiği ve kaç tane haberin olduğu, bir haber içerisinde kaç KJ'nin kullanıldığı ekte verilmiştir. Genel olarak, BRTK haber bülteni ile ilgili olarak söylenecek şey, kurgunun zaman zaman uzun tutulan görüntüler zaman zaman ise kısa görüntülerle yapıldığıdır. Habere göre bu devinim değişkenlik gösterebilmektedir. Daha çok arşiv görüntülerinin kullanıldığı haberlerde kurgular daha yavaş ve görüntüler daha az değişmektedir. Arşiv görüntülerinin kullanılmadığı güncel haberlerde ise detay görüntülerin ve B-roll kullanımının azlığı dikkat çekmektedir. Geçişlerde ise herhangi bir efekt –üstüste bindirme (dissolve) gibi- kullanılmamış ve sadece klasik kesme (cut) ile çekimler birbirine bağlanmıştır. Kapanışta ise başlangıç jeneriğinin aynısı kullanılmıştır.

TRT-1'in ana haber bülteninin kurgusal yapısına bakılacak olursa kısaca ilk etapta görüntülerin daha sık ve daha hızlı değiştiğini belirtmek gerekir. Jenerik sadece beş saniye sürüyor. Jenerikte logo ve kurumsallık ön plana çıkartılmış durumdadır. Herhangi bir konuda bir haber görüntüsü veya temsili görüntü kullanmak yerine, sadece grafiksel öğelerin kullanımı tercih edilmiştir.[48] Logodaki '1' rakamının aynısı daha büyük bir versiyonuyla jenerikte yerini alır. '1' ve kırmızı dikdörtgen şablonu stüdyo da dahil olmak üzere kendini hemem hemen her tasarımda belli eder. Bir dönem oldukça çok kullanılan dünya animasyonlu jeneriklerin, yuvarlak grafiklerin yerini daha köşeli ve soyut grafiklere bıraktığını söyleyebiliriz. İçerisinde '1' rakamı bulunan dikdörtgen levhanın hem hareket halinde olmasının hem de yarı saydam olmasının çağrıştırdığı bazı anlamlar vardır. Habercilikte, görsel anlamda bir objenin saydam veya yarı saydam olması, 'şeffaflık' ilkesini çağrıştırmaktadır. Görsel olarak

[47] **B-roll (destekleyici görüntü):** Anlatılan konuyla ilgili kullanılan destekleyici görüntülere verilen isimdir. Örneğin Lefkoşa Türk Belediyesi ile ilgili bir haberde, belediye binasının görüntülerinin kullanılması B-roll görüntü kullanımına bir örnektir.
[48] **Ek 11:** TRT 1 Ana Haber Bülteni Jeneriğinden Bir Kare

ise ekrana estetik bir zenginlik kazandırır. Logonun dönüyor olması ise bir devinime yani haberin sabit bir olgu olmadığı anlamına gelebilir. Çünkü arka planda, kırmızı grafiklerin içerisinde belli belirsiz dünya kıtalarının hareket ettiği bir şablon kullanılmıştır ve dikdörtgen levha da bu harekete paralel olarak dönmektedir. Belki klasik anlamda bir dünya ikonu kullanılmamıştır ancak belli belirsiz arka plana yerleştirilen dönen dünya figürü haberin evrenselliğini de kapsayan bir görsel kullanım olmuştur. Animasyon ve grafiksel öğeler kullanılmış olsa bile jenerikte bahsedebileceğimiz bir ışık olgusu vardır. Işığı bir kaynak olarak göremesekte, dikdörtgen levhanın, yani logonun zemin üstüne döşen gölgesini görürüz. Görsel anlamda bu kullanım hem bir zaman geçişini –gölgenin kısayıp uzaması- hem de haberin çok boyutluluğunu hatırlatmaktadır. Haber dediğimiz olay ancak birçok boyutuyla ve şeffaf olarak verilirse amacına hizmet etmiş olur. TRT 1'in ana haber bülteninde bu öğelerin kullanımı hem içeriksel açıdan başarılı hem de görsel açıdan çekici kılmıştır. Yalın, göze batmayan ama kurumsallığını da hemen belli ettiren bir jenerik çalışması olmuştur. Kırmızı ve beyaz tonların ağırlıklı olarak kullanıldığı jenerikte, siyah bir dikdörtgen zemin üzerine "Zafer Kiraz ile ANA HABER" yazısı yazılmıştır. Ana haber kalın bir puntoyla verilirken, Zafer Kiraz (sunucu) yazısı el yazısı fontuyla ekranda yerini alır. Bu font farlılığı hem dikkati yazıya vermek için hem de onu bireyselleştirmek için kullnılmıştır. El yazısı, her insana özgü karakteristik bir yazıdır ve fontun bu şekilde kullanımı hem dikkati sunucuya vermek hem de haberin adı geçen sunucuyla anlatılacağını belirtir. El yazısı fontunun kullanımı o kişiye özel olan bir durum olduğunu belirtmesi açısından önemli bir tercihtir. Jenerik sonrası stüdyoya geçildiğinde, ekranda sadece KJ'nin olduğu tek bir band vardır.[49] Kullanılan müzik TRT kurumunun kendi kurumsal müziğidir. Aynı müziğin farklı çeşitlemeleri spor haberleri ve hava durumunun jeneriğinde de kullanılmıştır. Akıda kalıcı kısa ve melodik tarzı çeşitlemeye çok uygun olan müzik, bir başlangıç veya bir ayırım için iyi bir seçim olduğu söylenilebilir. Başlangıç jeneriğinden sonra ekrandaki grafik öğelerine bakılacak olunursa, KJ süpürme efekti (wipe) ile, ortadan kenarlara doğru animasyonla açılır ve kapanırken kenarlardan kapanmaya başlayıp ortada tekrar yok olur. Logo, yani içinde beyaz renk bir rakamı bulunan kırmızı dikdörtgen levha, KJ'de de yer bulur. Kırmızı, beyaz ve siyah olmak üzere KJ'de üç renk kullanılmıştır. BRTK 1 ana haber bülteni KJ'sine göre daha

[49] **Ek 12:** TRT 1 Ana Haber Bülteni KJ Örneği

küçük bir alan işgal eden KJ şablonu, içinde yazan metni sadece dört beş kelimeyle sınırlamıştır. Bu sınırlamadan dolayı, KJ metni haber süresince daha sık değişir. Ekrana bakıldığında daha az kelime ve ekranın geri kalan unsurlarına daha çok mekan kullanımı sunmasıyla izleyicinin daha rahat algılaması sağlanmıştır. Yine de bu tek satırlık KJ'de büyük bir logo kullanılması dikkatlerin o bölgeye yoğunlaşması sonucunu getirir. Ekrandaki denge, logonun oran olarak kj'ye büyük gelmesiyle sarsılmış durumdadır. Bu yönlendirme bilinçli bir şekilde de yapılmış olsa bile, bir graifk unsurunun gerektiğinden daha büyük oranlarda kullanılması algıda dikkatin dağılmasına sebep olabilir. Yine de sade bir şablon kullanıldığı ve ekranda başka hiçbir yazı ve grafik grubunun olmaması, izleyicinin çabucak verilen mesajı almasını sağlamaktadır. TRT-1 haberlerinde haber KJ'si, haber bandı yayına girdikten sonra ekrana gelir. BRTK-1 haber bülteninde ise, KJ sunucunun bir sonraki haberi anons ettiği sırada önce tek satır olarak ekrana gelmekte, haber bandı yayına girdikten sonra ise iki satır haline gelmektedir. TRT-1'in grafiksel anlamda biraz daha sade bir görsellik tercih ettiği sonucuna varılabilir. Haber kurgusunda ise görüntüler uzun uzun değil de kısa kullanılması tercih edilmektedir. B-roll kullanımı BRTK-1 haber bülteni kurgusuna göre daha çok kullanılmıştır. Haber metnine göre, neredeyse her cümlede farklı görüntüler kullanılmıştır. İzleyicinin dikkatinin devamlılığını sağlamak adına kurguya çok büyük bir görev düşmektedir. Görüntüler uzun süre kalıp değişirse izleyicinin ilgisi yavaş yavaş azalmaya başlar. Perforeyle haber metnine uyum sağlayacak görüntülerin seçilmesi dikkati her zaman canlı tutar. Seyirci eğer dinamik kurguya sahip bir haber izliyorsa her konu değişikliğinde refleks olarak yeni bir görüntünün gelmesini bekleyecektir. Yeni görüntünün gelmemesi halinde kurgudaki yavaşlık algının düşmesine neden olabilir. Analizin özel televizyonlarla ilgili olan bölümde, kurgunun daha dramatik ve dikkatleri toplamaktan ziyade ne hissedilmesi gerektiğine kadar algıları değiştirecek güçlü bir kurgu altyapısı olduğunu görürüz. Fakat devlet kanallarında uygulama bu kadar ileri düzeyde değildir. Haberlerin seçilirken ve kurguda haberile ilgili neyin ön plana çıkarılacağı sorusu yine de ideolojik bir seçimdir ve kurgu sürecinin içerisindedir. Bu kurgu sürecinin içerisine yayındaki görüntülü canlı bağlantılar da girmektedir. Bu tarz bağlantılarda ekranda üç bilgi öğesi mevcuttur. Birincisi, bağlanılacak kişinin nerede olduğu, ikincisi bağlanılan kişinin kim olduğunu belirten ve konunun neyle ilgili olduğu bilgilerin bulunduğu grafik-yazı şablonu ve üçüncüsü ise konuşulacak konuyla ilgili olarak kullanılacak olan görüntülerdir. Stüdyoda veya canlı bağlantı yapılan yerde konuşulan

konuyla veya anlatılan haberle ilgili olarak kullanılan görüntüler -DSF- yani 'doğal ses fonda' olarak bilinir.[50] DSF görüntüler genelde canlı bağlantılar veya sürekli hızlı bir şekilde gelişip kurguda yapılamaycak haberler için kullanılam bir yöntemdir. Bazı ana haber bültenlerinde ilk haberlerin çoğunluğu bu yöntemle yapılmaktadır. Konuyla ilgili kurgusu hemen yayın saatinden önce yapılmış eldeki son görüntülerin kullanıldığı, perforesi (seslendirmesi) yapılmamış görüntülerdir. Seslendirme yerine o an canlı yayında haber, sunucu tarafından veya bağlantı yapılacak muhabir veya onun konuğu tarafından verilir. Ekranda bu tarz haberlerin nasıl kullanılacağını belirlemek bir tercih meselesidir. Önce stüdyo veya bağlantı yapılacak mekanın tam ekran olarak verilebileceği gibi bütün görüntüler aynı anda bir şablon içerisinde kullanılarak da verilebilir. Böyle bir tercih yapılması durumunda, ekran ikiye veya duruma göre üçe bölünür ve bir grafik şablon içerisine yerleştirilir. TRT-1 ana haber bülteninde canlı bağlantılarda böyle bir yöntem seçilmiştir.[51] Beyaz, açık mavi ve kırmızı tonların hakim olduğu şablon animasyonsuz ve sabittir. Seçilen renklerin ve tasarımın hem jenerik hem de KJ ile bütünlük oluşturması kurumsal kimlik için iyi bir örnek oluşturmuştur. Telefon bağlantısı yapılan muhabir kare, anlatılan haberle ilgili olarak kullanılan DSF görüntüsü dikdörtgen şeklinde bir grafik şablon içerisinde verilmiştir. Tüm öğelerin iyice hesaplandığı TRT-1 ekranında göze batan bir unsur bulunmaktadır. Logonun altında yer alan 'canlı' yazısının büyük bir kısmı, grafik şablonunun parlak kısmına denk geldiği için okunması zorlaşmıştır. 'Canlı' yazısı sadece canlı bağlantılarda kullanıldığı için ekranda bulunduğu yerin bilinçli olarak seçildiği sonucuna varılabilir.

Genel olarak TRT-1 ana haber kurgusuna bakıldığında, stüdyodan habere geçişlerde dikkati çeken bir uygulama bulunmaktadır. Dekorun bir parçası olarak kullanılan büyük panel ekranda, sıradaki haberden önce haberle ilgili bir fotoğraf karesi seçilip ekrana verilir ve sunucu bazen bu ekrana bakarak sunumunu yapar.[52] Konuya göre sürekli değişen bir background uygulaması sıradaki haberin merak edilmesi açısından önemli bir tercihtir. Çekim analizlerinde de değinileceği gibi, görüntü oluşumunda fotoğrafik değerlerden beslenmek video görüntü oluşturmanın temeli sayılmaktadır. Panel ekranda, sadece bülten başlangıcında stüdyo ilk görüldüğü

---

[50] **DSF (Doğal Ses Fonda):** Yayınlanan haber bülteninin görüntülerinin seslerinin o an haberin üstüne anlatılan sesten daha düşük seviyede kullanımasıdır. Bazı durumlarda o an ekrandaki görüntünün kendi oğal sesi tamamen kısıktır ve sadece spikerin veya konuşmacının sesi duyulur.

[51] **Ek 13:** TRT1 ana haber bülteni görüntülü canlı bağlantı şablonu

[52] **Ek 14:** TRT1 ana haber bülteni büyük ekranda fotoğraf uygulaması

anda hareketli bir animasyon kullanılmıştır. Animasyon da jeneriğin çok benzeri bir grafiksle çalışmadır ve böylelikle jenerikten stüdyoya geçildiğinde güzel bir devamlılık sağlanmıştır. Bunun dışında panel ekranda hep fotoğraf kareleri görsel olarak kullanılmıştır. Sunucu istediği veya gerek duyduğu zaman sıradaki haberin içeriğine göre, prompter'a[53] bakma gereği duymadan panele gidip eliyle fotoğraftaki bazı detaylara seyircinin dikkatini çekmeye çalışır. Böyle bir kurgu uygulaması sunucuya hem daha rahat hem de daha özgür ve yaratıcı haber sunma olanağı vermiştir. Kapanışta ise panel ekranda haberlerle ilgisi olmayan bir doğa fotoğrafı verilir. O ana kadar haber süreci boyunca hiç müzik kullanılmamıştır fakat kapanışta üç saniyeliğine de olsa türkü benzeri bir müzik kullanılmıştır. Girişteki haber jeneriği kapanışta tekrardan verilmemiştir. Haberlerin hemen ardından kısa tek bir reklam verilerek hava durumuna geçiş yapılır.

3.1.1.2 Çekim - Aydınlatma:

Çekim, aydınlatmadan yani ışıktan ayrı düşünülemeyeceği için analizde ikisi beraber değerlendirilecektir. Kuramsal çerçevede değinildiği gibi, kamerayla görüntü oluşturmak için iki çeşit aydınlatmaya ihtiyaç vardır. Birincisi dış aydınlatma, yani o an mekanda bulunan ışık ve ikincisi ise iç aydınlatmadır ki bu da dışardan kameraya giren ışığın kamera tarafından kontrol edilen ışık ayarıdır. TRT-1 ve BRTK-1 kanallarının haber yayınlarında kameranın ve ışık kaynaklarının nasıl kullanıldığı, kompozisyon, pozlama ve alan derinliğinin estetik olarak kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilmeye alınmıştır. Örnek olarak seçilen televizyon programları ana haber bültenleri olduğu için, çekimler hem stüdyo çekimleri hem de dış mekan çekimleri olarak incelenecektir. BRTK-1 ile başlamadan önce bu bölüm başlığının niye 'çekim' olarak isimlendirilmesinden de bahsetmek yararlı olacaktır. Kuramsal çerçevenin oluşmasında yararlanılan iki önemli literatür kaynağı olan Levend Kılıç'ın 'Görüntü Estetiği' ve Herbert Zettle'in 'Sight, Sound and Television: Applied Media Asthetics' te görüntü estetiğinden bahsedilir. Bu tezin kapsamında ele alınan 'görüntü' çok genel bir ifade olduğu ve televiyon ekranında görünen herşeyin görüntü dahilinde olduğu için, kamera tarafından elde edilen görüntüyü incelerken ayırt edebilmek amacıyla 'çekim' tabiri kullanılmıştır. Yani incelenecek olan konunun bir diğer adı kamera tarafından elde edilen görüntünün estetik kullanımıdır. Nadi Kafalı, "Televizyonda

[53] **Prompter:** Spikerin ve konuşmacının karşısında bulunan haber metninin aktığı cihaz.

Kameramanlık" isimli kitabında eğitimli bir kameramanın başarılı olması için gerekli özellikleri "heveslilik, gençlik, fiziksel yeterlilik, görüntü duyum yeteneği, teknik bilgi yeterliliği, çalışkanlık ve birleştiricilik" başlıkları altında toplar. Görüldüğü üzere, ekranda izlenen bir görüntünün ortaya çıkması basit bir olay değildir. Sadece kameraman değil, televizyon kanalının diğer çalışanları da ortak bir beyinle hareket edip birçok insnaın seçiminden ve elemesinden sonra görüntüler izleyiciye sunulmaktadır.

Yayın sırası takip edilecek olunursa, BRTK-1'in çekim incelemesine stüdyo ile başlanabilir. Bültende iki ayrı kamera ve iki ayrı çekim planı kullanılmıştır. Bu kameralardan biri genel planda ve hareketli, diğeri ise sabittir ve sunucuyu bel planında alacak şekilde ayarlanmıştır. Stüdyo aydınlatmasında düz aydınlatma tercih edilmiştir ve dünyada çoğu televizyon kurumunda, özellikle haber bültenlerinde tercih edilen yöntem budur. Düz aydınlatma modeli estetik değeri düşük, gölgelerin neredeyse hiç olmadığı, ışığın hemen hemen her tarafa eşit şekilde dağıldığı bir modeldir.

Haber görüntülerinde ise daha kontrolsüz çekim ve aydınlatma olanakları söz konusudur. Kameraman, onu olumsuz etkileyebilecek birçok faktörün içerisinden en uygun kompozisyon ve pozlamayı ortaya çıkarmak durumundadır. Haber dağılımına bakıldığında genelde siyasetle, onların demeçleriyle yoğrulmuş bir bültenle karşılaşırız. Çoğu haberde kadrajlar yerli yerinde seçilmiş ve aynı olayın hem yakın hem de genel planları kaydedilmiştir. Kameramanın çekim yaparken bitmiş görüntüyü kafasında kurgulayabilmesi gerekli bir yetidir. O an çok değişken koşullar yoksa ve bir tehlike söz konusu değilse, kameramanın kurgucuya yeteri kadar detay getirmesi gerekir. BRTK haber bülteninde bazı haberlerde daha çok detaya rastlanırken, bazı haberler ise detay çekimlerinden yoksundur ve bunun sonucunda kurguda da eklenecek bir görüntü olmadığı için aynı görüntü uzun uzun akmıştır. Buna örnek olarak yedinci haber gösterilebilir.[54] Aynı haberin bir başka önemli problemi içerisinde hem çok kamera hareketinin olması hem de hareketin kontrolsüzce ve amaçsızca yapılmış olmasıdır. İzleyicinin neye odaklanacağı konusunda kafa karışıklığı yaşayabileceği bir haber olmuştur. İzleyicinin izleyip izlemeyeceği bir

[54] **Ek 15:** BRTK 7. haber.

kenara bırakılırsa, bahsi geçen haberde ciddi bir görüntü estetiği sorunu vardır. Sıradan bir bakanlık ziyareti haberinde, ziyaret edilen bakan ve onu ziyaret eden birkaç kişilik bir heyet vardır. Haberin daha başlar başlamaz kameranın dengesiz bir zoom in hareketiyle başladığını görürüz. Arkasından gelen görüntüler de çok farklı olmayarak, sürekli bir hareket halinde ve nereye kamerayı çevireceği belli olmayan bir karmaşıklık söz konusudur. Sonuç bölümünde de ele alınabileceği gibi, KKTC televizyonculuğunda bu tarz görsel eğilimlerin sayısı küçümsenmeyecek boyutlardadır. BRTK-1'de kısmen bu hatalar ve uygulamalar daha az sayıdadır. Çerçevelemeler de dahil, 'DAÜ'de futbol turnuvası' başlıklı haber estetik değer açısından sorunları olan bir haber olduğu sonucuna varılabilir. Hatalara değinmişken, estetiğin mükemmelin peşinde olmadığını söylemek bu noktada gereklidir. Estetik hiçbir zaman hatasız olmaya çalışmaz. Mükemellik, estetik için bir amaç değildir. O yüzden televizyon yayınında sürekli olan ve normal kabul edilebilecek hatalar bu çalışmanın kapsamı içerisinde değildir. Bu tarz hatalar, estetik konusunun içersinde de değildir. Nadi Kafalı'nın kitabında da belirttiği gibi, "görüntü duyum yeteneği" görsellikle uğraşan insanlar için gerekli bir özelliktir. Su Su kesintileri ile ilgili olan onbirinci haberde ise, arşiv görüntüleri kullanılmış fakat görüntülerin haberlerde nerdeyse kurgulanmadan yer bulmuştur. Haber bülteninin geneline bakıldığında arşivde yer alan bazı kamu kurum ve kuruluşlaeının binalarının bazısı hem tripodsuz hem de zoom hareketi ile beraber kullanıldığı için görüntülerde sürekli bir sallanma ve kompozisyonlardaki amaçsızlık rahatsız edici bir şekilde görselliğe hakim olmaktadır.[55]

TRT-1'in çekim tarzında daha farklı bir uygulama olduğu söylenebilir. Stüdyoda iki kamerayla iki farklı plan vermek yerine kamera hareketini kullanmak tercih edilmiştir. Kamera hareketinin en uzun yapıldığı bölümler ise bülten başlangıcı ve bülten sonlarıdır. Daha geniş bir stüdyonun içerisinde daha çok ve daha uzun kamera haretleri yapmak daha mümkündür. Bu da stüdyonun genişliğinin getirdiği bir avantajdır. Fakat stüdyonun ve dekorun geniş olmasına ve sığ alan derinliği verme şansı bulunmasına rağmen, TRT stüdyolarında geniş bir alan derinliği aralığı kullanılmıştır. Çünkü sunucunun büyük panel ekrana yakın olmasından dolayı alan derinliğini azaltma şansı azalmıştır. Bu da bilinçli bir tercihtir çünkü sunum

[55] **Ek 16:** BRTK 11.haber Su işleri dairesi arşiv görüntüsü

yapılırken arka planın flu olması TRT'nin panel ekran kullanma tercihine aykırı bir seçim olurdu. Panel ekranın neredeyse sunucuyla aynı netlikte olması arka planı önemli hale getirir. Dikkatin sunucuyla beraber panel ekrandaki görüntüye verilmesi istendiği için böyle geniş alan derinlikli bir stüdyo görüntüsü ortaya çıkmıştır. Bu da estetik kullanıma ayrı bir örnek olarak verilebilir. BRTK-1'in stüdyosu daha küçük boyutlarda olmasına rağmen, bir kamerayı genele yerleştirip, ikinci kamerayla bel planında sunucuya odaklanıp arka planı flulaştırmak da estetik bir tercihtir. Mekan her ne kadar kısıtlayıcı olursa olsun, içerisinde estetik görüntü oluşturma potansiyeli her zaman vardır. Bu noktada, her iki kanalında stüdyodaki görüntülerinin estetik boyutlarda olduğunu söyleyebiliriz. İki kanalın görselliklerinin benzerlikleri de olduğu gibi, benzer olmayan yönleri de vardır. Stüdyodaki detaylar ve farklılıklar mekan kullanımı ve renkler bölümünde verilecektir fakat çekime de yansıyan bazı detaylar mevcuttur. BRTK 1 de aydınlık bir ton benimsenirken, TRT 1 ana haber bülteninin stüdyosu karanlık ağırlıklıdır.[56] Bu da kameradan verilen görüntünün daha kontrastlı olmasını sağlamaktadır. Jenerikten sonraki ilk görüntüde, stüdyo ışık sisteminin görüleceği şekilde stüdyonun neredeyse tamamını ekranda görürüz. Görüntü, ışıklı alanlar ve koyu alanların birleşmesiye güzel bir kontrast kazanmıştır. Hızlı bir şekilde yapılan dolly in (ileriye kaydırma) kamera hareketi ile stüdyonun sunduğu görsel zenginlik tek bir görüntü ve tek bir plan içerisinde birleşmiştir. Haber görüntülerinde ise her kullanılan haber için detay görüntü zenginliği olduğu söylenebilir. Bültenin birinci haberinde, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imam hatiplilere yaptığı konuşma esnasında hem salondan hem de Erdoğan'ın kendisinden birçok detay verilmiştir. Bu tarz sesleniş haberlerinde genellikle Jimmy Jib'le çekilen hareketli görüntüler kanal tarafından çekilmez fakat büyük ihtimalle etkinliğin kendisi ayrı bir prodüksiyon ekibi tarafından çekilmiş ve bu görünütler haber bültenlerine dağıtılmıştır. Haberde sunulan kalabalık salon imajı, genel planda verilen kitle, alkışlar ve cumhurbaşkanından kurguda seçilerek verilen konuşmaları içinde yüceltme barındıran estetik bir yönelimdir. İdeolojik olarak kullanılması bu durumu değiştirmez. [57] Estetik, siyaset ve ideoloji tarafından çok önceden keşfedilen bir bilimdir.

Haber bülteninin sekizinci dakikası içerisinde Bursa'ya canlı bağlantı yapılır. Canlı bağlantıda, bağlantı yapılacak muhabiri önce stüdyodaki panel ekranda görürüz.

[56] **Ek 17:** TRT 1 genel stüdyo görünümü çekim bölümü için örnek.
[57] **Ek 18:** TRT 1 ilk haber çekim örneği

Sonra yayına tam ekran olarak verilir ve akabinde canlı bağlantı şablonunda DSF görüntüsü ile beraber yer alır. Bursa'dan verilen görüntüde muhabir ekranın tam ortasında durur. Arka plan biraz dağınık gibi görünmesine rağmen Bursa'nın muhtemel simgesi bir caminin önünden yapılan bu çekimde, muhabir bel planda olmasına rağmen caminin kule haricindeki kısmı ekrana sığmıştır. Bu yüzden bunun başarılı bir çekim olduğunu söyleyebiliriz. Bu kompozisyonu kurmak için kameraman olabildiğince uzak durup, sunucuyu bel planda alacak ama arka planı genel planda alacak şekilde zoom yaparak kadrajı ayarlar ve bu da alan derinliğinin azalmasını, dikkatleri ön plandaki muhabire toplanmasına yardımcı olur. Canlı bağlantıdan sonra stüdyoya dönüş yapıldığında ise bir haber bültenine göre farklı bir kadrajın kullanılmış olduğunu söyleyebiliriz.[58] Bu kompozisyonda spiker kadrajın sağ tarafında boy planında verilmektedir. Kadrajın sol tarafında ise panel ekrandaki görüntü vardır fakat kamera öyle bir açıda durmaktadır ki perspektifli bir çekim meydana gelmiştir. Kompozisyona güzel bir derinlik kazandırılmıştır ve paneldeki ekranda bir sonraki haberle ilgili fotoğrafın da tamamen görülmesiyle hem bilgi aktarımı sağlanmış hem de farklı bir estetik boyut yakalanmıştır. Bir resim ve fotoğraf kompozisyonu kuralı olan altın oran kuralına uygun bir kadrajla, fotoğrafik bir görüntü elde edilmiştir. Stüdyodaki kamera, daha sonraki sunumlarda bazen tamamen panel ekranı ve sunucuyu ön cepheden görecek şekilde, bazen yan açıdan görecek şekilde boy planı veya diz planında çekmektedir. Bazı haberlerin öncesinde, muhtemelen jimmy jib üzerindeki kamera, hareket edip spikeri de geçerek, panel ekrana doğru sadece ekran görüntüde kalana dek bir kaydırma hareketi yapılır.[59] TRT 1, analizlerdeki diğer televizyon kanallarından stüdyodaki bu serbest uygulamasıyla farklı bir estetik profil çizmiştir. Estetik kadrajlamaya örnek olarak bir de haberde dış mekandaki çekimlerden bir örnek vermek konuyu pekiştirecektir. Bültenin haber sıralamasında onüçüncü haber olan özel haberde, gece görüşlü ambulans helikopterlerinin ambulans filosuna katılımı anlatılmaktadır. Helikopterler gidip yerinde görüntülenir ve burada yaratıcı sunum ve röportaj çekimleri yapılır. Birinci sunumda muhabir ekranın sağ tarafında ve arkada solda kalan boşlukta helikopter görünmektedir.[60] Aynı haberin bir başka anında ise helikopterin içerisinde pilotla

[58] **Ek 19:** TRT 1 stüdyo farklı kadraj örneği
[59] **Ek 20:** TRT 1 stüdyo çekiminde panel ekrana doğru yapılan kamera hareketi
[60] **Ek 21:** TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden çekim örneği.

kostümü üstündeyken röportaj yapılır.[61] Son olarak ise, aynı haberin yine başka bir anından fotoğrafik özellikte yaratıcı bir çekim örnek olarak verilebilir. Kameraman helikopterin bir tarafında, muhabir ise diğer tarafında durmaktadır. Muhabir kapıyı helikopterin kapısını açmadan konuşmaya başlar ve helikopterin kapısını açar. Kameraya doğru bakarak konuşur ve bu anlatım devam ederken kameraman da hareket edip çok dikkat dağıtmayacak şekilde pozisyonunu değiştirir ve en son fotoğrafik bir kompozisyonla sunumu bitirir. [62] Haber bülteninin kapanışında ise, hem kameranın serbestliğinin hem de sunucunun serbestliğinin ekrana yansıyan samimi görüntüsü vardır. Kamera genel plandan başlayıp panel ekrana doğru kaydırılır ve tam sunucunun yanındna geçerken sunucu elini sallayarak izleyicilere o akşam için veda eder.[63] Bu çekime de diğer televizyon kanallarındaki kapanışlardan farklı olduğu için yer verilmiştir. Çekim ve sunucunun anlatım kabiliyeti, uyumlu bir estetik görsellik ve işitsellik örneğidir.

3.1.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler:

Kuramsal çerçevede de değinildiği gibi, mekanda derinlik hissi kazanmanın yolu boşluklardan geçer. Burada tam olarak vurgulanmak istenen stüdyonun büyüklüğü ve genişliği değildir. Eldeki mekanın boyutlarına göre yeterli miktarda boşluk bırakılması gerekliliğidir. Büyük ve geniş stüdyoların elbette ki derinlik yaratma konusunda avantajları daha fazladır fakat mekan, uzamda yaratılan bir köşedir. Mekan estetiği ise, bize verilen alanda hangi objelerle nasıl bir yorum yapacağımız ile ilgilidir. Televizyon stüdyolarında mekan iki kısımdan oluşur. Bunlardan birincisi ve bu analizi daha çok ilgilendiren kısmı, televizyon ekranında görünen mekandır. İkincisi ise televizyon ekranında görünmeyen ama stüdyonun geri kalan, ekranın dışında olan kısmıdır. Ekranın dışında olmasına rağmen, ekranda mekanın görünmeyen kısmı görünen kısmının nasıl görüneceğini etkilemektedir. Ekranın dışında kalan bölümlerde kameralar, stüdyo görevlileri, ışıklar, ses yalıtımı sağlayan köpük ve benzeri malzemeler ve herhangi bir yerden ışık yansımasını engelleyecek koyu renkli duvarlar veya perdeler mevcuttur. Ekranın dışında kalan kısmının karanlıkta olması gereklidir çünkü gözle farkedilmese bile, kamera içerisindeki iç ışık ayarları dışardan gelmesi muhtemel başka bir ışık kaynağından

[61] **Ek 22:** TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden pilotla yapılan röportajdan yaratıcı bir kare.
[62] **Ek 23:** TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden yaratıcı bir çekim örneği
[63] **Ek 24:** TRT 1 haber bülteni kapanış çekimi

etkilenip ekranda görünen görüntünün rengini değiştirebilir. O yüzden ekranda görünen kısmın önemli olduğu kadar, ekranın görünmeyen tarafında da düzenli olunması, titiz olunması ve disiplinli olunması görüntü estetiğini etkileyen unsurlar arasına girer. Çalışanların, işlerini yapabilmeleri için hareket edebilecekleri alanları olması mekanın görünmeyen kısmında birincil derecede önem taşımaktadır. O yüzden bir mekan yaratılırken, bir stüdyo inşa edilirken ekran dışında kalan bölümün de nasıl kullaılacağının hesabının yapılması gerekmektedir.

BRTK 1'in stüdyo yapısı incelendiğinde, göze ilk çarpan etmen mekanın aydınlığıdır. Açık gri zemin ve masa, buz mavisi bir dekor ve arka planda fon olarak kullanılan geniş panel ekran, jenerikte kullanılan benzer renk öğeleriyle uyum sağlamıştır. [64] Mekanda çizgisel bir yön duygusu hakimdir. Stüdyo genel planda verildiğinde bir yön duygusu olması, derinliği artırır. Koltukların dizlimi, duvardaki çizgilerin yönü, kullanılan objelerin bakış yönü, masanın duruş şekli yön duygusunu belirtebilecek etmenlerdir. BRTK ana haber bülteninin stüdyosunda masa uzunlamasına bir şekilde ekranının sağından başlayıp soluna doğru, panel ekrana paralel olarak gider. Buz mavisi rengindeki arka plandaki dekorda başka ikinci bir ekran daha bulunmaktadır. Sunucu hangi açıdan alınırsa alınsın arka planda ana haber bültenine ait fonun görünmesi için böyle bir düzenleme tercih edilmiş olması mümkündür. Tüm televizyon estetiği unsurlarına bakılacak olursa, kırmızı ve beyaz renkleri hem stüdyoda, hem jenerikte ve KJ'de hem de logoda kullanılmıştır. Mekanda kullanılan renkler kanalın kurumsal bütünlüğünü tamamlamış durumdadır.

TRT 1 ana haber bülteninin sunumu yapıldığı stüdyo ilk etapta genişliği ve BRTK 1'in aksine karanlık tonlarıyla dikkat çekmektedir.[65] Zeminin siyah rengine karşılık genel planda yukarda görülen asma tavandaki spot ışıklar görüntüde kontrast oluşturmuştur. Bir mekanda kontrast kullanmak, renklerle tonlar ve karanlıkla aydınlık arasında zıtlık oluşturulması mekanda ilginin istenilen yerde yoğunlaşmasını sağlar. Herbert Zettle, 'Sight, Sound, Motion Applied Media Aesthetics' isimli kitabında, kompozisyonda renk dağılımının daha etkili kullanmanın yöntemlerinden bir tanesinin çeşitli renklerin bir araya getirilip bir enerji yaratmanın ve televizyon ekranından yansıtmak olduğunu belirtir. Bunu yapmak için ise, arka planda kalacak renkleri düşük enerjili ve doygunluğu az (low saturated color) bir tonda tutup, ön

[64] **Ek 25:** BRTK 1 Mekan – Stüdyo Örneği
[65] **Ek 26:** TRT 1 Mekan – Stüdyo Örneği

plana çıkarılmasını istenilen renklerin yüksek doygunlukta (high saturated color) kullanılıarak enerjinin artırılabileceğini anlatır. TRT 1 ana haber bülteninin zemininde koyu bir renk tonunun seçilmiş olmasına rağmen malzeme olarak parlak ve yansıtıcı özelliği olan bir malzeme seçilmesi, görüntüdeki aydınlık bölümlerin zeminde de yansımasına neden olmuştur. Genel planda verilen görüntüde görüntünün ortadan ikiye bölünmesi söz konusudur. Zeminin başladığı yerden yansıyan görüntü baş aşağıya dönmüş durumdadır. Sunucu tekli planda görünene kadar yapılan kamera hareketiyle görüntü bu yansımayla görünmeye devam etmektedir. Çekimlerin analiz edildiği bölümde, stüdyo görüntüsünde geniş bir alan derinliği tercih edildiği tespit edilmiştir. Buna ek olarak, sığ bir alan derinliğinin terich edilmemiş olması, görüntünün derinliğinin az olduğu anlamında gelmez. Stüdyodaki ve dolayısıyla görüntüdeki derinlik, mekandaki boşluk, kontrast ve renklerdeki farklı tonlamaların kullanımıyla elde edilmiş durumdadır. Stüdyonun ekran dışında kalan bölümünün de gösterilmesi (spot ışıklar ve tavan gibi) bir tür kendini ortaya koyma durumudur. Yani buna estetiği kendisinin de sergilenmesi denilebilir. Geniş stüdyoda tek kamerayla değişik açılar vermek ve sabit kalmamak, yaratıcı bir tercih olmuştur. Kameranın bu hareketlerinin yapılabilmesine, mekanın genişliğinni önemli bir katkısı olmuştur. Renk tercihleri ise, BRTK 1'deki gibi, tüm estetik öğelerde ortak renklerin kullanılması kurumsal kimliğin bütünlüğüne katkı koymuştur. KJ'de siyah zemin kullanıldığı gibi, stüdyodaki zeminde de siyah renk seçilmiştir. KJ'de siyah zemin üzerine beyaz renk yazılar kullanıldığı gibi, stüdyoda da beyaz renkli yazıların olduğu dijital geniş ekranlar vardır. Kırmızı ise, tıpkı logo da ve KJ'de olduğu gibi, kübik bir şekilde stüdyoda da kullanılmıştır. Genelde TRT 1'in görselliğne bakıldığında dikdörtgen veya kare şekli, köşeli kullanımlar dikkat çekmektedir. KJ'de iki tane köşeli uygulama vardır. Biri yazıların yazıldığı alan olan siyah zeminli KJ, diğeri de bu KJ'nin üstüne yerleşen dikdörtgen kırmızı logo. Stüdyoda da aynı şekilde köşelelerin ve kenarların belirgin olduğu bir biçimsellik hakimdir. Kırmızı yatay ve dikey çizgiler hem yatay hem de dikey bir derinlik algısına hizmet etmiştir. Burada kırmızı renk fona sahip dijital paneller ve çerçeveler, çizgi olarak ele alınmıştır. Genel plandan bakınca uzaktaki objelerin önce hatları ve şekli belli olur. Kamera hareket edip objeye yaklaştıkça ve kompozisyonun içine girdikçe detaylar daha belirgin olmaya başlar. Bu kamera hareketinin ve geniş derinliğin, görsel anlamda haberin metaforu gibi durduğu kanısına da varılabilir. Uzaktan bakılınca bir haber bir olay gibi görünmektedir fakat yaklaştık sonra, haberin detaylarının içerisinde girdik sonra

her hikayenin farklı farklı yan öyküleri vardır. Mekanın kübik benzeri bir yapı şekilde tasarlanması ve kameranın uzaktan yakına doğru hareket edip farklı açılarda görüntü vermesi, haber olgusunun kendisi ile de bütünleşmiş durumdadır.

3.2.1 İlk özel kanallar olan STAR TV – KANAL T Karşılaştırması:

Estetik unsurları tek tek incelemeye geçmeden önce iki kanalın da logolarını gözden geçirmek yararlı olacaktır.[66] İki televizyon kanalının ortak özelliği ülkelerindeki ilk özel televizyon kanalı olmalarıdır. Kanal T'nin logosu, dilimlere ayrılmış kırmızı bir küre üzerine yerleştirilmiş beyaz renk 'T' harfinden oluşturulmuştur. Kırmızı kürenin, dünyayı anımsatan bir metafor amacıyla kullanılmış olması büyük ihtimaldir. Logo, McLuhan'ın 'küresel köy' kavramını hatırlatır niteliktedir. Yerel bir kanal olarak yayın hayatına girmesine rağmen, hem internet üzerinden ulaşılabilir olması, hem Türksat uydusu üzerinden de birçok ülkeden izlenebilir olmasıyla hem de yayıncılığın evrensel ilkelerine gönderme yapması bakımından dünya metaforunun logo olarak kullanılması, onu hem yerel hem de küresel kategoriye sokmaktadır. Dünya metaforu veya küresel şekiller televizyon kanalları tarafından görsel olarak çok kullanılan öğelerdir. Bu tarz görseller çok kullanıldığı için televizyon kanallarını grafiksel ve biçimsel olarak daha farklı yönelimlere itmiştir.

Star TV'nin logosu ise örnek olarak seçilmiş kanallardan en çok renk kullanılanı olmuştur. Adının çağrıştırdığı görüntüye bağlı kalarak, logo da yıldız bir obje olarak kullanılmıştır. Ortada beyaz bir yıldız ve yıldızın her kenarında farklı renklerde prisma şekilleri bulunmaktadır. Bu görsel öğelerle akla ilk gelen düşünce, görselin çok sesliliğin ve çok renkliliğin temsili olarak kullanıldığıdır. Birçok rengin bir arada kullanılması ise tasarım açısından biraz cesaret gerektiren bir iştir. Renkler tek başlarına güzel görünse de bir tasarımda birçok renk bir arada kullanıldığında uyum problemi olması veya bazı renklerin diğerlerinden baskın çıkması görselliğin genelinde bir denge sorununun ortaya çıkmasına sebep olur. Fakat Star TV'nin logosunda bu renkler eşit ve oldukça düzenli şekilde dağıtılmıştır. Mor, mavi, turuncu, kırmızı olmak üzere sıcak renkler ve soğuk renkler logoda beraber kullanılmştır. Renklerden bir diğerine geçiş ani bir şekilde değil gradyan dolgu*

[66] **Ek 27:** Kanal T logosu ve Star tv logosu

kullanılarak geçilmiştir.[67] Birkaç renk ve tonun bir arada kullanılması kanalın yayın ilkeleri ve biçimiyle de ilişkilendirilebilir. 'Televizyonda Görüntü Düzenlemesi' kitabında Aybike Serttaş Ertike, her rengin insana hissettirdiği bazı duygular içerdiğini belirtir (Ertike, 2009). Kırmızı en çok dikkati çeken renk olmakla birlikte canlılığı ve hareketliliği, turuncı içtenliği, mor renk yaratıcılığı ve sanatsal faaliyetleri, mavi ise düzen ve huzuru temsil etmektedir. Belirtmiş olduğumuz bu renkler star tv logosundaki renklerdir ve geniş bir yayıncılık konseptini temsil etmektedir.

3.2.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım:

Kanal T ana haber bülteninin jeneriği yedi saniye sürmektedir. Yedi saniyelik süre içerisinde görsel olarak kullanılan iki unsur vardır. Birincisi dünya animasyonunun olduğu grafik öğeleri ikincisi ise yazının olduğu tipografi öğesidir. [68] Jenerikte üç boyutlu bir dünya tasarımı kullanılmıştır. Dünya, birçok haber bülteninde şimdiye kadar çok sık kullanılan bir figürdür. Nasıl kullanıldığı sorusu burada önem taşımaktadır. Kanalın logosunda da dünyayı andıran bir küre kullanıldığı düşünülürse dünya görselinin haber bülteninde de kullanılması kurumsal kimlik yapısına katkıda bulunmaktadır. Yine de jeneriğin diğer kanaldaki jeneriklerden farklı bir yerde durmasına yardımcı olmaz. Bazı görseller göze ve kulağa hoş gelse de, orjinalliği tartışılır olması bu güzelliğe gölge düşürmektedir. Logoyla olan benzerlik sadece dünya animasyonunun kullanılması değildir. Jenerikte dünyayı çevreleyen, içe içe geçmiş dilim dilim kırmızı renk katmanlar vardır. Aynı katmanlar logoda da bulunmaktadır. İki boyutlu zemine üç boyutlu görüntü kullanılması derinlik hissinin artmasına yardımcı olur. Jenerikte de logoda olduğu gibi sadece iki renk kullanılmıştır. Beyaz zemin üstüne kırmızı renk grafikler ve griye daha yakın bir tonun kullanıldığı dönen dünya animasyonunda adına flare denilen bir tür ışık huzmesi efekti kullanılmıştır. Flare efektler[69] görüntü zenginliğini artırması için kullanılır ve bazı jenerik ve tasarımlarda aşırıya kaçılırsa sonuç beklenilenin aksine iyi değil çirkin olur. Kanal T haber jeneriğinde uygun yerlerde kullanılması jeneriğin zenginleşmesine ve dinamizmine katkıda bulunmuştur. Özellikle sahneler arası hızlı geçişlerde flare efektler kullanılması devamlılığın kesitntisiz gibi görünmesine de

[67] ***Gradyan dolgu (gradient fill):** İki veya daha çok renk arasında renklerin aşama aşama birbirine karışmasıdır. Aynrı renkte ise en açık tondna en koyuya doğru değişen ton değeridir.
[68] **Ek 28:** Kanal T ana haber jeneriğinden bir kare
[69] flare, ışık huzmesi görünümlü bir efekt olup genellikle yazıların veya objelerin kenarlarında kullanılır.

sebep olmaktadır. Yedi saniye süren jenerik dinamizmi yüksek hızlı tempolu bir jeneriktir. Katman katman dönen şekiller jeneriğin sonuna doğru yavaşlar ve iki tanesi 'Ana Haber' yazısına zemin olur. Yazıda kullanılan fontlar jeneriğin genel yapısıyla uyumlu durmaktadır. Uyumlu durmayan ve tekrara giren görsel öğe, logonun jeneriğin içerisinde ekranın sağında duruyor olmasıdır. Bir görüntüde birbirine çok benzeyen görsel öğelerin bir arada kullanılıyor olması ekranda bir düzensizlik, bir sıkıcılık hissi yaratır. Benzer öğelerle birlikte aynı öğenin-yani logonun- ekranın iki farklı köşesinde beraber yer alması bir karışıklığa yol açar. Analizlerin başka bölümlerinde belirtildiği gibi, ekranda boşlukların kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Her boşluğa doldurulması amacıyla bir görselin yerleştirilmesi görüntüyü daha güzel veya daha estetik yapmaz aksine estetiksiz yapar. Bunun dışında, jenerikte yer alan öğeler büyük boyutta öğelerdir ve büyüklük unsuru televizyon tarafından tercih edildiği hissedilen bir duygudur. Aynı büyük öğeler, KJ'de de tercih edildiği için bu yargıya varılabilmektedir. Analizlerde örnek olarak seçilen diğer kanalların aksine, kanal T ana haber bülteni jeneriğinden sonra stüdyoya geçilmez. Jenerikten sonra yaklaşık 50 saniyelik haber bülteninin başlıca gündemini oluşturan haberlerin özetleri verilmektedir. Özetlerin verildiği bölümün kurgusal yapısına bakılacak olursa, kısa kısa birer cümlelik haber metinlerinden oluştuğunu görürüz. Her haberin özetinin bir KJ'si vardır. Kurguda sadece sunucunun sesi vardır. Her bir özetten diğerine geçileceğinde, jenerikten kesilip oluşturulmuş bir saniyelik sesli görüntü, geçiş öğesi olarak kullanılmıştır.[70] Özetler bittikten sonra bülten jeneriği tekrar yayınlanır ve sonrasında stüdyoya geçilir. Bel planda ekrana gelen sunucu kısa bir açılış yaptıktan sonra 'güne yansıyan haber özetlerine başlıyoruz' diye anons edip tekrardan özetler grafik şablon olarak verilir. Böylelikle, program akışında bir kurgu problemi meydana gelmiştir. Ana haber jeneriği başladıktan sonra stüdyo anonsundan önce özetler yayınlanır. Özetlerden sonra tekrar jenerik baştan sona verilir ve bu kez çok kısa bir anonstan sonra yeniden özetlerin anonsu yapılır. Bu akışta, ilk başta verilen özetler ya da daha sonra anons edilen özetlerden bir tanesinin bülten kapsamında fazla zaman işgal ettiği söylenebilir. Çünkü iki özette de bir haber dışında geri kalan haberler aynıdır. Aralarındaki fark birisinin sadece görüntü ve KJ'den oluşuyor olması, diğerinin ise grafik şablonuyla veriliyor olmasıdır. Stüdyo görüntüsü ekrandayken ekranda KJ kullanılmamıştır. KJ, haber görüntüsü yayına

[70] **Ek 29:** Kanal T ana haber bülteni özetler bölümünde kullanılan geçiş görseli

girince ekrana verilir. KJ analizine geçmeden önce grafik şablonu olarak verilen özet bölümüne bakmakta fayda vardır. İlk verilen özetlerden farklı olarak, okunan sesin üstüne görüntüler grafik şablonun içerisinde yazı olarak ekrana verilir. Kullanılan bu grafik şablonunda estetik olarak görsel eksiklikler ve yanlışlıklar mevcuttur.[71] Görüntüye bakıldığında bir görsel karmaşa söz konusudur. Ekranda bir çok veri ve bir çok grafiksel öğe birbirinin içerisine girmiştir ve görüntünün tamamına dağınıklık hakimdir. Önce genel olarak tasarıma bakılırsa, jenerikteki dünya animasyonunun arka fonda kullanıldığını görürüz. Büyük grafiksel öğeler tek başlarına ekranda olmaları bile yeteri kadar dikkat çekiciyken, sürekli animasyon halde olması onun aşırı dikkat çekici, yani dikkat bozucu hale gelmesine sebep olur. Hareketli grafik animasyon kullanılacak zamanlarda animasyonun loop[72] olma özelliği, yani başlangıcı ve bitişi aynı noktada olması lazımdır ki hareket sürekli kesintisiz bir şekilde devam edebilsin. Özetlerin şablonundaki hem arka plandaki dünya animasyonu hem de ön plandaki kırmızı dikdörtgen şablon zaman zaman kesintiye uğrayıp, animasyonun başka bir hareketinden görüntü akmaya devam etmektedir. Bu tarz kesilmeler takip etmeyi zorlaştırmaktadır. Bu kadar çok görsel bir öğenin birarada dikkat bozucu şekilde kullanılması seyredilebilirliği zorlamaktadır ve izleyenlerin bilgiyi alırken algı gücünü düşürmektedir. Sadece renklerin kurumsal renklerle aynı olması onu estetik yapmaya yeterli olmaz. Estetik aynı şeyi veya benzer olanı, farklı hissettirebilmektir. Aynı öğeleri başka öğelerle biraraya getirip dağınık bir şekilde kullanmanın görselliğe olumlu bir etkisi yoktur. Yazılarla devam edecek olursak, başlığın da duruş yeri yanlış bir noktadadır. Logonun altında sürekli duran dijital saatin hemen yan tarafı, başlık kullanmak için uygun bir yer değildir. Boşluklara fırsat verilmesi gerektiğini analizin başka bölümlerinde belirtilmişti. Bir tasarımda, boşluklara yer verilmesi, tasarımın nefes almasını sağlar. Seçilen şablon, amaca hizmet edermiş gibi durmamaktadır. Dikdörtgen şablon en fazla üç haber sığacak şekilde tasarlanmış gibidir. Yazıların nerden başlayacağını belirten üç yuvarlak halkanın şablonda kullanılma sebebi budur. Fakat şablonda habere ait fotoğraf da kullanmak istenilmesi sonucu, şablonda alan kullanma sorunu baş göstermiştir. Ekrandaki metinlerin biri diğerinden daha kısa veya daha uzun olabilir fakat Her bir metin bir diğerinden daha kalın harflerle veya daha ince harflerle

[71] **Ek 30:** Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu
[72] **Loop:** Bir müziğin veya görüntünün başlangıç kısmının ve sonunun aynı olması sebebiyle istenildiği kadar tekrarlanabilme özelliği

yazılmış gibi görünmektedir. Birinci haberin cümlesindeki kelimelerle üçüncü haberdeki kelimeler arasında bir dengesizlik vardır. Alan kalmadığı için son cümle daha küçük puntolarla yazılmış ve aynı zamanda sıkıştırılmıştır. Kısacası, ya kullanılacak şablonun daha büyük olması gerekmektedir ya da yazı metninin daha kısa olması gerekmektedir. Yazıların televizyon ekranında okunulabilirliği olmadan ekranda yer tutmalarının bir anlamı yoktur. Özetlerin birinci slaytı bitip ikinci slayta geçildiğinde ise düzensizliğin devam etmekte olduğunu görürüz.[73] Problem, verilen alanı yeteri kadar verimli ve yaratıcı kullanamama veya nasıl kullanacağını bilememe sorunudur. Üç halka üç cümleyi temsil ederken sadece iki cümle kullanılmıştır. Üçüncü cümle yazma zorunluluğu olmasa bile, halkalar önceden tasarlandığı için bir tanesi silinemez durumda olsa bile, cümlelerin ve fotoğraf karelerinin yerleştirilme şekli ekranda dengesizce durmaktadır. Bu görüntü karmaşasına ilaveten, görselin üç kenarında kullanılan flare efektleri, jenerikte olduğunun aksine, özet şablonunda kullanımı fazla olmuştur. Göze tek başına güzel görünüp birkaç güzel objeyi, alan sorunu olan bir şablonda kullanma fikri iyi bir sonuç ortaya çıkarmamıştır. Özetler bitip stüdyoya tekrar dönerken bir küçük ara jenerik kullanılmıştır. Fakat bu ara jenerik, ana jeneriğin yanlış bir yerinden kesilip kullanıldığı için ne olduğu anlaşılmadan, bir ses kirliliği olmuşcasına stüdyoya geçiş yapılmıştır. Bu da kurgusal bir sorundur. Kesme noktaları önemlidir. Hatta tüm kurgunun temelidir denilebilir. Kurguda devamlılık iki boyutta devam eden bir olgudur. Birinicisi görsel devamlılık ikincisi ses devamlılığıdır. Bazı durumlarda her iki öğe de uygun yerinden kesilip araya konduğu için devamlılık pürüzsüzce sağlanmış olur. Bazen de birinin problemli olduğu zamanlarda diğerinin akıcı olması devamlılığı kurtarmaya yeterli olur. Animasyon da olsa hareketli bir sahneden, hareketsiz durağan bir sahneye geçiş yapıldığında sekme meydana gelir. Sekmeler bilinçli olarak kullanıldığında, reklam filmi, müzik klibi veya yaratıcı kullanımın daha uygun olduğu durumlarda, kural dışı da olsa güzel sonuç verebilmektedirler. Fakat haberlerde aniden hem görüntüyü hem de sesi kesip başka bir görüntüye geçiş yapmak estetikten uzak duran bir tavırdır.

KJ tasarımına bakıldığında benzer bir sorun dikkat çekmektedir. Jenerikte olduğu gibi büyük boyutlu tasarımlar kullanılmıştır. Büyük boyutlu tasarım kullanmak elbette ki bir sorun değildir fakat sınırlı bir çalışma alanı içerisinde aynı işlevi daha küçük boyutlu bir tasarım da görebilirse, fazladan alan işgal edilmiş olur manasına gelir.

[73] **Ek 31:** Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu 2

Kanal T ana haber kj tasarımında dikkati ilk çeken şey jenerikte de kullanılan dönen dünya animasyonudur.[74] Jenerikle bir bütün oluşturmasına rağmen, daha çok bilgi vermek için kullanılan bir alanı oran olarak biraz büyük bir tasarımla kaplamak ekranı gereksiz yere işgal etmekle aynı anlamdadır. Bunun yanında, hem dünya animasyonunun hızı, hem de yazı bilgilerinin olduğu bandlarda, fonda hareket eden animasyonun hızı çok yüksektir. Bilgi verme amacı, görselliğin altında ezilmektedir. KJ, tasarım ve renk uyumu olarak gözel güzel görünmesine rağmen, uygulamada estetikten uzak bir noktada durmaktadır.

Kurgusal yöntemlere bakılacak olursa, birinci haberde kurgusal estetikteki problemler kolaylıkla farkedilmektedir. Birinci haber arşiv görüntüleriye hazırlanmış bir haberdir. İlk görüntüde bir sekme meydana gelmiştir. İki aynı plandaki görüntü arka arkaya verilmiştir. İkinci görüntüde, ikili planda verilen iki kişi kadrajdadır ve kamera zoom out yapmaya başlarken görüntü hareket halindeyken kesilip durağan başka bir görüntüye geçiş yapılır. Eldeki görüntüler hatalı olmadığı sürece arşiv görüntülerinin kurgulanması daha kolaydır. Arşivden görüntüyü ham haliyle alıp hiç değiştirmeden kurguda sadece sesin üstüne konursa, bu sonuçların olması kaçınılmazdır. Gelen görüntü ya arşivlenirken düzeltilip arşive konulması ya da buna zaman yoksa arşivden ham görüntü alınırken haber montajı esnasında var olan hataları kesip atmak gerekmektedir. Kurgucunun görüntüyü nerde kesip, diğer görüntünün neresinden başlayabileceğine dair bir fikri olması gerekir. İkinci haberde de benzeri yanlış kurgu uygulamaları vardır. Kuzey ve Güney Kıbrıs görüşmeci heyetlerinin yapıldığı haberde, görüşme öncesi basına görüntü alma şansı tanınmıştır. Bu tarz zamanlarda genelde kameramanlara görüntü alması için çok zaman verilmez dolayısıyla kameramanın getirdiği görüntülerde hatalar olması bir yere kadarkabul edilebilir bir durumdur. Fakat kurguda görüntülerin nerdeyse kameramanın çektiği gibi hiç değiştirmeden kullanıldığı anlaşılabilmektedir. İkinci haberin otuz yedi ve elli dördüncü saniyleri arasında iki benzer kamera hareketinin yapıldığı çekimler arka arkaya verilmiştir.[75] Kurgunun da bir yön duygusu ve yön boyutunun olduğu unutulmaması gerekmektedir. Arka arkaya aynı kamera hareketinin verilebilmesi, iki farklı mekanın birbirine bağlanmasıyla olur ve kamera hareketindeki hızın aşağı yukarı aynı olması gerekmektedir. Eğer sağdan sola pan yapılan bir görüntü, yine hareketli başka bir görüntüye bağlanacaksa, bir önceki görüntünün zıt tarafına yapılan

[74] **Ek 32:** Kanal T ana haber bülteni KJ örneği
[75] **Ek 33:** Aynı kamera hareketinin kurguda arka arkaya verildiği görüntüler

kamera hareketli bir görüntü varsa arkasına onun bağlanması daha doğru bir tercih olur. Kamera hareketinin hızı da bu noktada önemlidir. Eğer kameraman çok hızlı ve dengesiz bir kamera hareketi yapmışsa, kurgucunun eğer o görüntüden başka görüntü kullanma şansı vasra, o görüntüyü otomatik olarak silmesi gerekmektedir. Bahsedilen haber kurgusunda, aynı mekanın farklı iki noktasından çekimler birbirine bağlanmıştır. Kameramanın çektiği görüntü sıralaması kurgucu tarafından değiştirilmelidir. Yön ve hareket duygusu, kurguda yeniden yapılandırılan bir süreçtir. Sağdan sola doğru bakan insanların arkasına yine aynı yöne bakan insanların olduğu bir kadraj verilmemesine dikkat edilmelidir. Kurguda zıt yönleri arka arkaya kullanmak yön ve hareket duygusunu bildirir.

Dört dakika yirmi saniye süren üçüncü haberde ise, bir etkinlik konuşmacısının konuşmasına haberde iki dakika yer verilmiştir ve iki dakika boyunca hiç B-roll görüntü kullanılmamıştır. Haberde birçok farklı detay olduğu geri kalan görüntülerden anlaşılabilmektedir. Bu durumda iki dakikalık uzun konuşma çeşitli detay görüntülerle desteklenmesi gerekmektedir. Haber süresinin uzunluğu tam olarak bu analizin konusu olmasa da, haber süresinin uzun olmasına rağmen kurgusunun yavaş ve özensiz olması, haber bülteninin genel anlamda estetik süreçten uzaklaşmasına olanak tanır.

Sekizinci haberden sonra stüdyoya geçiş yapılmadan önce grafik şablonlu özetler bölümü tekrar yayınlanır. Hatırlatma amacıyla tekrar verilen özetlerin, başlangıçta ve kapanış jeneriği girmeden önce olmak üzere en çok iki kez yayına verilmesi yeterlidir. Kanal T ana haber bülteninde 'Öne Çıkan Haberler' başlığı altında verdiği özet haberler, son haberden sonra bir kez daha yayınlanır. Bu durumda haber bülteni içerisinde en başta görüntülü verilen özetlerle birlikte toplam beş kez özet yayınına yer verilmiştir.

Genel olarak kanal T ana haber bülteni kurgusu uzun süreli yavaş kurgulu haberlerden oluşmaktadır. Bir diğer dikkat çeken özellik ise, haber perforesi okunurken hemen hemen hiçbir haberde alttan haber görüntüsünün doğal sesi kısık seviyede de olsa kullanılmamasıdır. Seslerin yayından aniden kesilip doğal sesi uzatmadan perfore sesinin verilmesi sessel estetiğin zayıflamasına yol açmıştır. Haber kurgusunda eğer hiç dip ses verilmeden perfore sesi kullanılsaydı bu o kadar problem teşlik etmezdi ama hemen hemen her haberde perfore sesi yayına çıktığında doğal sesin aniden kesilmesi doğru olmayan bir uygulamadır. Böyle durumlarda, sesin fade out denilen efektle, yavaşça azalarak kısılması ve sonra perfore sesinin yayına girmesi

doğru tercih olmaktadır. Haber KJ'leri, hiçbir haberde değişmemiştir. Her haberin tek bir KJ'sı vardır ve haberin başından sonuna aynı metin verilmeye devam etmektedir. Kurgu ve tasarımdaki estetik öğelerin daha doğru ve daha yartatıcı kullanılmasına özen gösterilmelidir.

Star TV'nin kurgusal öğelerine bakacak olursak, ilk dikkat çeken öğenin renk kullanımı olduğu söylenebilir. Çok renklilik logodan alınmış, tüm görsel tasarıma yayılmış durumdadır. Jenerikte ise bu uygulamanın biraz dışına çıkılmış ve grafiklerde sadece kırmızı ve gri tonları kullanılmıştır. Grafik olarak üç boyutlu animasyonlu bir tasarım tercih edilmiştir.[76] Kanal T ana haber jeneriğindeki dünya animasyonu yerine uzun dikdörtgen ve koridor gibi görünen şekiller tercih edilmiştir. Grafikler arasında koridorda gezermiş gibi kamerayla küp gibi duran şekillerin ve ekranların arasından geçilip daha da genele doğru çıkılarak aslında Star TV'nin logosunun arasında dolaşıldığı belli olur.[77] Jenerikte kullanılan görselliğin, haber olgusu, derinlik, şeffaflık ve çok yönlülük gibi olguların metaforu olarak kullanıldığı sonucuna varılabilir. Başlangıçta iki boyutlu bir animasyonmuş gibi başlayan jenerikte önce kısaca dünya haritası ve soldaki küçük ekranda ise TC Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan görünmektedir. Siyasetçilerin ve gündem yaratan kişilerin haber jeneriklerinde veya haber programları jeneriklerinde kullanılması yaygın bir kullanımdır. Fakat analizler için seçilen örnek kanallar arasından sadece Star TV'de bu uygulamaya rastlanmıştır.[78] Gündeme temsil oluşturacak görüntülerde TC Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ana muhalefet partileri olan MHP lideri Devlet Bahçeli ve CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun görüntüleri kullanılmıştır. Bu isimlerin görüntü olarak seçilmesi her bir siyasi parti eşit olarak yer verildiğini görsel olarak belirtmek için kullanılmıştır. Logoda ve jenerikte yer alan prizma şekilleri de haberin çok boyutluluğunun görsel anlamda kullanımı için seçilmiş en uygun objelerden biridir. Labirentimsi üç boyutlu şekiller ve temsili haber görüntülerinin yer aldığı on saniyelik jenerik, flare efektinun kullanıldığı 'Star Ana Haber' yazısıyla son bulur ve stüdyoya geçilir. Stüdyoya geçildiğinde çok renkli bir görüntüyle karşılaşılır. Görüntü denilirken, onu meydana getiren her görsel unsur, stüdyo-dekor-ekran grafikleri- bir uyum içerisindedir. Stüdyo ekrandayken genel plan ve sunucunun bel

[76] **Ek 34:** Star Tv jeneriğinden bir kare
[77] **Ek 35:** Star Tv jeneriğinden bir kare
[78] **Ek 36:** Star Tv jeneriğinin başlangıç karesi

planı olmak üzere iki plan kullanılmaktadır. Haber KJ'si stüdyodan haber bandına geçildiğine ekrana verilir. Stüdyo görüntüsü ekrandayken, ekranda dört çeşit grafik unsuru bulunmaktadır ve her biri logodaki ve stüdyodaki renklerle uyum içerisindedir. Dört grafik unsuru sağ üst köşede logo, sol alt köşede dijital saat, birkaç saniyeliğine ekranda görünen ve sunucunun isim oyisim bilgisinin verildiği KJ[79] ve zaman zaman ekrana verilen twitter adresinin olduğu şablondan meydana gelmektedir.[80] Twitter bilgisinin verildiği KJ'de mavi rengi tercih edilmiştir. Logo tasarımında da mavi renk ve tonları, logonun alt ve sağ alt kısımlarını oluşturmaktadır. Twitter bilgisinin verildiği KJ'de hem mavidir hem de ekranın sağ alt köşesinde verilmiştir. Sunucu bilgisinin verildiği ve aynı zamanda haber KJ'si olan grafik kırmızı renktedir ve hafif şeffaf bir tasarımdır. Ana haber bülteni KJ'si iki aşamadan oluşmaktadır. KJ, ekrana ilk gelişinde, tamamı nerdeyse kırmızı bir band ve tek satırlık büyük harflerden oluşan kelimelerden oluşmaktadır.[81] Haber görüntülri ekrana geldikten birkaç saniye sonra perfore sesi verilir ve perfore sesiyle beraber kırmızı band ve tek satırlık cümle küçülürken, altta kalan küçük beyaz band büyür ve KJ'nin ikinci satır yazısı ortaya çıkar. [82] KJ'nin sol kenarda beyaz olan bölümde koyu gri renkte prizma objeleri de kullanılmıştır.

Özel kanal olmasıyla, haber kurgusu daha da bireyselleştirilmiş ve dramatikleştirilmiş haliyle verilebilmektedir. Birinci haberde bir şehit haberi vardır ve hem şehit düşen askerin fotoğraf görüntüsü ara sıra diğer görüntüler üzerine kullanılmıştır hem de haberde perforeciden ayrı bir başka kişi şehitin ölmeden önceki sözlerini seslendirirerek haberi bireysel bir öykü haline getirmişlerdir.[83] Star TV ana haber bülteninin kurgu yapısına bakıldığında, haber metinlerinin, kamera çekimlerinin ve kurgunun haberi en yalın haliyle değilde, bir öyküymüş gibi kurgulandığına dikkat ederiz. En az bilgi kadar bir önemli öğe daha vardır ve o da ne hissedildiğini göstermektir. Şehit haberleri, yoksulluk haberleri, engelli bireylerin haberleri konuları gereği bu tarz işlenmeye elverişli oldukları için haberler insanların duygularına hitap edecek ve hatta onları manipüle edecek şekilde aktarılır. Dikkati görsel olarak daha

[79] **Ek 37:** Ana haber sunucu bilgisi KJ'si
[80] **Ek 38:** Twitter bilgisi KJ'si
[81] **Ek 39:** Ana haber kj'si birinci slayt
[82] **Ek 40:** Ana haber kj'si ikinci slayt
[83] **Ek 41:** Star Tv ana haber bülteni birinci haberde dramatikleştirilmiş kurgu

çok çekmek için görsel efektlerden bolca yararlanılmıştır.[84] Bültende daha önceden yapılmış olan bir özel haber tekrar yayınlanmıştır. Yaklaşık sekiz buçuk dakikalık haberde haber sunucusu, polis ve askerle terörle çatışmaların yaşandığı Yüksekova bölgesine gitmiş ve röportajlarla, B-roll görüntülerle döşeli belgesel niteliğinde bir haber kurgusu ortaya çıkartılmıştır.[85] Genel anlamda yapılacak analiz, estetik öğelerin her birinin kendi içerisinde güzel olduğu gibi bütünle birleşince de ortaya izlenilmesi güzel, akıcı ve sürükleyici bir haber bülteninin çıkartılmış olmasıdır. Kanal T'deki var olan devamlılık gibi kurgusal sorunlar, Star TV'nin haber kurgusunda da sayısı az da olsa rastlanmaktadır. Görüntüyü oluşturan tüm estetik öğelerin her biri kendi içinde ilgi çekebilir niteliktedir. Bütün olarak bakıldığında ise öğeler kurumsal kimliğe katkıda bulunacak şekilde seçilmişlerdir. Fakat tüm öğelerin başarılı bir şekilde kullanılması estetik sorunların olmayacağı anlamına gelmez. Bu noktada atılan her adım tercihe girer. Özellikle dram gücü yüksek haberlerde olayın kendisi izleyiciye bilgi bağlamında aktarılmışken, haberler görüntü tekrarlarıyla uzatılmaktadır. Bilinçli olarak vurgulanmak istenen anı haber içerisinde birkaç kez tekrar ederek verilen bilgi dışında, izleyiciyi varılması gereken bir duygu haline yönlendirmeye çabalanmaktadır. Estetik sorunu burada devreye girer. Eğer birşey iyi bir şekilde verilmişse, onu tekrar etmek estetiğe hizmet etmez. Görsel ve sessel olarak göze güzel gelen ve estetik olan arasındaki ayrım budur.

3.2.1.2 Çekim – Aydınlatma:

Başka bir estetik öğe olan çekim, yani kameranın verdiği görüntüde Kanal T ana haber bülteninde bazı estetik sorunlara rastlanmıştır. Bunlardan birincisi stüdyo görüntüsüyle ilgilidir. Arka planın siyah olması tercih edilen bültenin dekor uygulaması ve sunucunun duruş şekli ve duruş pozisyonu derinliğin hissedilmemesine neden olmuştur. Aynı zamanda kadrajsal bir problem söz konusudur. Arka planda dikey bir yön duygusu vardır ve bu dikey çizgilerin panellerin arasında daha büyük bir miktarda siyah boşluklar vardır. Sunucunun sağdaki siyah boşluğa yerleştirilmesi daha uygun ve onu arka planda dikey olarak başına inermiş gibi görünen sarı renkli panelden kurtarmış olurdu.[86] Haber kadrajında sunucunun illa ki görüntünün ortasında durması gerekmemektedir. Bir çerçeveleme sorunu da ekranda duran öğelerden

[84] **Ek 42:** Haberlerde kullanılan görsel efektlere bir örnek
[85] **Ek 43:** Özel haberde ekranın ikiye bölündüğü kurgu örneği
[86] **Ek 44:** Kanal T ana haber bülteni stüdyo görüntüsünden bir kare

kaynaklanmaktadır. Ekranda yarısını gördüğümüz laptop, prompterın sunucu tarafından idare edilmesi için orada bulunmaktadır. Burada bir sorun yok fakat laptopun duruş şekli sunucunun kolunu kapatmaktadır. Arka plan ise siyah olduğu için orada sanki bir karartı tarafından sunucunun eli yutuluyormuş gibi bir görüntü söz konusudur. Sunucunun kadrajın sağında durup elini görebileceğimiz şekilde bir ayarlama yapılabilirdi. Sunucunun solunda bulunan Kanal T logolu bardağın estetik olarak görüntüye ve kurumsal kimliğe bir katkısı yoktur. Görüntüde bazı objeler nötr durumdadır. Yani görsel olarak bir zararı yoktur fakat bir yararı da yoktur. Aynı görüntüyü aydınlatma açısından ele aldığımızda, doğru pozlandığını fakat renk değerinin sarı tonlarına kaçtığını farketmek mümkündür. Renk sıcaklığını ve genel tonlamada bu sonuca, sunucunun yüz ve ten rengine (skin color) bakarak varılabilmektedir. Eğer bir görüntüde siyah ve beyaz öğeler fazlaysa genel renk tonunun sıcak mı ya da soğuk mu olduğu kanısına varmak zorlaşır. Bu gibi durumlarda, görüntü ve kamera dilinde ten rengi denilen öğe devreye girer. Sunucunun yüz ve ten rengi olması gereken renge en yakın tonlamada olmalıdır. Bu bazen bir tercih meselesi de olabilir. Bir kanal genel olarak sıcak renk tonlarını seçmeyi kullanabilir. Bu yapılsa bile ten renginin gerçeğe en yakın haliyle durulmasına yine de dikkat edilmelidir. Kanal T ana haber bülteni stüdyo görüntüsündeki sarılık, kameranın iç ışık ayarından veya stüdyodaki ışıkların farklı kelvin değerleri olmasından kaynaklanabilir.

Stüdyonun çekim öğelerinden çıkıp haber görüntülerinin olduğu çekimlere bakıldığında ciddi anlamda estetik yoksunluğu olduğu gözlemlenebilmektedir. Özellikle birinci ve ikinci haberlerde çok sık kullanılan kamera hareketleri, ve gereksiz yere çok sık yapılan zoom in-zoom out teknikleri, izlemeyi zorlaştırmaktadırlar. Kamera hareketleri ve optik kaydırmalar (zoom in-zoom out) bir çekimde en az uygulanması gereken tekniklerdir. Eğer yapılacaksa bile, yapılırken mümkün olduğunca düz ve titremeden yapılması gerekmektedir. O yüzden kameramanın bir gözü daima kamera ekranının dışında, bulunduğu mekanda olması gerekir. Bir kamera hareketine başlanmadan önce nerede durulacağının kameramanın bilmesi veya öngörmesi gerekmektedir. Bulunduğu ortam müsaitse, kameraman kayda girmeden önce hareket testi yapması yararlı bir uygulamadır. Kamera hareket etmeden önceki kadraj neydi ve hareket bitiminde kadraj nasıl görünmektedir soruları, bir kamera hareketini yapmadan önce zihinde cevaplanması gereken sorulardır.

Kamera görüntüsü, kamera kullanıcısının eline geçtikten sonra düşünülecek birşey değildir. Olaylı haberler de kamera kullnımı daha serbest ve doğaçlama olabilmektedir fakat Nadi Kafalı'nın da belirttiği gibi, 'görüntü duyum yeteneği' bir kameramanda veya işi görüntü oluşturmak olan tüm kişilerde olması gereken bir niteliktir. Bu nitelik zamanla öğrenileceği gibi, kimi teknik düzeyi iyi olmayan insanda bile varolabilen bir niteliktir. Sanat, bu niteliğin bilinçli veya bilinçsizce kullanıldığı yerde başlar.

Star TV ana haber bültenindeki görüntüler canlılık ve parlaklığa dayanmaktadır. Stüdyonun geniş olmasının verdiği avantaj iki kamera açısı kullanılmıştır. Bunlardan biri genel planda hareketli olan kameradır diğeri de sunucuyu bel planda gören ve sığ alan derinliği kullanan kameradır. Bülten süresince her iki açıdaki kamera da çok yavaş bir kamera kaydırma hareketiyle sunucuya yaklaşmaktadırlar. Bu kamera hareketleriyle izleyici dikkatini sunucu üzerinde daha çok toplamaktadır. Zoom (optik kaydırma) ile dolly (kamera hareketi) benzer hareketler olmasına rağmen ikisinin yarattığı duygular birbirinden farklıdır. Zoom tekniğinde hareket aslında kameranın içerisinde gerçekleşen bir harekettir. Zoom in veya zoom out yapıldıkça görüntünün perspektifi değişmez. Zoom yapılan obje ekranda büyüdükçe arka plan da ona paralel olarak büyümektedir. Dolly hareketi yapıldığında ise, kameranın objeye yaklaşması veya uzaklaşması sözkonusudur. Hareket yapıldıkça perspektif değişir ve daha çok insan gözüne benzer bir deneyimdir. O yüzden stüdyoda yapılan dolly hareketi, izleyiciye daha bireysel bir tecrübe yaşatmaktadır. Sadece Star Tv için değil, analizlerde örnek olarak seçilen diğer Türkiye televizyon kanallarında da zoom hareketi yerine, stüdyonun genişliğinin verdiği avantajla dolly hareketi kullanılmaktadır. Analizlerimizdeki örnek kanallar arasında dolly'nin en derinlikli olarak kullanılan örnekleri TRT 1 ana haber bülteninde olmuştur.

Star TV ana haber bülteninin yirmi üçüncü dakikasında sunucunun yakın plan yüzü verilmektedir. Görüntü, stüdyoda sığ alan derinliği kullanımına iyi bir örnek oluşturmuştur.[87] Yakın plan, sunucunun izleyenle daha duygusal bir bağ kurmasına olanak tanır. Yakın plan anounsundan sonra ikinci bir kameraya dönüp bel planından

[87] **Ek 45:** Stüdyo sığ alan derinliğine bir örnek

sunum yapılmaya devam edilmiştir. Genel anlamda Star TV haber bülteninin hem stüdyo hem de dış mekan haber çekimlerinde görsel detaylara yeteri kadar yer verilmiştir. Yapılan özel haberlerde fotoğrafik değeri yüksek kompozisyonlar da kullanılmıştır.[88]

3.2.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler:

Kanal T mekan kullanımı bakımından incelendiğinde, kanalda sade bir görselliğin tercih edildiğini söylemek mümkündür. Dar bir alanda, çok fazla görsel öğe kullanmadan minimal bir yaklaşımla dekor oluşturulmuştur. Siyah arka fonun varlığını belli eden tek öğe dikey çizgiler halinde aşağıya akan pano olmuştur.[89] Burada sorun dekordan dolayı değil de kameranın pozisyonundan ve sunucunun durduğu yerden kaynaklanmaktadır. Göze güzel görünmeyen öğeler bile fotoğrafik bir kadraj uygulamsayıla değişime uğrayabilir. Bir görüntüyü estetik yapmak için çok fazla etmen vardır ama bunlar dağınık bir şekilde kullanıldığı zaman ortaya insnaı çeken bir sonuç çıkmaz. Mekanda renk unsuru olarak siyah ve sarıya kaçan çizgisel tonlar kullanılmıştır. Jenerik ve logonun etkisinden sonra siyah fonun ağır bastığı bir görüntüye geçince bütünselliğin bağı kopmuş gibi durmaktadır. Bu kullanımın yanlış bir kullanım olduğu yine de söylenemez. Estetik kıvamı tartışılır olsa da standart kelimesi stüdyo ve dekor uygulaması için kullanılabilecek bir kelimedir.

Star TV'nin mekan kullanımına bakıldığında ise ilk etapta renkler dikkat çekmektedir.[90] Kaliteli bir görüntü oluşturulmuşsa bile, birçok rengin bir arada kullanılması riskli bir tercihtir. Fakat logo tasarımında olduğu gibi, birçok renk, bütünün konseptine de uygun olarak iç içe harmanlanmış durumdadır. Dekor yapısı, yatay bir derinliğe ve oval bir şekle sahiptir. Renkler arasında görüntüde en fazla yer verilen renk kırmızıdır. Gradyan dolgu yapısı stüdyoya da yansımıştır. Stüdyodaki renk dağılımı daha çok sarı, turuncu ve kırmızı arasındadır. Arka planda yatay panel erkanda logodaki prizma şekilleri üç boyutlu tasarım olarak yer almaktadır. Tüm bu görsel unsurlar etkili bir görüntü oluşturmuşsa bile uzun süre bakıldığı takdirde rahatsızlık verebilecek kadar çok renk mevcuttur. O yüzden stüdyonun genel planda verildiği anlar kısa tutulmaktadır. Yakın planda ise, sığ alan derinliğinin verdiği

[88] **Ek 46:** Star TV Özel haber fotoğrafik kare örneği
[89] **Ek 47:** Kanal T stüdyo dekorundan bir kare
[90] **Ek 48:** Star TV ana haber stüdyosundan bir kare

etkiyle, renkler arka planda fon görevini üstlenirken dikkatler sunucuda toplanmaktadır.[91] Yeri geldiğinde estetik, rahatsız edici olabilmektedir.

3.3.1 İki Tematik kanal olan NTV – KANAL SİM Karşılaştırması:

Analizin son bölümünde ise, NTV ve Kanal Sim olmak üzere iki tematik kanal incenelenecektir. Diğer analizlerdeki gibi estetik öğelerin değerlendirilmesine geçmeden önce logolar incelendiğinde iki kanalın da logoları arasında biçimsel bir benzerlik olduğu görülmektedir.[92] Her iki logoda da ilk harfler dünya metaforu olarak kullanılan küre biçimli bir şeklin içerisindedir. Kanal Sim'deki logo da, diğer küre şekilli logolardan (NTV ve Kanal T) farklı olarak, küre şekli tamamlanmaz ve kürenin sol üst kısmı açık bırakılmıştır. İlk etapta bir dünya görselini andırsa da dikkatli bakıldığında logonun yazıları dışında kalan kısmı, dünyadan ziyade dosyaya konmak üzere hazır olan delikli bir belgeyi andırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında logonun aslında dosya metaforu olarak kullanıldığı söylenebilir ve haber olgusunun kendisiyle de çok yakından ilintili olmuş olur. Kenarı delgeçle delinen belgeler dosyalandırma için hazır edilmektedirler. Haber denilen olay aslında bir tür belgeseldir ve belgeye dayalıdır. Hayatta her şey bir belgesel konusu olabileceği gibi, haber konusu da olabilir. O yüzden Kanal Sim logosunun tasarımı hem dünya hem de belge metaforunu barındırdığı için, basit bir şekille derin bir algı yaratılmış olduğu söylenebilir. Logoda; gri, beyaz ve kırmızı olmak üzere üç renk kullanılmıştır. Analiz için örnek olarak seçilen televizyon kanalları arasında logoda gri renk kullanılan tek kanal, Kanal Sim'dir. Serttaş (2009, 75.), gri renginin ciddiyeti temsil ettiğini ve diplomasinin rengi olduğunu belirtmektedir. Bu da kanalın 'çok taraflı haber kanalı' sloganıyla örtüşen bir renk seçimi olmuştur. Genelde televizyon kanalları haber bültenlerinin 'tarafsızlık' ilkesine duydukları bağımlılık ile tanıtımlarını yaparlar. Fakat gerçekte en basit bir haberdeki küçük bir seçki bile, haberin her halükarda ideolojik seçimlerden ibaret olduğu ortaya çıkmaktadır. Kanal Sim'de bu konuda açık bir şekilde çok taraflılık üstünde durulmuş ve bilerek çok anlamlı bir ifade seçilmiştir. Slogan, hem habere taraf olmayı çağrıştırmakta hem de haberin bir çok boyutu olduğunu hatırlatmaktadır. Sloganla birlikte logodaki renklerin ve biçimlerin de çok taraflılık, ciddi ama enerjik bir yayın içeriği olduğu sonucu çıkarılabilmektedir. Gri

[91] **Ek 49:** Star TV ana haber stüdyosundan suncunun bel planında olduğu bir kare
[92] **Ek 50:** Kanal Sim ve NTV logoları

ve kırmızının bir arada kullanılması hem anlamsal olarak hem de renk tonu olarak bir kontrast oluşturmuştur. Bu kontrastın bir araya gelmesi bile 'çok taraflılık' olarak ironik bir algı yaratabilmektedir.

NTV'nin logosunda ise dört parçadan oluşmuş mavi bir küre ve sarı renkli yazı bulunmaktadır. Serttaş'ın (2009, 74) belirttiği gibi, mavi; renk olarak ciddiyetin yanında derinliğin de sembolüdür. Sarı ise geçiciliği ve çabukluğu temsil etmektedir. Bu iki rengin logoda bir araya gelmesi kurumun güçlülüğünü sembolize etmekte ve aynı zamanda tematik bir kanal olarak haber yayın kuruluşu olduğu için, haberi en hızlı ve derin bir şekilde aktarma misyonunu kapsamaktadır. NTV logosunda kenarları keskin ve köşeli bir font tercih edilirken, Kanal Sim logusunun yazılı kısmında biraz daha kavrımlı ve yuvarlak kenarlı bir font kullanılmıştır.

3.3.1.1 Kurgu – Grafik Tasarım:

Kanal Sim'in ana haber bülteni jeneriği on altı saniye süresiyle analizlerdeki örnekler arasından en uzunu olmuştur. Kanal Sim jeneriği, analiz için seçilen diğer örneklerden uygulama olarak başka farklılıkları da barındırmaktadır. Jenerikte, diğer örneklerden farklı olarak ana haber başlığı yerine 'Kanal Sim Haber' başlığı tercih edilmiş ve başlığın hemen altında 'Kıbrıs'ın Çok Taraflı Haber Kanalı' sloganı yer almıştır.[93] Slogan kullanımı haber bültenleri jeneriklerinde nadiren rastlanan bir durumdur ve analizdeki diğer örneklerde böyle bir uygulama yoktur. Bir diğer farklı uygulama da kanal adının ve sloganın jenerikte seslendirilmesidir.[94] Farklılıklar her zaman estetik sonuçlar getirmemektedir. Jeneriğin süresi biraz uzun olmakla beraber animasyonda kullanılan objelerin hareketleri tekrara girmiştir. Fakat müzikle beraber animasyonun senkron halinde olması bu uzun sürenin ve tekrara giren hareketlerin hissedilmemesini sağlamaktadır. Jenerikte güzel bir ritm duygusu sağlanmıştır. Üç boyutlu bir dünya animasyonu, katman katman halkaların içerisinde hem yakın planda, hem de animasyonun tümü görülecek şekilde genel planda verilmiş ve haberin küresel olduğu duygusuna gönderme yapılmıştır. Mavi kullanımının hakim olduğu jenerikte kırmızının kullanıldığı tek an haber yazısının göründüğü andır. Logodaki

[93] **Ek 51:** Kanal Sim ana haber jeneriğinden bir kare
[94] **Dipnot:** Yayın aynı zamanda radyodan da verildiği için seslendirme kullanma ihtiyacı hissedilmiştir.

renklerin hepsinin kullanılma zorunluluğu olmasa da analizlerdeki diğer örneklerde bütün kanalların logo, jenerik ve KJ'de aynı renklerin kullanıldıklarına dikkat edilmiştir. Kanal Sim ana haber bülteni jeneriği ritim duygusu yüksek, hareketli bir jenerik olmasına rağmen dünya animasyonunun çok sık kullanılan bir figür olmasından dolayı tematik bir kanal olarak farklılık meydana getirememiştir. Tematik kanallarda biriciklik, görsel uyum ve içerik derinliği daha özenle aranılan estetik öğelerdir. Çünkü içerik olarak yayın politikası daha belirgin kanallardır. Analiz için seçilen iki temtaik kanal NTV ve Kanal Sim haber kanalları olduklarından doalyı, özellikle haber bültenlerinde farklılıkların orijinallik boyutunda kendilerini göstermesi gerekmektedir.

Kanal Sim haber jeneriği sonrasında stüdyoya geçiş yapılmakta ve plan değişikliği olmadan ilk haber bandı ekrana gelene kadar KJ verilmemektedir. Stüdyo görüntüsü yayındayken ekranda görünen iki grafik öğesi vardır. Bunlardna biri logo, ikincisi de sürekli haber akışının yapıldığı ve içerisinde dijital saatin yer aldığı alt bantdır.[95] Genel olarak ekrana bakıldığında jenerikteki mavinin de alt bantdaki tasarımda yer aldığı ve stüdyo dekoru olarak mavi fonda dünya görseli olduğunu görürüz. Sıcak ve soğuk renklerinin birleşiminin olumlu bir zıtlık etkisi bıraktığı söylenebilir. Zıtlık, hem görsel tasarıma derinlik katması, hem de haber olgusunun 'çok taraflılık' vurgusuna gönderme yapması bakımından estetik bir değer kazandırmaktadır. Kanal Sim'in haber KJ'si tasarımında kırmızı, mavi ve gri olmak üzere üç renk görselliğe hakimdir.[96] Logodaki gri renk, tasarımın geneline hakim olan renktir. KJ, kırmızı bant ve gri bant olmak üzere iki parçaya ayrılmış durumdadır. Bu renklerin geri kalan kısmında ise mavi bir şablon kullanılmıştır. KJ tasarımı göze güzel görünüyorsa bile genel olarak ekrana bakıldığında grafiksel öğeler birbirinin içine girmiş ve karışıklık varmış gibi görünmektedir. Bunun sebebi tasarımın iyi fakat uygulamada sorun olmasından kaynaklanmaktadır. KJ arka fonunda çok hareketli bir grafik animasyon vardır ve bu düzensiz hareket, izleyicinin dikkatini bilgi yazısından koparmaya sebep olmaktadır. Tasarımın en solunda, gri şablonun içerisinde dönen bir dünya animasyonu ve tasarımın geir kalanında arka planda haret halinde olan çizgiler, ekranda durağan görüntüler oldukça ilginin haberin kendisinden çıkıp grafiklere kaymasına neden olur. Eğer haber kurgusunda görüntüler yavaş yavaş değişiyor,

[95] **Ek 52:** Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görüntüsünde yer alan grafik öğeler
[96] **Ek 53:** Kanal Sim haber KJ'si

devinim yavaş bir şekilde ilerliyor ve kadrajdaki görüntü uzun süre değişmeden kalıyorsa, dinamizmi artırmanın yolu olarak hareketli bir grafik KJ ekrana yansıtmak estetik açısından doğru bir karar olmadığı söylenebilir. Sınırlı televizyon ekranında, dikkat neye yoğunlaştırılmak isteniyorsa, o öğelere yoğunlaşılmasında ve o öğenin de temiz, anlaşılır olması önem arz etmektedir. Kanal Sim haber KJ'sinde değinilmesi gereken başka bir husus, yazı fontlarıdır. Fontlar, iddialı ve geniş bir şablonun içerisinde silik kalmıştır. Kenarları keskin ve belirgin bir KJ şablonunun içerisinde yazı karakterinin küçük ve kenarsız, yuvarlak hatlı bir yazı karakterinin seçilmesi, yazıyı okunabilir olmaktan uzak ve psikolojik etki olarak güçsüz kılmıştır. Diğer analiz örneklerinde daha önce yazı karakteri ile ilgili çok detaya girilmemiştir çünkü genel tasarım içerisinde yazıların etkisini göstermemesi gibi bir problemleri yoktu. Kanal Sim haber KJ'sinde ise yazı karakterinin ve font büyüklüğünün yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Sol kenarda yer alan 'Kanal Sim Haber' başlığı ise, jenerikte göründüğü haliyle kullanılmıştır fakat genel anlamda KJ'nin çok parçaya ayrılmasına neden olmuştur. Görsellikte uyum, sadece renklerle değil, aynı zamanda biçimle de ilgilidir. Analizde başka örneklerin incelenmesinde de daha önce değinildiği gibi, görsel öğelerin tek başına güzel olması, bütünün içerisinde güzel duracağı anlamına gelmez. Güzel olanı daha da güzel etmek için çaba gösterildiğinde, güzele darbe vurulmaya başlanmış demektir.

Kanal Sim'deki kurgusal yapıya bakıldığında, özel haberler dışında, kurguların bir çoğunun yavaş, tek düze ve çok az görüntü kullanımıyla yapıldığını söylemek mümkündür. Örnek olarak KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın bir davette yaptığı konuşmanın birinci haber olarak verildiği haber dört dakika elli sekiz saniye sürmesine rağmen kurguda başka hiç bir detay görüntüsü veya B-roll görüntü kullanılmamış ve KJ bilgisi baştan sona aynı kalmıştır. Görüntüde kamera sadece bir kez konuşmacı dışındaki bölümü göstermiştir ve yaklaşık üç buçuk dakika kadar konuşmacı, yani cumhurbaşkanının bel planındaki görüntüsü verilmiştir.[97] Dört dakika elli sekiz saniye süren haberin başında yirmi sekiz saniyelik bir perfore bulunmaktadır. Bundan sonraki kısımda Cumhurbaşkanı Akıncı'nın kendi sesinden detaysız, yazı bilgisi değişmeden ve başka bir seslendirme yapılmadan dört buçuk dakika devam etmektedir. Neyin önemli olup neyin önemli olmadığı haber

[97] **Ek 54:** Kanal Sim 27.05.2016 tarihli ana haber bülteninin birinci haberinden ekran görüntüsü karesi

merkezinin takdiridir fakat böyle uzun bir haberin bu kadar bakir ve yavaş bir şekilde sunumu, hem izleyeni zorlar hem de genel anlamda tematik haber kanalı kurgusundan estetik olarak geride kalmasına sebep olur. Bir başka haberden kurgunun estetik anlamda iyi olarak kullanıldığı bir örnek vermek gerekirse, aynı bültenin yedinci haberinde, CTP tarafından Türkiye'den KKTC'ye gelen su hakkında yapılan açıklama, arşivden birçok görüntünün toparlanıp kurgulanmasıyla ekrana taşınmıştır. Hem parti binasından, hem parti içi toplantılardna hem de bahsi geçen suyun bulunduğu mekandan görüntüler birkaç saniyede bir değişecek şekilde kurgulanmış ve böylelikle izlemesi kolay, akıcı ve haberin kolayca anlaşıldığı bir haber olmuştur. On birinci haberde, yağmurlu havanın haberi yapılmış ve ülkenin farklı noktalarından çekilmiş görüntüler kurgulanıp yayına verilmiştir. Diğer haberlerden farklı olarak, haberde çekilmiş görüntülerin doğal sesleri de bazen fon oluşturacak şekilde, bazen de perforesiz tamamen doğal sesle bültende yer bulmuştur. Bazı haberlerin uzun ve yavaş olmasının ve grafik öğelerin gözden geçirilmesi gereksiniminin dışında kurgu hızı daha yüksek olan haberlerde kesme noktaları, detayların kullanımında fazla bir probleme rastlanmamıştır.

NTV'nin grafiksel ve kurgusal estetiğine bakacak olursak, sekiz saniyelik jenerikte sadece logodaki sarı ve mavi renklerinin kullanıldığını görmekteyiz. Jenerikte soyut ve çizgisel bir yaklaşım tercih edilmiştir. İzlendildiği anda ne olduğu tam farkedilmeyen çizgiler, jenerik sonunda NTV logosunu oluştururlar.[98] Haber jeneriğinde, böylelikle, haberin ne olduğunu veya ne olabileceğini anlatmaktan çok, kurumsal kimliği ön plana çıkarıp sadece 'ana haber' başlığı atmak estetik olarak yeterli olabilmektedir. Yine de bir dünya vurgusu yapma gerekliliği jenerikte sezilmiştir. Çizgilerin oluşturduğu şekle biraz dikkatle bakılırsa, logo oluşmadan önce çizgilerin dünya haritası oluşturduğu gözlemlenmektedir.[99] Böylelikle dünya figürü ve küresellik olgusu, analizdeki bütün kanallar arasında BRTK 1 hariç, kendine yer bulmuştur. NTV ana haber jeneriği, üç boyutlu şekiller ve üç boyutlu kamera hareketleriyle desteklenmiştir ve çizgiler arasına inildiğinde, koridora ve labirente benzeyen bir görüntü meydana gelir. Benzeri bir kullanım Star TV'de de vardı fakat Star TV jeneriği çeşitli görüntülerle desteklenmiş durumdaydı. NTV'de ise tamamen biçimsel ve soyut, çizgisel bir çalışma söz konusudur.

[98] **Ek 55:** NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare
[99] **Ek 56:** NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare

NTV ana haber bülteninde sekiz saniyelik jenerik sonrası stüdyo anonsuna geçiş yapılır. Stüdyoda, haberlere geçilmeden önce özetler, o an sunucu tarafından stüdyoda verilir. Boy planında sunucu anons yaparken, arka plandaki panel ekranda sunucunun o an anlattığı konuya ve habere göre arka planda kare içerisinde görseller belirmektedir.[100] Her konu başlığı için bir görsel verilir ve görsellerin hepsi o an anlatılan haberin hareketli özet görüntüleridir. Anlatılan haber önce daha büyük bir kare şablon içerisinde mavi fonun içinde belirmektedir.[101] Bir iki cümlelik bir sunumdan sonra diğer habere geçilir ve öncesinde ekranda büyük kare şablon içerisinde olan görüntü küçülüp arkaya geçer ve büyük kare şablon içerisine bir sonraki haber görüntüsü gelir.[102] Toplamda dört haberin özeti verilir ve arka plandaki görüntüler bu anlatımla senkronize olmuş durumda büyür ve küçülürler. En son sunumu yapılan haber özetinin ardından, dört kare şeklinde görüntü eşit boyutta olur ve arka fonda soldan sağa doğru kayarak ekrandan kaybolurlar.[103] Bir dakika yedi saniyelik özet sunumundan sonra haberlere geçilir. Haberlere geçerken dört saniyelik kısa bir jenerik ekrana gelir ve ardından jeneriğin içerisinden bir efektle stüdyo görüntüsüne geçiş yapılır. Stüdyoya geçiş yapıldığında arka fon şablonunun içerisinde bu kez haberle ilgili olarak hareketli görüntü yerine fotoğraf yer alır.[104] Analizi yapılan kanallar içerisinde NTV'nin ekran arayüzü diğerlerine göre çok daha interaktif bir şekilde yer almaktadır. Stüdyo görüntüsü yayında iken, ekranda üç grafik öğe bulunmaktadır. Sağ üst köşede logo, sol üst köşede dönüşümlü olarak ekrana gelen saat, döviz ve borsa bilgileri, en altta ise sürekli güncel haberlerin verildiği bilgi bandı yer almaktadır.[105] En alttaki bant, diğer kanallardan farklı bir uygulama yaparak her haberin hangi konuyla ilgili olduğunu belirtmesi bakımından beş farklı renk kullanılmıştır. Beş renk ve kullanım alanları şu şekilde belirlenmiştir:

1- Koyu gri: Gündemin içerisinden haberler için[106]

2- Mavi: Ekonomi haberleri için[107]

---

[100] **Ek 57:** NTV ana haber bülteni özet uygulaması 1
[101] **Ek 58:** NTV ana haber bülteni özet uygulaması 2
[102] **Ek 59:** NTV ana haber bülteni özet uygulaması 3
[103] **Ek 60:** NTV ana haber bülteni özet uygulaması 4
[104] **Ek 61:** NTV ana haber bülteni arka plandaki fonda fotoğraf uygulaması
[105] **Ek 62:** NTV ana haber bülteni ekran arayüzü uygulaması
[106] **Ek 63:** NTV altband uygulaması 1
[107] **Ek 64:** NTV altband uygulaması 2

3- Yeşil: Spor haberleri için[108]

4- Cyan (cam göbeği) renk: Hava durumu için[109]

5- Kırmızı: Son dakika gelişmeleri için[110]

NTV ana haber bülteni KJ'si, haber videoları ekrana geldikten sonra görünmektedir. Analizdeki bütün televizyon kanalları içerisindeki en minimal KJ tasarımı NTV'ye aittir. Logo, jenerik ve stüdyo renkleri yerine sadece kırmızı renk grafik üzerine küçük harf yazılar tercih edilmiştir. Yazılar küçük harf olmasına rağmen, boyutları büyüktür ve başlıktaki kelime sayısı azdır. NTV'nin haber ekranı en interaktif ekrana sahip olmasına rağmen, yani en çok bilgiyi aynı anda grafiklerle vermesine rağmen, en temiz ekran arayüzüne sahip kanal olduğu yorumuna varılabilir. Haber KJ'si iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada daha az kelimenin daha büyük harflerle kullanıldığı ilk satır ekrana gelir.[111] İkinci aşamada, birinci satır küçülmeye başlarken şablonun altına ikinci satır yerleşir.[112] Böylelikle bir ana başlık bir de altbaşlık ekranda olmuş olur. KJ'nin biraz daha farklı bir kullanımı ana haber bülteni yayında olduğu sırada gelen son dakika haberlerinde görülür. Son dakika haberi, ekranda var olan KJ'nin sağ üst köşesinde 'Yeni Gelişme' adıyla yer alır.[113] KJ ile ilgili eklenecek son bir farklı uygulama da, şehit haberlerinde normalde kırmızı olan KJ bandının siyah olarak kullanılmasıdır.[114] Haber bülteni içerisinde görüntülü canlı bağlantı da yapılmıştır. Görüntülü canlı bağlantı şablonunda, arka planda renk olarak mavi ve tonları kullanılmıştır.[115] Arka plandaki görüntü yavaş bir şekilde dalga efekti verilmiş gibi hareket etmektedir. Kanal Sim'de KJ tasarımının içerisinde yer alan hareket halindeki çizgiler animasyonun hızlı ve dikkat dağıtıcı şekilde kullanılmasına örnek iken, NTV'de arka planda hareket eden animasyon olumlu bir örnek olarak gösterilebilir. Grafik kullanımı açısından NTV haber bülteninde üstünde durulacak son örnek, haber üstüne görüntü olarak verilen grafik şablon örneğidir.[116] Grafik şablon, konuyla ilgili henüz çok haber görüntüsü olmadığında veya haber çok kısaysa kullanılan bir şablondur. Renk tercihi olarak

[108] **Ek 65:** NTV altband uygulaması 3
[109] **Ek 66:** NTV altband uygulaması 4
[110] **Ek 67:** NTV altband uygulaması 5
[111] **Ek 68:** NTV ana haber KJ'si uygulaması 1
[112] **Ek 69:** NTV ana haber KJ'si uygulaması 2
[113] **Ek 70:** NTV yeni gelişme KJ'si
[114] **Ek 71:** NTV şehit haberleri KJ uygulaması
[115] **Ek 72:** NTV canlı bağlantı şablonu
[116] **Ek 73:** NTV grafik haber şablonu örneği

logodaki gibi sarı ve mavinin tonları tercih edilmiştir. Minimal bir kullanım söz konusudur. Telefon bağlantısında kullanılan grafik şablonda, herhangi bir hareketli animasyon yoktur. Buna rağmen görüntünün durağanlığı can sıkıcı boyutlara ulaşmamıştır. Özellikle grafik öğelerinin olduğu ekran arayüzünde, kurumsal kimlik hep ön planda tutulmuş ve en ince ayrıntısına kadar her renk iletişim kurarcasına tasarımlarda kullanılmıştır.

NTV'nin genel kurgu yapısı haberi olabildiğince yalın, akıcı fakat dramatikleştirmekten uzak durarak haberi anlatmak şeklindedir. DSF haber formatı NTV'de yayın esnasında sıkça başvurulan bir yöntemdir. Sürekli hızla gelen son dakika gelişmeleri için son gelen görüntüler hızlı bir şekilde kurgulanıp sadece ses ve görüntü olarak yayına verilir. Sunucu ise o an kendisine verilen verileri okumaya başlar veya canlı bağlantıda muhabir haberi anlatırken, üstte görüntüler akmaya devam etmektedir. NTV gerek kurgu yapısı gerekse bunları ekran arayüzünde grafik öğelerle kullanması bakımından, televizyonda estetiğin nasıl yer alacağının cevaplanması açısından en iyi örneklerden birini teşkil etmektedir.

3.3.1.2 Çekim – Aydınlatma:

Kanal Sim'in çekim ve aydınlatma analizine stüdyo ekranından başlanacaktır. Jenerikten hemen sonra sunucu bel planında kadrajdadır ve bülten boyunca başka bir plan kullanılmamıştır.[117] Görüntüye ilk bakıldığında dikkati çeken ilk şey derinlik hissinin olmamasıdır. Sunucu ve dekor arasında neredeyse hiç mesafe bulunmamaktadır. Bunun sonuçlarından biri olarak, sunucunun gölgesi dekorun üstüne düşmektedir ve bariz bir şekilde görüntüde belli olmaktadır. Aynı görüntüye aydınlatma açısındna bakıldığında, bu defa dikkati çeken ilk öğenin sunucunun ten renginin sarıya yakın çıkmasıdır. Genel olarak görüntüde sıcak tonların kullanılması tercih meselesidir fakat ekranda sunucunun yüzünün veya ten renginin sarıya kaçması sıcak tonun tercih edilmesiyle ilgisi yoktur ve estetik seçime de girmemektedir. Sunucunun arka plandan biraz uzaklaştırılıp aydınlatmada beyaz dengesinin düzeltilmesi ile çok daha estetik sonuçların çıkarılabilmesi mümkündür.

[117] **Ek 74:** Kanal Sim stüdyo görüntüsü örneği

Haber çekimleri genel olarak değerlendirilecektir çünkü özellikle herhangi bir haberde önemli bir estetik soruna rastlanmamıştır. Özellikle estetik bakımdan çok iyi bir görüntü örneğine de rastlanmamıştır. Elbette bunun haber bülteninin yayınlandığı gün ile de ilgisi vardır. Özel haberlerde estetik olarak değerlendirilecek daha çok görsel unsur vardır. Kanal Sim'in haber görüntülerinde, kompozisyonlarında ve kamera hareketlerinde bir uyum olduğunu gözlemlemekteyiz. Haberlerde detay görüntülerin az kullanılmasının dışında önemli bir görüntü sorunu dikkat çekmemiştir.

NTV'nin çekimlerine bakacak olursak, stüdyoda ilk dikkati çeken öğe, renklerin kullanımıdır. Renkten sonra ise dikkati çeken diğer unsur görüntünün derinliğidir. [118] Stüdyonun genişliğinden de faydalanarak, stüdyoda kamera hareketlerine de yer verilmiştir. Yayın esnasında sunucu konuşurken yapılan bu kamera hareketleri, hem akıcılığın devamını sağlamakta, hem de seyirciyi psikolojik olarak programın içerisine daha çok çekmeye yardımcı olmaktadır. Sunucunun bel planında kadrajlandığı görüntüde ise sığ alan derinliği kullanılmış ve arka plandaki mavi fonla sinematografik bir uyum sağlanmıştır.[119] Sunucunun boy planı ve bel planının verilmesi dışında stüdyo genel planda da verilmiştir.[120] Stüdyonun genelinin göründüğü bu planda, kompozisyonda estetik bir derinlik hissi vardır. Mekandaki çizgisel ve diyagonal akış, kameranın doğru yere yerleştirilmesiyle fotoğrafik bir görüntü oluşturulmuştur. Aynı çizgisel öğelerin jenerikte de kullanılması, çekim ve kurgu arasındaki kurumsal bütünlüğe katkı koymaktadır. Stüdyodan çıkıp haber görüntülerine bakıldığında, analizlerdeki diğer Türkiye kanalları gibi haber içerisindeki detay görüntülerinin çokluğu dikkat çekmektedir ve haberin farklı kamera açılarından verilmesi bakımından zengin bir çekim çeşitliliğine sahip olduğu gözlemlenmektedir.

[118] **Ek 75:** NTV stüdyo genelinden çekim örneği
[119] **Ek 76:** NTV sunucunun bel planından verildiği bir çekim örneği
[120] **Ek 77:** NTV genel plan örneği

3.3.1.3 Mekan Kullanımı ve Renkler:

Kanal Sim'in stüdyosu ekranda genel planda verilmediği için sadece verilen kadraja göre incelemesi yapıalcaktır. Her ne kadar jenerikteki mavi ağırlıklı renkler dekor uygulamasında kullanılmışsa da, ekranda derinlik hissi uyandıran bir etki bulunmamaktadır.[121] Mekanı kullanmak, sadece dekor kurmakla eş anlamlı olarak algılanmamalıdır. Dekor, mekanın bir parçasıdır. O an verilen kadraj içerisinde, sunucu da mekanın bir parçasıdır. Kamera hareketleri ve kamera açıları mekanın sahip olduğu perspektife göre düzenlenmelidir. Oysa Kanal Sim'de – ve diğer birçok özel kanalda- tercih edilen uygulama, stüdyonun birkaç parçaya bölünüp her programın farklı bir köşeden sunulmasını sağlamaktır.

NTV stüdyosu, mekanın estetik olarak nasıl kullanılabileceğine güzel bir örnek oluşturur. Stüdyo, sadece genişliği ile değil, içerisindeki objelerin çizgisel formlar oluşturarak diyagonal bir şekilde kullanılmasıyla biçimsel bir derinlik kazandırmıştır. Logoda ve jenerikte kullanılan renk uygulaması, stüdyoda da tercih edilmiştir.[122] Mavi ve Sarı ağırlıklı stüdyoda sadece biçimselliğin değil renklerin tonlarıyla da derinlik sağlanmıştır. Renklerin kullanımı ve biçimsellik açısından, analizi yapılan kanalalr arasında NTV'nin kurumsal bütünlüğü en uyumlu kanal olduğunu söylemek mümkündür. Hem mekanın kullanımı, hem oluşturulan mekanda kamera hareketleri ve seçilen kompozisyonlar, hem de ekran grafikleri ile, bütünün uyumu söz konusudur.

[121] **Ek 78:** Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görünümü
[122] **Ek 79:** NTV ana haber stüdyosu genel görünümü

4. SONUÇ ve ÖNERİLER:

Televizyon yayıncılığının estetik ile olan ilişkisinin, estetik haz ve estetik yargı ile beraber belirlendiği kuramsal çerçevede belirtilmişti. Kant'ın 'Yargı Gücünün Eleştirisi' isimli kitabında değinildiği gibi, estetik haz seyretmeye olan ilginin kendisinden, estetik yargı ise seyredilecek olan objeler (televizyon yayınları) arasından yapılacak seçimlere dayanmaktadır. Bu atıflar, estetiğin psikolojik boyutu, yani sübjektivist estetik perspektifinden bakılan boyutu oluşturmaktadır. Estetiğin objektif boyutundan bakıldığı zaman ise, objelerin tek başlarına bir anlam ifade ettikleri gibi, televizyon yayınında ekranda görünen her bir objenin bir anlam vazifesi taşımakta olması, televizyonun objektif estetik ile olan ilişkisini göstermektedir. Estetiğin marxist boyutunda ise, objeler 'doğal olan' ile 'doğal olanın insan tarafından yeniden üretilerek elde edilen ürün' olarak ikiye ayrılmıştı. Televizyon yayınlarının tüketime dayalı yeniden üretilmiş ürünler olması ise, televizyon yayıncılığının marxist estetik ile olan ilişkisini göstermektedir.

Televizyon estetiği bağlamında örnek olarak seçilen televizyon kanallarının, ekrandaki görüntüyü oluşturan estetik objeler değerlendirilerek çözümlemesi yapılmıştır. Çözümleme yöntemi objeler üzerinden gerçekleşse de, televizyon seyretme eyleminin bireysel ve psikolojik bir deneyim olduğu hesaba katılmıştır. Herkese hitap eden televizyon yayını olamayacağı gibi, estetik de çoğunluğun tercihi olmayabilir. O yüzden televizyon yayınlarındaki estetik süreçlere, onu oluşturan öğelerin, yani objelerin estetik obje bağlamında ama izleyici bakış açısını da yok saymadan değerlendirmeleri gerekmektedir. Analizlerde örnek olarak seçilen kanalların ana haber bültenleri ve görsel tasarımları arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya konulmuştur. Modeller arasında birbirine yakın olan uygulamalar söz konusudur. Türkiye'de yayın yapan kanalların yayın uygulamaları kendi aralarında, KKTC'de yayın yapan kanalların da uygulumaları kendi aralarında daha çok benzerlik göstermektedir.

Yapılan analizlere göre önce ortak noktalara bakılacak olursa, haber bülteni süreleri her kanalda ortalama kırk dakika civarında seyretmektedir. BRTK 1 ana haber bülteni jeneriği dışında analizdeki diğer beş kanalın hepsinde jenerik içerisinde dünya figürü kullanılmıştır. Dünya figürü klasik küresel animasyon tarzıyla Kanal T

ve Kanal Sim'de, daha soyut ve çizgisel çalışmalarla ise TRT 1, Star Tv ve NTV'de yer bulmuştur. Kurumsal bütünlük olarak, her kanalda, logoda sahip olunan renkler ekran arayüzündeki grafik animasyonlarda da kullanılmıştır. Kurumsal kimlik bakımından TRT 1, NTV ve Star Tv stüdyoda da renklerin bütünlüğünü kullanmıştırlar. KKTC televizyonlarında ise sadece BRTK 1, ekran grafikleri, kurgu yapısı ve stüdyo uygulamasıyla kurumsal bütünlüğe yakın durmuştur. Kanal Sim ve Kanal T, kurumsal kimliğin kendini ekranda hissettirmesi bakımından diğer kanallara göre daha geride durmaktadırlar. Bu noktada belirtmek gerekir ki, şimdiye kadar yapılan analizler daha çok biçim ile ilgili olduğu için, içerik kalitesi olarak herhangi bir karşılaştırma yapılmamıştır. O yüzden buradan çıkan sonuçlar, kanalların içeriksel değil fakat daha çok görsel ve işitsel uygulamaları bakımından ortaya çıkan sonuçlardır. Varolan eksiklik ve değiştirilmesi gereken öğeler burada tekrar vurgulanacaktır.

En uzun haber bülteni kırk yedi dakika ile Star TV'ye, en kısa haber bülteni ise otuz iki dakika ile Kanal Sim'e aittir. Bülten süresinin estetikle çok yakından bir ilişkisi olmasa da, haber süreleri estetikle daha yakından ilgilidir. Özel haberler dışındaki haber sürelerine bakıldığında, Türkiye televizyon kanallarının genel olarak haber sürelerinin daha kısa oldukları gözlemlenmiştir. Haberin daha kısa olması demek, izleyicinin dikkatini bozmadan haberin gereken kısmını verip diğer habere geçiş yapmak demektir. Tablolardaki ana haber bülteni kurgu dökümlerine bakıldığında uzun haberlerin arka arkaya verildiğinden kaçınıldığı gözlemlenmiştir. Özel haberler, süre bakımından esneklik payı olabilen haberler oldukları için, sürelerinin uzun olması bir dezavantaj değildir. Özel haberler, bir kanalın haber bülteninin estetik olarak en fazla kendini gösterebileceği haber türleridir. Fakat analiz için seçilen KKTC kanallarının o günkü ana haber bültenlerinde özel habere rastlanmamıştır. Eğer özel bir haber de yapılmamışsa, genel olarak her kanalda verilen haberi özel yapmaya girişmek gerekmektedir. KKTC kanalları içerisinde bunu daha çok BRTK 1'in ve az da olsa Kanal Sim'in yaptığı görülmüştür. Örneğin Kanal Sim haber bültenindeki yağmur haberi[123], tam olarak özel haber sayılmasa da, farklı yerlerden haber görüntülerinin derlenip sunulması, bülteni daha çok izlenilir yapmasına etken olmaktadır. BRTK 1'de ise bu farklılık daha çok kendini biçimsel

[123] **Tablo 5: Kanal Sim Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 27.05.2016**

özelliklerle belli etmektedir. Analiz için seçilen tüm kanallar arasında en farklı jenerik uygulaması BRTK 1'e aittir. Kurguda ise temiz, anlaşılır ve diğer yerli rakiplerine göre daha dinamik bir kurgu yapısı olduğu söylenebilir. Analizler göstermektedir ki, özellikle KKTC televizyon yapımcılığında, kurgunun daha ilgi çekici bir biçimde kullanılabilmesi gerekmektedir. Bu noktada çalışma yöntemiyle ilgili bilgiler de vermek zorunluluk halini almıştır. Kalite her zaman daha çok zaman veya daha çok iş gücü gerektirmektedir. Her ne kadar bu çalışmanın konusu estetik de olsa, estetik sürecin hangi koşullarda verimli olduğunu gözlemleyebilmek gerekmektedir. Analizlerde sonuçlara göre değerlendirme yapılırken, bu sonuçları ve estetik süreci etkileyen faktörlerden en önemlisi eleman sayısı ve nitelikli eleman sayısı olduğu göz ardı edilmemelidir. Estetik süreç, yaratıcı kişinin daha bağımsız ve daha esnek çalışmasını gerektirmektedir. Eğer bir haber bülteninde bir haberci üç haber yazması gerekirken on haber yazıyorsa, kurgucu yedi haber kurgulaması gerekirken on beş tane haberi kurguluyorsa, estetik süreç ister istemez sıkıntıya girmektedir. Analizlerde özellikle KKTC kanallarının haber bültenlerinde KJ'nin çok az değiştiğinden veya hiç değişmediğinden bahsedilmiştir. Üç dakikalık bir haberde KJ'nin değişmemesi televizyon estetiği açısından bir sorundur. Fakat eğer iş gücünün daha az olduğu bir yerde, kendisinden gerek altyapı gerek personel sayısı bakımından daha iyi durumdaki bir kanal örnek olarak alınıyorsa ve o örnek kanal kadar çok haber yapmaya çalışılırsa, hem estetik süreçten uzaklaşılır, hem de bu durum bir alışkanlık halini kazanır. Eğer potansiyel olarak bir bültende on haber çıkabiliyorsa ve yirmi haber yapılıyorsa, bu güzel ve estetik olabilecek on haberin imhası anlamına gelebilmektedir. O yüzden bu çalışmadan, medya yöneticilerinin de faydalanması umut edilmektedir. Estetik, var olan her koşulda ulaşılabilecek bir durumdur. Başka koşullardaki yayınların benzerini yapmak yerine, hatalı da olsa orijinal bir ürün ortaya çıkartmak bir televizyon kanalına çok daha fazla prestij kazandırır. Estetik, çoğunluk tarafından önemsenmediği durumlar olsa bile, varlığıyla her yaratıcı çalışmayı daha değerli kılmaktadır.

KKTC televizyonlarında sadece haber görüntülerinin ve görsellerinin değil, haber metini yazma konusunda da yaratıcılıktan biraz uzak olunduğu gözlemlenmiştir. Özel haberlerin dışındaki haber metinlerinin birçoğu, kanallar arasında aynı cümelelerin kullanıldığı saptanmıştır. Bir diğer önemli konu da, sesin kullanımı ile ilgilidir. Tüm görseller güzel ve problemsiz bir şekilde kullanılıyor olsa

bile, seste yaşanan bir sıkıntı kanalı çevirmek için yeterli bir neden olabilmektedir. Analizlerde de rastlandığı gibi, haberlerde sesin kullanımı hem ses seviyesi bakımından hem de sesin kalitesi bakımından sorunlu bulunmuştur. BRTK 1'de bu soruna rastlanmasa da, Kanal Sim ve Kanal T'de önemli bir ses sorunu bulunmaktadır. Haber perforelerinin altında izleyiciyi rahatsız edecek yoğunlukta dip ses bulunmaktadır. Çoğu haberde, özellikle Kanal T haberlerinde görüntünün doğal sesinin kısık seviyede de olsa kullanılmaması bu dip sesi daha da belirgin hale getirmektedir. Perfore yapılan odanın ses yalıtımının artırılması gerekmektedir. Bunun dışında sesle ilgili muhtemelen en önemli problem, stüdyodan haber VTR'sine geçiş yapıldığında ortaya çıkan muazzam ses farklılığıdır. Ses seviyelerinin mümkün olduğunca birbirine yakın seviyede olması gerekmektedir. Fakat özellikle KKTC özel televizyon kanallarında, bu durumun çok sık rastlanan bir hata olduğu tespit edilmiştir. Hem haber VTR'lerinin hem de haberler ve stüdyo ses seviyesi arasındaki fark, büyük boyutlarda olduğundna dolayı izleyici tarafındna sürekli televizyonun ses seviyesinin ayarlanması gerekmektedir. Öte yandan aynı problem, Türkiye televizyon kanallarında, sadece reklam jeneriği yayına girdiğinde yaşanmaktadır. Reklam jeneriğinin ses seviyesi, tüm kanallarda bilinçli olarak dikkat çekmesi amacıyla yüksek tutulmaktadır. Bu tercihin estetik bir tercih olduğu söylenemez.

Bu çalışmanın asıl kapsamı ortaya çıkan sonuçların estetik bakımından değerlendirilmiş olmalarıdır. Fakat estetik, aynı zamanda yaşanan süreçle de ilgili olduğu için, neden bazı yayınlarda estetik unsurlar daha azdır sorusuna da cevap aranması gereklidir. Televizyon yayıncılığında, özellikle medya patronları tarafından izleyicinin talebinin eğlenceye ve tüketime yönelik fazla düşündürmeyen programlar olduğu varsayılmaktadır. Bu noktada bir soru sorulması mümkündür. Neden yayıncılıkta hep izleyici profilinin düşük olduğu ve sanatsal ifadeleri yeterince anlayamayacağı varsayılır ve onun yerine içerik olarak manası düşük, düz anlatımlı programlar tercih edilir? Haber programı olsun veya herhangi bir başka program olsun, niye izleyicinin estetik yargı hükmünün düşük olacağı varsayılıp estetik kaygıdan yoksun yapımlar yayınlanıyor da, bunun yerine televizyon yayıncılığı; aslı görevi olan ileti iletme gücünü kullanıp izleyicinin estetik yargısını geliştirmesine katkıda bulunmuyor? Bu soruları sormak bir zorunluluk haline gelmiştir. Tüketim kültürünün emrine amade olan televizyon yayınları, aynı zamanda kitlelerin düşünce

potansiyelini ve estetik bakış açısını geliştirme amaçlı da kullanılabilir. Kant'ın ortaya attığı ortak estetik yargı felsefesi, bir parça televizyon estetiği içerisinde tezahür etmiş gibi durmaktadır. Bu iddianın somut örneği, estetik yargının ideolojik olarak yönlendirilmesi ile kendini göstermektedir. Estetik yargı, çoğu zaman insan üstünde tahkim duygusu oluşturacak şekilde medya yöneticileri tarafından bilinçsizce veya bilinçlice kullanılmaktadır. Milli günlerde bazı televizyon kanallarında ekrana verilen animasyonlu bayrak görseli, buna bir örnek olabilmektedir. Herhangi bir ideolojik tercihe fazlasıyla bağlı bulunan insanlar -milliyetçilik gibi- her zaman düşüncelerini en 'büyük'le gösterme eğilimindedirler ve kullanılan kelimelerde -aslında oldukça kısıtlayıcı olan- 'en' ifadesi kullanılmaktadır. O yüzden bunun görsel karşılığı olarak, büyük bayrak, büyük logo, büyük punto ve bunların aşırı tekrarlanması bir tesadüften ibaret değildir. Minimalizm[124] ise bunun tam tersidir. Aşırılıktan uzak durur. Minimalizm ekrandaki yazıların küçük puntoda verilmesi anlamına gelmez. Sözkonusu, herhangi bir objenin büyüklüğü ya da küçüklüğü değildir. Minimalizm boyuttan ziyade, miktarla ilgilidir. Minimalizm söz konusu olduğunda, tek tek objelerden ziyade bütünlük önem kazanır. KKTC televizyonlarında, özellikle özel kanallardaki uygulama, var olan mekanı iki veya daha fazla parçaya bölüp her bir köşeye program dekoru yapmak şeklinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu uygulamadaki amaç, ekranı tekdüze bir dekordan kurtararak programların farklı stüdyolarda çekildiği imajını vermektir. Bu elbette olağan bir uygulamadır fakat var olan mekanı sadece tek stüdyo olarak kullanıp stüdyoya derinlik kazandırmak da bir tercih olarak düşünülmelidir. Stüdyo oluşturmakta eğer bir sıkıntı varsa, aktüel programların, yani dış mekanda çekilen programların sayısında artış yapılması başka bir tercih olarak düşünülebilir. Minimal akım, KKTC televizyonculuğu için hem maliyeti düşük hem de estetik çözümler sunabilir.

Televizyon estetiğini somut bir şekilde değerlendirebilmek için, seçilmiş altı televizyon kanalından hem iyi örnekler hem de kötü örnekler verilmiştir. Estetik,

---

124 "Minimalizm sözcüğü, Fransızca kökenli "minimum" anlamına gelen "minimal" sözcüğünden türemiştir. Kelimenin sözlük anlamı "Birey için gerekli en az veya en küçük miktar (derece, nicelik)" olarak tanımlanırken; matematikteki ifadesi "değişken bir niceliğin inebildiği en alt basamak, asgari, minimal" şeklinde açıklanmaktadır"

Attila Döl, Pelin Avşar. "**Minimalizm Akımı Kapsamında Nesne Anlayışının Yeniden Değerlendirilmesi**". (İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2013) 5.

düşünce ile uygulama arasında farklılıklar gösterebilmektedir. Bu durum televizyon yayınları için de geçerli olabilmektedir. İlk önce zihinde tasarlanan ile son kertede ortaya çıkan ürün arasında beklenilenin dışında farklılıklar başgösterebilmektedir. Estetiğe ulaşmanın yolu hatalardan geçmektedir. Kötü örnekler, daha iyisinin mümkün olabileceğini göstermesi açısından seçilmişlerdir.

Türkiye televizyon kanallarında ise özellikle son zamanlarda şehit haberlerinin ardından yapılan askeri baskın haberleri, belgesel film kıvamında çekilip kurgulanıp uzun uzun bültenlerde verilmektedirler. Sinema ve belgesel estetiğinden yararlanıp, kitleye bilgi vermekten ziyade, doğruları göstermekten çok onları bir tavır almaya davet eden haber bültenleri, sunumlarında başarılı olsalar da sanatsal estetikten yine de yoksundurlar. Bu tarz haberler için de kitcsh kavramını kullanmak yanlış olmaz. Biçimsel olarak estetik yakalanmışken, aynı anda içeriksel olarak niye estetik hazdan yoksun olunmaktadır? Minimalizm tüm bu soruların cevabı olabilir. Biçimsellikten güç alan ama içeriğe de etki eden, hem görsel karmaşadan hem de bilgi karmaşasından uzak fakat akıcılığı olan bir televizyon yayını, minimal estetikle mümkündür.

4.1 Sadelik Estetiği ve Minimalizm:

Türkiye ve KKTC kanallarının yayıncılığı arasında hem teknik hem insan kaynağı hem de izleyici çoğunluğu bakımından önemli farklar olduğu bilinen bir gerçektir. Bu tezin ortaya çıkış amacı, bu farklılıkların arkasına sığınarak veya yokluklara dayanarak ortaya yaratıcı bir ürün çıkamayacağı düşüncesine karşı bir duruş oluşturmaktır. Yayıncılık kalitesinin sermaye ile ilişkisi vardır fakat estetik, televizyon yayıncılığının farklı bir noktasında var olmaktadır. Tezin girişinde ve kuramsal çerçevesinde de belirtildiği gibi, televizyon estetiği için kabul edilebilecek en büyük kaynak sinema sanatıdır. Eğer televizyon estetiğinin en büyük ilham kaynağı sinema ise, televizyon yayıncılığının örnek alabileceği en iyi sinema akımı da minimal sinemadır. En önemli minimal sinema yönetmenlerinden birisi olan Robert Bresson için ‘Minimalizm ve Sinema’ kitabında yer alan şu sözler, minimal sanatı da özetler niteliktedir: “Sinema sanatı için konuşurken: ‘İmkanlarım arttıkça

yaratıcılığım azalıyor' diyerek sinemacılığın biçemini belirlemiş bağımsız bir auteur'dür Bresson".[125]

Modern sanat akımlarından birisi olan minimalizm, sadelik ve yalınlık estetiği olarak da bilinir. Minimalizm terimi, ilk kez 1965 yılında Richard Wolheim tarafından kullanılmıştır. Minimalizm sadece bir sanat akımı değil, aynı zamanda bir yaşam şeklidir veya yaşam şeklini etkileyecek bir sanat akımı olduğu söylenebilir. İnsanların hayatlarının içerisine, gündelik tercihlerinin içerisine giriş yapabilen bir sanat akımı televizyon ekranına da giriş yapabilir. Müzikte, resimde, mimaride, heykel sanatında, fotoğrafçılıkta ve sinemada var olan minimalizm, sanattaki aşırılığa ve soyut dışavurumcluğa karşı bir tepki olarak doğmuştur. Benzer bir aşırılığı televizyon ekranlarında da görebiliyorsak, minimalizm televizyon ekranlarında da uygulanabilir anlamına gelmektedir. Televizyon yayınları sanatsal ürünler kadar dışavurumcu nitelik göstermese de, hızlı televizyon yayıncılğının moda olduğu günümüzde, görsel ve işitsel öğeler de çok çabuk tüketilip anlam barındırmadan ekranlarda yer almaktadır. Ekranda varılacak sade ve yalın bir yapı, hem bu gereksiz hızlılığın önünü alacak, hem ekranda sadeliği özgür kılacak hem de bir nevi tüketim kültürüne karşı duruş sergileyecektir. Özellikle KKTC gibi yayıncılığın sermaye ve altyapısal sorunları bulunan ülkelerde, minimal televizyon yayıncılığı zorunluluk olmasa bile, çok faydalı bir seçenektir. Minimal yayıncılıkta, stüdyonun çok geniş değil fakat boşlukların doğru oranlamayla bırakılıp derinliğe katkıda bulunacak büyüklükte olmaları yeterlidir. Ekrandaki hareketliliği, stüdyoda kamera hereketi imkanı az olduğu için dekordaki çok renkli panolarla artırmaya çalışmak yerine, az dekor, az renk kullanarak ses yalıtımına daha çok özen gösterilse, hem görsel hem de işitsel anlamda daha temiz bir ekranla karşılaşma olanağımız yüksek olur. Bu tezin amacı en doğru stüdyo yapısını anlatmak olmadığı gibi, yayıncılığa, özellikle düşük bütçeli yayıncılığa alternatif öneriler sunmaktır. Eğer televizyon yayıncılığında estetikten söz edilecekse, sadelik estetiği, KKTC televizyonculuğunun görsel yapısı için uygun bir seçim olurdu. Çoğu zaman televizyon kanalları, kendi kendinin reklamını yaparken doğal olarak yüceltme eğilimine girerler fakat gerçekte bahsedilen o ihtişamın ütopya gibi durduğunun çoğu insan farkındadır. Minimalizm, abartılı ihtişamdan yana değildir. Minimalizm, olduğu gibi görünen yöntemleri seçer ve

[125] Pelin Özdoğru, '**Minimalizm ve Sinema'**, (İstanbul: Es Yayınları, 2004), 80.

yapaylıktan uzaktır. Televizyon kanallarında sahip olunmayan bir ihtişama sahipmiş gibi davranıp gerekliliği tartışılır bir büyüklük psikolojisi ile yüksek sermayeli televizyon kanallarına benzemeye çalışmak yerine, maliyeti düşük ama etkisi büyük tercihler yapılsa, orjinal tasarımlar kullanılsa daha estetik ve daha kaliteli yayıncılığın yapılabileceği farkedilecektir. Televizyon yayınclığında hem stüdyoda, hem ekran grafiklerinde az obje kullanılarak, karmaşadan ve uyumsuzluktan uzak, yalın bir bütünlüğe sahip olmak mümkündür. Bu bağlamda modernist mimar Mies Van Der Rohe'un "less is more" yani 'az daha çoktur' tanımlamasını kullanmak yerinde olacaktır.[126]

Televizyon yayıncılığında ise minimalizmi kullanmak zorlu bir süreci beraberinde getirir. Az objenin kullanılarak bir anlam ortaya çıkıartılması, belli bir estetik zevke sahip olmaktan geçer. Bu sayede renkler daha bilinçli bir şekilde kullanılmakla birlikte, objelerin yerleştirilmesi daha orantılı ve ekran sınırları içerisinde görünen mekan daha derin görünecektir. Bu bağlamda televizyon görüntüsünde minimal felsefeyi yaşatmak için, minimal fotoğrafçılık akımından yararlanılması gerekmektedir. "Fotoğrafta minimalizm denilince akla ilk gelenler, boşluk duygusunu hissettiren açılar, renk kontrastlıkları, yatay, dikey ve diyagonal çizgilerin hâkim olduğu grafiksel anlatılardır."[127] Yapılan analizlerde de görüldüğü gibi, özellikle KKTC televizyonlarının görüntülerinde bir derinlik hissi eksikliği olduğu vurgulanmıştır. Türkiye televizyonlarındaki görüntülerin gerek stüdyo içi olsun gerek stüdyo dışı derinlik hissi daha fazla hissedilmekteydi. Çünkü sadece mekanın genişliği değil, bulunan mekanı daha da geniş ve derin hissettirecek görsel öğeler bir uyum içerisinde kullanılmıştır. Bu stüdyo örnekleri iyi bir televizyonculuk örneği olduğu için kullanılmıştır fakat bu örneklerin KKTC televizyonculuğunda var olması maddi anlamda ve uygulaması bakımından kolay değildir. Televizyonda varolabilecek bir minimal akım, sadece ekonomik olması bakımından değil, yaratıcı ve değişim getirici nitelikte olduğu için gereklidir. Minimalizm yaygın bir akımdır ve özellikle Türkiye'de yayın yapan kanallarında ihtiyaç duyduğu bir felsefedir. Çünkü minimalizm, aynı zamanda nesnel olandır. Televizyon dizisi kıvamına gelmiş haber

---

126 'Az daha çoktur' minimal akımın bir nevi sloganı haline gelmiştir. Mimari için söylenen bu söz, sanatın tüm evresindeki minimal akımı özetler niteliktedir.

127 Nilay İşlek, "**Sıradan Olan mı? Boşluk Dolduran mı?",** http://www.fotografya.gen.tr/TR/belge/1-530/nilay-islek.html

yayıncılığı, kitleleri yaptıkları sunum gibi, dramatikleştirmektedir. Böylelikle, duygusallığı artırılmış haber programları, estetikten kopup kitcsh* [128] olmaya başlarlar. "Kitsch, nesneleri doğal olmayan boyutlarda daha küçük boyutlarda daha küçük veya daha büyük ölçütlerde üretir,malzemeyi taklit eder,biçimlerle oynar farklı biçimleri uyumsuz, anlamsız bir yaklaşımla birleştirir modayı tekrar ettikçe eder. Çünkü bozulmanın özü duygusallıktır ve bilinen gerçeklerin yeniden deforme ederek yansıtılmasıdır."[129] O yüzden minimal duruş, varolan şartlar düşünüldüğünde, aynı zamanda kopyacılığa, tek düzeliğe ve ideolojiye karşı bir duruştur.

Fotoğrafta var olan minimal tarzı bir televizyon ekranında uygulamak sanıldığı kadar kolay olmayacaktır. Çalışan personelin şu an olduğundan daha fazla estetik zevk ve bilgi sahibi olması gerekmektedir. O yüzden televizyon estetiği söz konusu olduğunda fotoğraf ve sinemadan beslenilmesi lazımdır. Sadelik denilince, kolayca üretilen bir şeymiş gibi algılanması bir yanılgıdır. "Hegel'in 'Sade ama basit olmayan, yalın ama yavan olmayan bir güzellik anlayışıdır.' sözü minimal sanatı özetler niteliktedir. Minimalist fotoğraf tarzı daha az nesne, daha fazla hayal gücü ve yaratıcılık gerektirir. Minimalist fotoğraflarda, alışagelmiş fotoğraf içeriğinin dışında hissedişler vardır, izlemesi kolay fakat düşündürücü, dinginlik hissi ile beraber dikkat çekici çalışmalardır."[130]

Düşülebilecek bir başka yanılgı da her sadeliğin minimal olabileceği düşüncesidir. Ekranda eğer az sayıda obje varsa bu görüntünün minimal olacağı anlamına gelmemektedir. Analizlerden örnek verilecekse, Kanal T'nin stüdyo örneği verilebilir. Kanal T ana haber bültenindeki stüdyo örneği, sade ve yalın bir örnek iken, minimal estetiğe bir örnek değildir. Çünkü minimal estetikte bütünlük tek tek objeler değil, bütünlük ön plandadır. Kanal T stüdyo görüntüsünde bir araya gelen objeler (burada sunucu da obje konumundadır) minimal bir bütünlük yaratma potansiyelinden uzaktır. Bir başka örnek ise, Kanal Sim ana haber bülteni stüdyosundan verilebilir. Ekranda hissedilen derinlik neredeyse minimum düzeydedir. Arka fondaki dekor, çok sık kullanılan bir dünya figürü olmakla birlikte, görüntünün

---

[128] **Kitcsh (Kiç):** Var olan bir tarzın aşağı bir kopyası olan sanatı sınıflandırmak, ifade etmek için kullanılan Almanca terimdir. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Kitsch)

[129](Artut,2002:39), http://www.gorselsanatlar.org/insanin-sanatsal-gelisimi/sanat-ve-kitsch/

[130] Nilay İşlek, "**Sıradan Olan mı? Boşluk Dolduran mı?",** http://www.fotografya.gen.tr/TR/belge/1-530/nilay-islek.html

tamamına vereceği bir hizmet bulunmamaktadır. Görüntüde kapalı bir form kullanıldığı için sunucu dekorun içerisinde kapana kısılmış gibi görünmektedir. Bakıldığında obje olarak sadece bir arka plan dekoru kullanılmasına ve tamamen sade bir görüntü olmasına rağmen, minimal bir estetikten bahsedilemez. "Minimal sanatçıların eserlerinde mekân, genellikle eserin bir parçası niteliğinde ve eserle bütünleşen bir öğe konumundadır. Eser yalnızca bir resim ya da heykel olmanın dışında tek başına bir nesnedir ve varlığını mekânla ilişkilendirilerek sürdürür."[131]

Televizyon ekranında görülenler, aynı zamanda hayatın bir yansıması olduğundan, televizyon görüntüsündeki görsel kimliksizlik, günlük hayatın karmaşasının da etkili olduğu bir durumdur. Düzensizlik, bu şekilde süregelen bir döngü olur. Kitsch diyebileceğimiz ürünler televizyon ekranını kaplamaya devam eder. Televizyonda uygulanacak bir minimal felsefe, aynı zamanda kitlelerin estetik beğenilerini de özgürleştirecektir. Minimal felsefe, sadece bir televizyon estetiği bağlamında değil fakat insanların günlük alışkanlığı haline gelen televizyon izleme etkinliğinin, başka bir alternatif olduğunu hatırlatması bakımından da önemlidir. Minimal sanatta, eserin onu izleyen üzerinde özgürleştirici bir etkisi vardır. KKTC televizyon kanallarının ihtiyacı olan şey de bu özgürleştirici etkiyi kullanmasıdır. Dışardaki yüksek sermayeli televizyon yayıncılığına benzemeye çalışmak yerine, sadeli ve yalınlığı estetik olarak kullanıp orjinal bir yayın ortaya koymak, bu noktada atılabilecek en doğru adımdır. Televizyon kanallarındaki görsellik sorunu, enomik ve altyapısal olmaktan ziyade, bir estetik sorunudur. Minimal estetiğin, hem öğretici hem de izlettirici bir etkisi olması muhtemeldir. Son olarak, tarihteki en önemli filozof, sanatçı ve tasarımcılarından biri olan Leonardo da Vinci'nin şu sözlerini tekrar hatırlamak yararlı olacaktır: "Sadelik en yüksek gelişmişlik düzeyidir".

Çıkan sonuçların ve ortaya konan önerilerin, televizyonculuk mesleğine yeni başlayanlar, ilgi duyanlar veya halihazırda meslekte olup görsel düşünme becerilerini geliştirmek isteyen kişiler için bir kaynak oluşturması umut edilmektedir.

---

[131] Attila Döl, Pelin Avşar. "**Minimalizm Akımı Kapsamında Nesne Anlayışının Yeniden Değerlendirilmesi**". (İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2013), 5.

KAYNAKÇA:

Arnheim, Rudolf. **Sanat Olarak Sinema**, Ankara: Öteki Ajans, 2002

Hançerlioğlu, Orhan. **Felsefe Ansiklopedisi – Kavramlar ve Akımlar- Cilt 2,** Remzi Kitabevi

Hünler, Hakkı. **Estetik'in Kısa Tarihi**, İstanbul: Paradigma Yayınları, 1998

Kafalı, Nadi. **Televizyonda Kameramanlık**, Ankara: Ümit Yayıncılık, 2000

Karataş, Turan. **Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Perşembe Kitapları, 2001

Keser, Nimet**. Sanat Sözlüğü**, Ütopya Yayınevi, 2005

Kılıç, Levend. **Görüntü Estetiği**, 5. Baskı, İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2013

Orhon, E.Nezih. **'Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi' – Teknolojik ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri,** Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2004

Özdoğru, Pelin. **Minimalizm ve Sinema,** İstanbul: Es Yayınları, 2004

Serttaş Ertike, Aybike, **Televizyonda Görüntü Düzlenmesi,** 2009, Detay Yayıncılık

Sokolov, Aleksey G. **Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu**, Agora Kitaplığı, 2007

Timuçin, Afşar. **Estetik**, 6. bs. İstanbul: Bulut Yayınları, 2003

Tunalı, İsmail. **Estetik**, 11. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2008

Tunalı, İsmail. **Estetik Beğeni – Çağdaş Sanat Felsefesi Üstüne**, Remzi Kitabevi, 2010

Otan, Ozan. **Televizyonda Gerçeklik Algısı,** Agora Kitaplığı, 2014

Zettl, Herbert. **Sight, Sound, Motion – Applied Media Aesthetics,** 2nd Edition, California: Wadsworth Publishing Company, 1990

Online Kaynak:

Avşar, Pelin. Döl, Atilla. "**Minimalizm Akımı Kapsamında Nesne Anlayışının Yeniden Değerlendirilmesi**", İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2013

İşlek, Nilay. "**Sıradan Olan mı? Boşluk Dolduran mı?",** http://www.fotografya.gen.tr/TR/belge/1-530/nilay-islek.html

DiTommaso Tanya, **''The Aesthetics of Television''**, Crossing – Volume 3, Issue 1

Şirinkan, Yusuf Kadri . **Görsel Estetik Ders Notları 04.pdf**, (2016) https://wiki.zirve.edu.tr/users/yusuf.sirinkan/

Sanat ve Kitsch, http://www.gorselsanatlar.org/insanin-sanatsal-gelisimi/sanat-ve-kitsch/

https://tr.wikipedia.org/ Kitsch

MEGEP (MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİNGÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ) **Radyo-Televizyon Kamera İle Görüntü Estetiği,** ANKARA 2008

TABLOLAR

Tablo 1: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 02.05.2016

HABER NO	HABER BAŞLIĞI	HABER SÜRESİ	BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ
1	Seçim ve Halk Oylaması Yasası	2’30”	
2	LTB’de İş Yavaşlatma Eylemi	1’02”	
3	KTOEÖS greve gidiyor	44”	
4	Meclis Çalışmaları	3’34”	
5	İş Değişikliği Yasa Önerisi	1’44	
6	Azeri Milletvekilinin Zİyaretleri	3’49”	
7	DAÜ’de Futbol Turnuvası	57”	
8	Talat Günlük’e Konuk Oldu	3’32”	
9	Kara Taşımacılığı	2’13”	
10	BKP – YKP Hareketi	2’26”	
11	Su Kesintileri	59”	
12	Şam’da Ateşkes	1’04”	
13	Serbest Dalış Rekoru	43”	
14	KTTO’dan Seminer	2’24”	
15	Basın Özgürlüğü	2’18”	
16	Güzelyurt’ta festival	50”	
17	Miraç Kandili	56”	
			37’40”

Tablo 2: TRT 1 Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 28.04.2016

HABER NO	HABER BAŞLIĞI	HABER SÜRESİ	BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ
1	Cumhurbaşkanı İmam Hatiplilerle Buluştu	2’06”	
2	Katar’a Türk Askeri Üssü	1’39”	
3	Çalışmalar Gergin Başladı	1’05”	
4	15 Kişi Gözaltında	1’38”	
5	CANLI BAĞLANTI- Bursa’daki Terör Saldırısı	1’56”	
6	Manisa’da Karayolunda Patlama	1’22”	
7	Şırnak’ta 1 Üsteğmen Şehit Oldu	1’05”	
8	Karkamış’ta Karakola Saldırı	1’13”	
9	Bomba Tespit Köpeğinin Büyük Başarısı	1’05”	
10	“Sineye Kurşun” Belgeseli	1’22”	
11	Almanya’da Terör Örgütü PKK’ya Darbe	36”	
12	SoloTürk’ten kokpit Görüntüleri	1’12”	
13	Banka Soydu, Paraları Etrafa Saçtı	1’01”	
14	İşte Gece Görüşlü Ambulans Helikopterler	1’25”	
15	Suriyelilere Tarkan’dan Müzik Dersi	1’30”	
16	En “Acı” Yarışma	1’00”	
17	Yer Çekimine Meydan Okudular	1’21”	
18	Galatasaray Tarih Yazdı	1’37”	
19	Trabzon, Hakeme Saldırıyı Kınadı	51”	
20	Deri Altına “Çip”li Bilet	34”	
21	CANLI BAĞLANTI – “Sevda Kuşun Kanadında” İçin Gala Gecesi	1’38”	
22	TRT İzleme Günleri	1’20”	
23	2 Yaşındaki Çocuk Annesini Vurdu	1’03”	

24	Rusya'da Karayolunda Geyik İstilası	44"	
25	Gezgin Kedi Amelia 10 Yıldır Geziyor	35"	
26			**40'34"**

Tablo 3: KANAL T Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 24.04.2016

HABER NO	**HABER BAŞLIĞI**	**HABER SÜRESİ**	**BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ**
1	Özetler	49"	
2	Öne Çıkan Haberler	54"	
3	Meclis, Pazartesi Günü Toplanıyor	59"	
4	Kasulidis Açıkladı	1'23"	
5	Telsen Kararlı	2'03"	
6	Özersay Politis'e Konuştu	48"	
7	Unutulan Oyunlar Yeniden Oynandı	4'20"	
8	Davutoğlu Açıkladı	2'34"	
9	Kilis'e Roketli Saldırı	1'01"	
10	Çanakkale Kara Savaşlarının Yıldönümü	5'01"	
11	Öne Çıkan Haberler	52"	
12	Hizmette 20 Yıl	7'05"	
13	Ermenistan'da Olaylar	50"	
14	Görkemli Heykeller	1'53"	
15	Prince'in Cenaze Töreni	1'00"	
16	Sırbistan'da Seçimler	1'02"	
17	Anı Turnuvası	1'12	
18	Öne Çıkan Haberler	52"	
			39'31"

Tablo 4: Star TV Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 14.04.2016

HABER NO	HABER BAŞLIĞI	HABER SÜRESİ	BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ
1	Yaralı Asker Şehit Düştü	1’20”	
2	Çatışmada Öldürüldüler	1’13”	
3	3 Tır’ı Ateşe Verdiler	1’35”	
4	Yüksekova Yanıtı	58”	
5	Tuzaklar Bir Bir İmha Ediliyor	8’46”	
6	CHP ve MHP’den “Kehren” Destek	1’49”	
7	Polise Operasyon Tatili	1’05”	
8	Kilis Diken Üstünde	3’04”	
9	Mısır İle İlk Temas	2’44”	
10	İslam Zirvesi’nden Notlar	2’24”	
11	Rıza Sarraf 4 Cezaevinde Yatacak	53”	
12	Zanlı Sevgili Almanya’da Firarda	2’01”	
13	Kuyuda 24 Saat	2’15”	
14	Yol Kavgası	2’12”	
15	Nazlı Çelik’e Liderlik Ödülü	1’03”	
			47’11”

Tablo 5: Kanal Sim Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 27.05.2016

HABER NO	HABER BAŞLIĞI	HABER SÜRESİ	BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ
1	Akıncı Sert Çıktı	4’58”	
2	Ban Anastasiadis’i Aradı	1’19”	
3	Anastasiadis	54”	
4	Talat, Basınla Buluştu	3’18”	
5	Zirvede Yaşanan Kriz	51”	
6	Zirvede Yaşanan Kriz	35”	
7	Su Konusu	1’40”	
8	Özgürgün Alınana Kararları Açıkladı	3’23”	
9	Yine İş Kazası	46”	
10	DEV-İŞ ve PEO’dan Ortak Açıklama	1’19”	
11	Yağmur ve Dolu Etkili Oldu	2’31”	
12	Akıncılar’da 810 KG Kaçak Et	58”	
13	LAÜ-SİM İşbirliği Gelişerek Devam Edecek	2’56”	
14	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası	1’26”	
15			
16			
17			
			32’35”

Tablo 6: NTV Ana Haber Bülteni Kurgu Dökümü – 28.05.2016

HABER NO	HABER BAŞLIĞI	HABER SÜRESİ	BÜLTEN TOPLAM SÜRESİ
1	Özetler	1’05”	
2	Batı’ya İkiyüzlülük Eleştirisi	1’48”	
3	Merkel’den Yıldırım’a Tebrik	36”	
4	Almanya’da Soykırım Oylaması	1’52”	
5	Şırnak Şehitlerine Veda	1’25”	
6	G.Doğuda Terör Operasyonları	1’46”	
7	MHP’de Kurultay Tartışması	1’43”	
8	Alkış Eleştirilerine Yanıt	1’37”	
9	Putin’in Türkiye Mesajı	1’25”	
10	Türkiye’nin Önerisine Yanıt	40”	
11	Almanya Sele Teslim	26”	
12	Irak Ordusu Felluce’ye Girdi	1’45”	
13	Işid’den yeni Saldırı	31”	
14	Sığınması Dramı	27”	
15	CANLI BAĞLANTI – Efes 2016 Tatbikatı	2’44”	
16	Yerli Sığınak Delici Bomba Hazır	1’26”	
17	Nüfus Planlaması Mesajı	1’41”	
18	Dilek Doğan Davası	46”	
19	Tuzla’daki Öğrermen Cinayeti	30”	
20	Hormonlu Nota Kapatma Cezası	1’23”	
21	Silopi’de Bombalı Saldırı	1’25”	
22	Oksijen Taşıyabilen Yapay Kan	1’02”	
23	Mercanlar Yok Oluyor	1’31”	
24	Turizmde Sıkıntı Sürüyor	1’36”	

25	Mercimekte Rekolte Morali	1’23”	
26	İnce Kefali Göç Yolunda	1’19”	
			43’24”

EKLER:

Ek 1: BRTK 1 ve TRT 1 Logo

Ek 2: BRTK 1 Ana Haber Jeneriğinden Bir Kare

Ek 3: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Birinci Timalapse Görüntüsü

Ek 4: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği İkinci Timalapse Görüntüsü

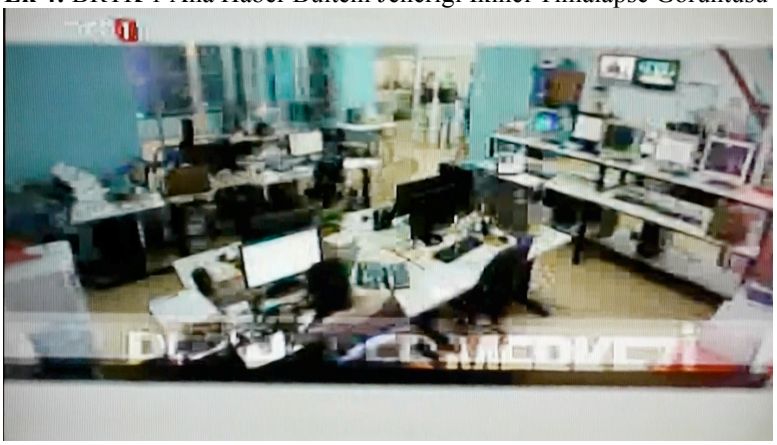

Ek 5: BRTK 1 Ana Haber Bülteni Jeneriği Üçüncü Timalapse Görüntüsü

Ek 6: BTRK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 1 (Bütün)

Ek 7: BTRK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 2 (En Alttaki band)

Ek 8: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Orta Band)

Ek 9: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 3 (Üst Band)

Ek 10: BRTK 1 Ana Haber Bülteni KJ uygulaması 4 (Alt ve üst band bitişik)

Ek 11: TRT 1 Ana Haber Bülteni Jeneriğinden Bir Kare

Ek 12: TRT 1 Ana Haber Bülteni KJ Örneği

Ek 13: TRT1 ana haber bülteni görüntülü canlı bağlantı şablonu

Ek 14: TRT1 Ana Haber Bülteni Büyük Ekranda Fotoğraf Uygulaması

Ek 15: BRTK 7. Haber

Ek 16: BRTK 11.haber Su işleri dairesi arşiv görüntüsü

Ek 17: TRT 1 genel stüdyo görünümü çekim bölümü için örnek

Ek 18: TRT 1 ilk haber çekim örneği

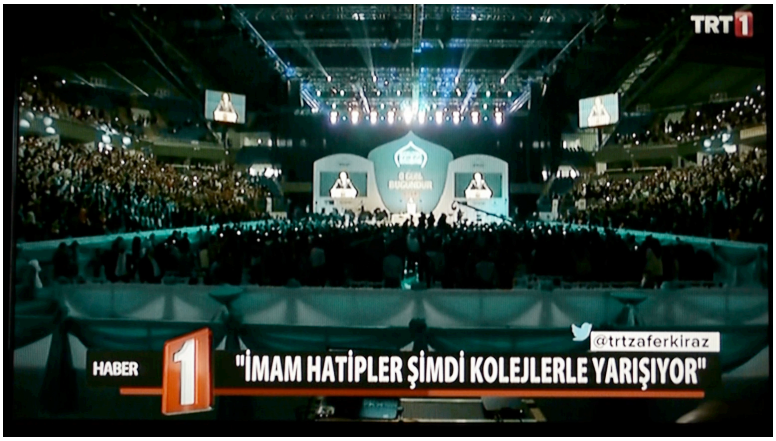

Ek 19: TRT 1 stüdyo farklı kadraj örneği

Ek 20: TRT 1 stüdyo çekiminde panel ekrana doğru yapılan kamera hareketi

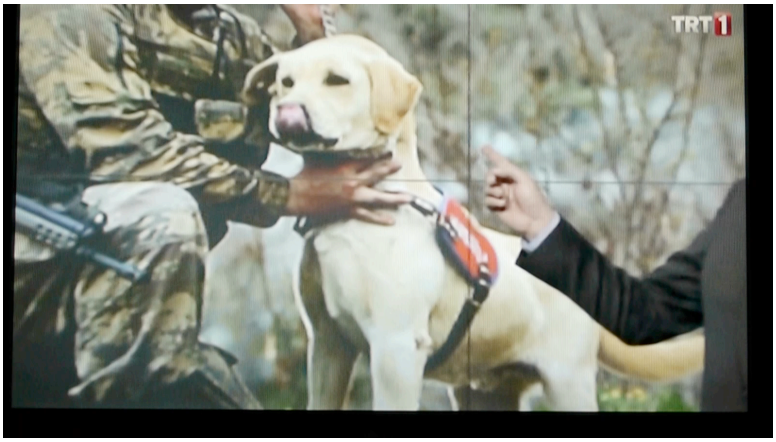

Ek 21: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden çekim örneği

Ek 22: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden pilotla yapılan röportajdan yaratıcı bir kare

Ek 23: TRT 1 ambulans helikopterleri haberinden yaratıcı bir çekim örneği

Ek 24: TRT 1 haber bülteni kapanış çekimi

Ek 25: BRTK 1 Mekan – Stüdyo Örneği

Ek 26: TRT 1 Mekan – Stüdyo Örneği

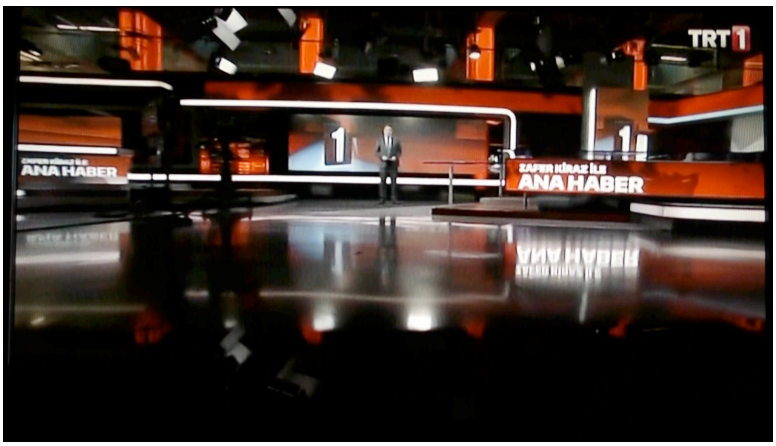

Ek 27: Kanal T logosu ve Star tv logosu

Ek:28 Kanal T Jenerik

Ek 29: Kanal T ana haber bülteni özetler bölümünde kullanılan geçiş görseli

Ek 30: Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu

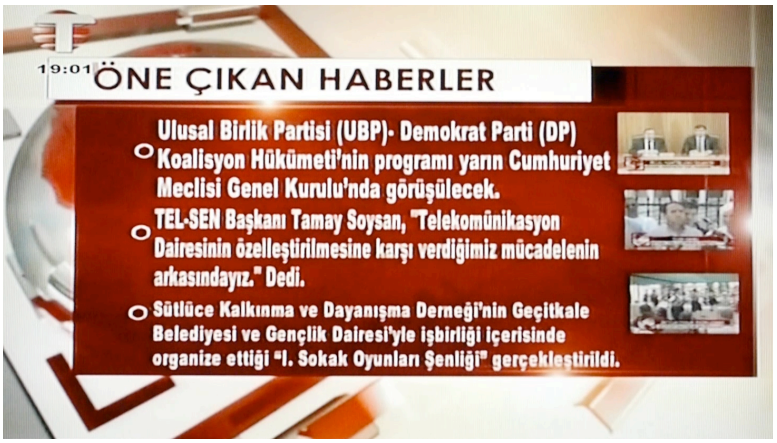

Ek 31: Kanal T ana haber bülteni 'Öne Çıkan Haberler' grafik şablonu 2

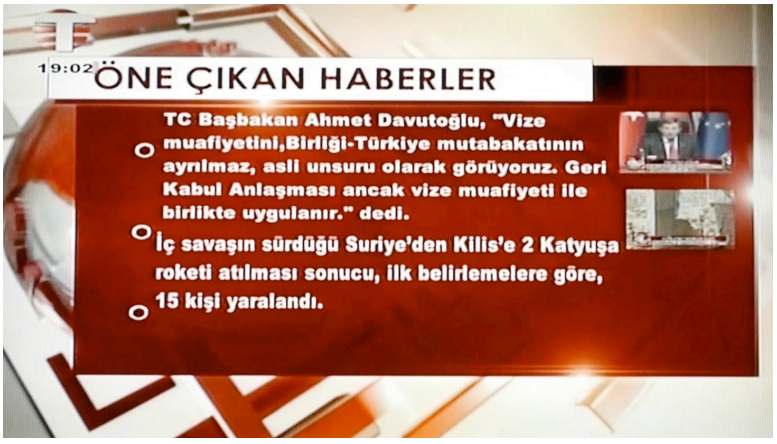

Ek 32: Kanal T Ana Haber Bülteni KJ Örneği

Ek 33: Aynı Kamera Hareketinin Kurguda Arka Arkaya Verildiği Görüntüler

Ek 34: Star Tv jeneriğinden bir kare

Ek 35: Star Tv jeneriğinden bir kare

Ek 36: Star Tv jeneriğinin başlangıç karesi

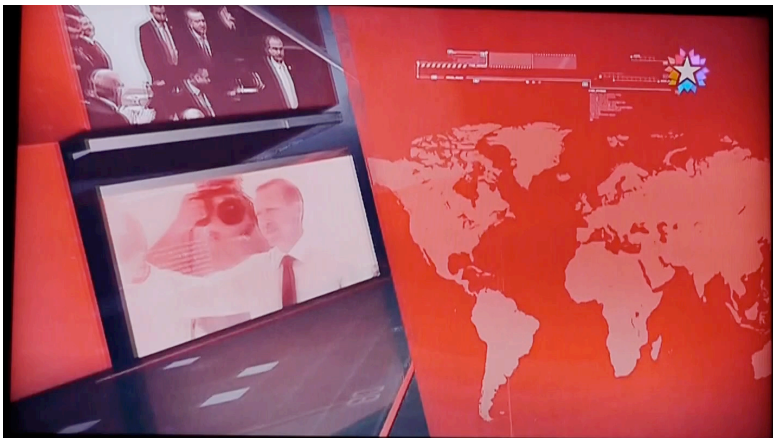

Ek 37: Ana haber sunucu bilgisi KJ'si

Ek 38: Twitter bilgisi KJ'si

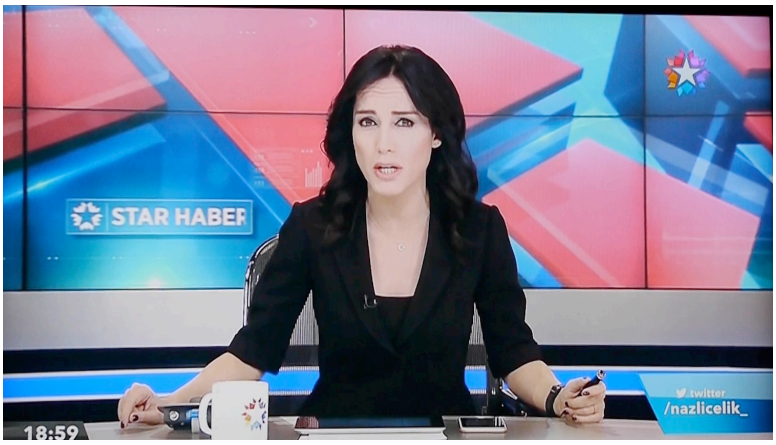

Ek 39: Ana haber kj'si birinci slayt

Ek 40: Ana haber kj'si ikinci slayt

Ek 41: Star Tv ana haber bülteni birinci haberde dramatikleştirilmiş kurgu

Ek 42: Haberlerde kullanılan görsel efektlere bir örnek

Ek 43: Özel haberde ekranın ikiye bölündüğü kurgu örneği

Ek 44: Kanal T ana haber bülteni stüdyo görüntüsünden bir kare

Ek 45: Stüdyo sığ alan derinliğine bir örnek

Ek 46: Star TV Özel haber fotoğrafik kare örneği

Ek 47: Kanal T stüdyo dekorundan bir kare

Ek 48: Star TV ana haber stüdyosundan bir kare

Ek 49: Star TV ana haber stüdyosundan suncunun bel planında olduğu bir kare

Ek 50: Kanal Sim ve NTV logoları

Ek 51: Kanal Sim ana haber jeneriğinden bir kare

Ek 52: Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görüntüsünde yer alan grafik öğeler

Ek 53: Kanal Sim haber KJ'si

Ek 54: Kanal Sim 27.05.2016 tarihli ana haber bülteninin birinci haberinden ekran görüntüsü karesi

Ek 55: NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare

Ek 56: NTV ana haber bülteni jeneriğindne bir kare

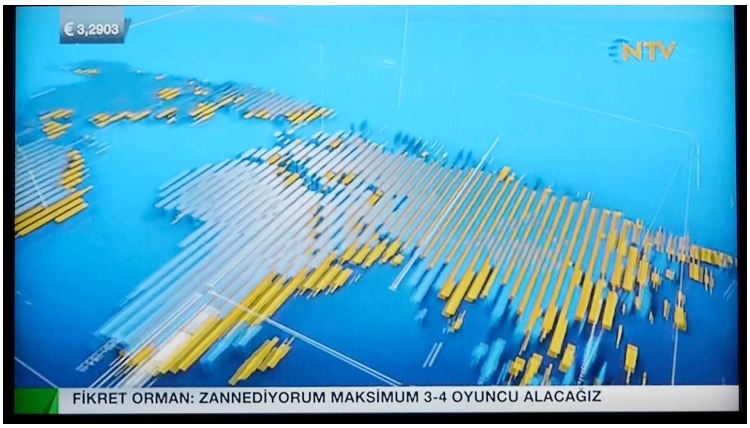

Ek 57: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 1

Ek 58: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 2

Ek 59: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 3

Ek 60: NTV ana haber bülteni özet uygulaması 4

Ek 61: NTV ana haber bülteni arka plandaki fonda fotoğraf uygulaması

Ek 62: NTV ana haber bülteni ekran arayüzü uygulaması

Ek 63: NTV altband uygulaması 1

Ek 64: NTV altband uygulaması 2

Ek 65: NTV altband uygulaması 3

Ek 66: NTV altband uygulaması 4

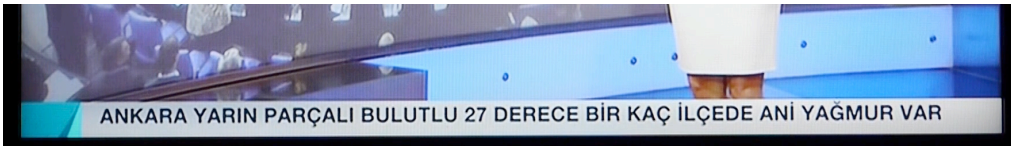

Ek 67: NTV altband uygulaması 5

Ek 68: NTV ana haber KJ'si uygulaması 1

Ek 69: NTV ana haber KJ'si uygulaması 2

Ek 70: NTV yeni gelişme KJ'si

Ek 71: NTV şehit haberleri KJ uygulaması

Ek 72: NTV canlı bağlantı şablonu

Ek 73: NTV grafik haber şablonu örneği

Ek 74: Kanal Sim stüdyo görüntüsü örneği

Ek 75: NTV stüdyo genelinden çekim örneği

Ek 76: NTV sunucunun bel planından verildiği bir çekim örneği

Ek 77: NTV genel plan örneği

Ek 78: Kanal Sim ana haber bülteni stüdyo görünümü

Ek 79: NTV ana haber stüdyosu genel görünümü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Uygar Erdim

Doğum Tarihi: 6 Ağustos 1981

Eğitim :

DERECE	ÜNİVERSİTE	ALAN	
Lisans	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	İletişim Fakültesi, Radyo-TV-Sinema Bölümü	2003

Çalıştığı Kurumlar

2003 - 2006 ART(Kurgu-Yönetmen)
2008 - 2009 Ada TV (Kurgu – post-production)
2009 – 2014 Kanal Sim (Kurgu-Yönetmen)
2014 – 2015 Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi İletişim Fakültesi (Öğretim Görevlisi)
2011 - …… (Freelance yönetmen – fotoğrafçı)

Yönetmen Filmografisi :

Kısa Filmleri

2015 Sınır Ötesindne Hikayeler
2011 The Last Airbenders Of Cyprus
2009 Alçak Uçuş
2004 Uçurtma

Belgesel Filmleri :

2009 Barışa Adanmış Sayfalar (Yenidüzen Belgeseli)
2008 Hayatın Gölgesinde Yaşamak
2006 Acı Telvenin Az Şekerli Hatıraları
2005 Salamis

Klip Yönetmenliği :

2015 İnto the Unknown
2013 Havalanıyor (Gommalar)
2013 Into the West (Oytun Ersan)
2012 Mavi Kuş (Gommalar)

Kazandığı Ödüller:

2011 **DigiMe Kıbrısta İklim Değişikliği ve Çevre Konulu İki Toplumlu Kısa Film Yarışması birincilik ödülü (Avrupa Komisyonu –NGO Center- CCMC)**
The Last Airbender of Cyprus

2008 **Altın Salkım Film Festivali Jüri Özel Ödülü**
Hayatın Gölgesinde Yaşamak

Türkiye ve Kıbrıs Türk Televizyonculuğunda Televizyon Estetiği ve Karşılaştırmalı Analizi

ORIJINALLIK RAPORU

%4	%4	%1	%1
BENZERLIK ENDEKSI	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCI ÖDEVLERI

BIRINCIL KAYNAKLAR

1	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
2	www.fotografya.gen.tr İnternet Kaynağı	<%1
3	dspace.trakya.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
4	www.idildergisi.com İnternet Kaynağı	<%1
5	slideplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<%1
6	vetiyatro.blog.com İnternet Kaynağı	<%1
7	www.jooyoda.com İnternet Kaynağı	<%1
8	www.gorselsanatlar.org İnternet Kaynağı	<%1
9	readgur.com İnternet Kaynağı	<%1

10	library.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
11	issuu.com İnternet Kaynağı	<%1
12	program.yasar.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
13	turkoloji.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
14	dosyayukleme.ahievran.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
15	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<%1
16	www.solkitap.net İnternet Kaynağı	<%1
17	hbogm.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	<%1
18	www.felsefeekibi.com İnternet Kaynağı	<%1
19	Submitted to Ege Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
20	tr.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1
21	gulercinkoleji.com İnternet Kaynağı	<%1
	www.etc.edu.cn	

22	İnternet Kaynağı	<%1
23	medadkalem.blogspot.com İnternet Kaynağı	<%1
24	www.haber7.com İnternet Kaynağı	<%1
25	turkishstudies.net İnternet Kaynağı	<%1
26	arastirmax.com İnternet Kaynağı	<%1
27	www.mucevhertasarimi.net İnternet Kaynağı	<%1
28	estetigimizedogru.net İnternet Kaynağı	<%1
29	DEVER, Ayhan. ""Bilginin efendileri": Epistemik cemaat", Süleyman Demirel Üniversitesi, 2012. Yayın	<%1
30	TÖRENEK, Mehmet. "Şiirimizde yenileşme süreci ve serbest şiir", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2010. Yayın	<%1

ALINTILARI ÇIKART KAPAT EŞLEŞMELERİ ÇIKAR KAPAT